

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

10-14 YAŞ ARALIĞINDAKİ ÖĞRENCİLERİN BEDEN
OKURYAZARLIĞINA YÖNELİK ZİHİNSEL YAPILARININ
KAPSAMLI İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Veysel KOÇ

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Programı

MART, 2025

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**10-14 YAŞ ARALIĞINDAKİ ÖĞRENCİLERİN BEDEN
OKURYAZARLIĞINA YÖNELİK ZİHİNSEL YAPILARININ
KAPSAMLI İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Veysel KOÇ
(Y2116.220010)

Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Anabilim Dalı
Beden Eğitimi ve Spor Programı

Tez Danışmanı: Doç Dr. Bekir Erhan ORHAN

MART, 2025

TEZ SINAV TUTANAĞI

İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun tarih ve sayılı toplantısında oluşturulan jüri üyeleri önünde, tarihinde tez savunma sınavı yapılan'nın tezi* ile** kararı verilmiştir.

JÜRİ

1. Üye (Tez Danışmanı) : Doç. Dr. Bekir Erhan ORHAN
2. Üye : Prof. Dr. Kenan SİVRİKAYA
3. Üye : Prof. Dr. Aydın KARAÇAM

ONAY

İstanbul Aydın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
..... tarih ve sayılı kararı

(*) Oybirliği/Oyçokluğu hâli yazı ile yazılacaktır.

(**) Kabul kararı hâli yazı ile yazılacaktır.

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “10-14 Yaş Aralığındaki Öğrencilerin Beden Okuryazarlığına Yönelik Zihinsel Yapılarının Tanımlayıcı Bir Şekilde İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (17/03/2025)

Veysel KOÇ

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitim sürecimin hem ders döneminde hem de danışmanım olma sürecimde alanındaki uzmanlığı ile örnek aldığım, desteklerini araştırmamın her evresinde daima hissettiğim kıymetli ve saygıdeğer hocam Doç Dr. Bekir Erhan ORHAN' a yürekten teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımda olduğu günden itibaren bana daima sevgi ve güç veren, bana olan eşsiz inancı ile tüm desteği sunarak dualarıyla hep yanımda olan ve gözümün içine sevgi ile bakan kıymetli eşim Hilal KOÇ' a teşekkürlerimi yürekten sunarım.

Mart, 2025

Veysel KOÇ

10-14 YAŞ ARALIĞINDAKİ ÖĞRENCİLERİN BEDEN OKURYAZARLIĞINA YÖNELİK ZİHİNSEL YAPILARININ KAPSAMLI İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırma, 10-14 yaş aralığında bulunan ortaokul öğrencilerinin beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapılarını kapsamlı biçimde analiz etmeyi amaçlamaktadır. Günümüz eğitim sisteminde bireylerin yalnızca bilişsel yeterlikleriyle değil, aynı zamanda bedensel ve duyuşsal gelişimleriyle bütüncül bir yaklaşımla ele alınması gerekliliği artmakta; bu bağlamda “beden okuryazarlığı” kavramı, çağdaş eğitim anlayışının önemli bir boyutu olarak değerlendirilmektedir. Bu çerçevede, beden eğitimi derslerinin ve okul dışı sportif faaliyetlerin öğrencilerin fiziksel okuryazarlık gelişimine olan katkısı zihinsel temsil düzeyinde incelenmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli doğrultusunda yürütülmüştür. Çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde yer alan bir devlet ortaokulu ile bir futbol okulunda öğrenim gören, 10-14 yaş aralığındaki öğrenciler oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Kelime İlişkilendirme Testi kullanılmış; bu testte “Bilgi, Koordinasyon, Öz Saygı, Öz Güven, Hareket, Motivasyon, Fiziksel Aktivite, Empati Kurma, Denge ve Sosyalleşme” olmak üzere toplam on temel anahtar kavram belirlenmiştir. Öğrencilerin bu kavramlara verdikleri çağrışım sözcükleri analiz edilerek frekans tabloları oluşturulmuş ve bu verilerden hareketle her sınıf düzeyine özgü zihin haritaları yapılandırılmıştır. Elde edilen bulgular, beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapıların öğrencilerin katıldıkları öğrenme ortamlarına göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Özellikle futbol okuluna devam eden öğrencilerin, ilgili kavramlara yönelik daha çeşitli, bağlantılı ve derinlemesine kavramsal çağrışımlar ürettikleri tespit edilmiştir. Buna karşılık, devlet okuluna devam eden öğrencilerin zihinsel yapılarında yeterli düzeyde kavramsal dallanmanın bulunmadığı gözlemlenmiştir. Bu durum, yapılandırılmış sportif

etkinliklerin ve planlı bedensel öğrenme yaşantılarının, beden okuryazarlığı gelişimi açısından belirleyici bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Araştırma bulguları doğrultusunda, beden eğitimi derslerinin yalnızca fiziksel beceri kazandırmaya yönelik değil; bilişsel ve duyuşsal gelişimi destekleyici biçimde yapılandırılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bedensel Okuryazarlık, Zihinsel Yapı, Kelime İlişkilendirme Testi.

A DESCRIPTIVE EXAMINATION OF THE COGNITIVE STRUCTURES OF STUDENTS 10-14 YEARS OLD REGARDING PHYSICAL LITERACY

ABSTRACT

This study aims to comprehensively analyze the mental structures of middle school students aged 10-14 regarding physical literacy. In today's educational system, there is a growing need to address individuals not only with their cognitive competencies but also with a holistic approach that includes physical and affective development. In this context, the concept of "physical literacy" is considered a significant aspect of contemporary educational understanding. Accordingly, the contribution of physical education classes and extracurricular sports activities to students' physical literacy development has been examined at the level of mental representation. The study was conducted using the descriptive survey model, one of the qualitative research methods. The study group consisted of students aged 10-14 attending a public middle school and a football academy in Istanbul during the 2023-2024 academic year. As a data collection tool, the Word Association Test was used; in this test, a total of ten key concepts were determined: "Knowledge, Coordination, Self-Esteem, Self-Confidence, Movement, Motivation, Physical Activity, Empathy, Balance, and Socialization." The associative words provided by the students for these concepts were analyzed, frequency tables were created, and based on these data, mind maps were constructed for each grade level. The findings revealed that the mental structures related to physical literacy varied significantly according to the learning environments students participated in. It was found that students attending the football academy produced more diverse, connected, and in-depth conceptual associations for the related concepts. In contrast, students attending public schools exhibited insufficient conceptual branching in their mental structures. This indicates that structured sports activities and planned physical learning experiences have a determining effect on the development of physical literacy. Based on the research findings, it is concluded that physical education classes

should be structured not only to develop physical skills but also to support cognitive and affective development.

Keywords: Physical Literacy, Cognitive Structure, Word Association Test.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
I. GİRİŞ	1
A. Araştırmanın Amacı.....	6
B. Araştırmanın Önemi	7
C. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	8
D. Sayıtlılar.....	8
E. Tanımlar.....	9
II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR	11
A. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi.....	11
B. Okuryazarlık	17
C. Beden Okuryazarlığı.....	19
1. Tanım ve Önemi	19
D. Kelime İlişkilendirme Testi	26
1. Kelime İlişkilendirme Testinin Amaçları	27
E. Konuyla İlgili Çalışmalar	29

III. YÖNTEM.....	35
A. Araştırmanın Modeli.....	35
B. Çalışma Grubu	36
C. Veri Toplama Araçları	37
1. Güvenilirlik Analizi	37
2. . Geçerlilik Analizi	37
D. Verilerin Toplanması	38
E. Verilerin Analizi	39
IV. BULGULAR VE YORUM.....	41
A. Cevap Kelime Sayısı Tablo Yorumu	41
B. Zihin Haritalarından Elde Edilen Bulgular ve Yorum.....	43
V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	97
A. Sonuç ve Tartışma	97
B. Öneriler	120
VI. KAYNAKÇA	123
EKLER.....	131
ÖZGEÇMİŞ.....	141

KISALTMALAR LİSTESİ

KİT : Kelime İlişkilendirme Testi

KN : Kesme Noktası

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

N : Öğrenci Sayısı

TDK : Türk Dil Kurumu

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. KİT’nde çalışma grubunda yer alan sınıf katılım durumu.....	37
Şekil 2. KİT’nde kullanılan anahtar kavramlar	38
Şekil 3. 10-14 yaş aralığında olan öğrencilerin KİT’ndeki anahtar kavramalar içinde kullandıkları kelime frekans durumu	42
Şekil 4. A Ortaokulu 5.sınıf zihin haritası.....	45
Şekil 5. A Ortaokulu 6.sınıf zihin haritası.....	51
Şekil 6. A Ortaokulu 7.sınıf zihin haritası.....	58
Şekil 7. A Ortaokulu 8.sınıf zihin haritası.....	65
Şekil 8. B Futbol Okulu 5.sınıf zihin haritası.....	71
Şekil 9. B Futbol Okulu 6.sınıf zihin haritası.....	78
Şekil 10. B Futbol Okulu 7.sınıf zihin haritası.....	85
Şekil 11. B Futbol Okulu 8.sınıf zihin haritası.....	91

I. GİRİŞ

Bu bölümde, genel olarak bireylerin 21. Yüzyıl ihtiyaçları incelendiğinde; beden eğitimi ve beden okuryazarlığının kıymetli bir değere erişmesiyle çalışmanın odaklandığı noktalar üzerinde durulmuş ve nedenlerine konsantre olunmuştur. Bu bağlamda araştırmanın amacı, önemi, araştırmanın sınırlılıkları ve tanımlara bu bölümde yer verilmiştir.

Eğitimin amacı, toplumların kendini yenileyen gereksinimlerine adapte olmak için bireylerin kabiliyetlerini geliştirmektir. Bireylerin topluma entegrasyon edilmeleri hedefiyle eğitim sunulur. Eğitim, kişilerin kabiliyetlerini geliştirip toplum içinde değişen şartlara uyumlarına destek olur (Başer, 2009; akt. Durbin,2024:13). İnsanoğlu, doğumuyla birlikte hayatı boyunca kazandığı hareket etme gereksinimi içinde varlığını sürdürür. Bu gereksinimi karşılamak amacıyla dahil olacağı sistemli faaliyetler, beden eğitimi ile oluşturmak mümkündür. Bireylerin dahil olduğu bu aktiviteler sebebiyle fiziksel, bilişsel ve duyuşsal gelişimine fayda sağlamaktadır. İnsanoğlu; tarih boyunca barınma, avlanma gibi temel gereksinimlerini karşılarken beden etkinliklerinden faydalanmaktadır. Tabiatla etkileşim sürecinde olan birey, gereksinimlerini gidermek amacıyla kimi zaman koşma, atlama kimi zaman ise atma ya da tırmanma şeklinde beden faaliyetlerini göstermiştir. Göstermiş olduğu bu beden edimlerini zamanla daha iyi nasıl ortaya çıkabilir şeklinde çözüm yollarını araştırıp uygulamıştır ve sonunda bazı anları fark edip uygulamayı seçmiştir. Beden eğitimi, eğitimin temel süreçlerinden girdi ve çıktı aşamasında vücut sayesinde kişilerin holistik eğitimini sağlamaktadır. Beden eğitimi: “Spor, oyun ya da jimnastik şeklinde eğitici tüm faaliyetleri kapsayan genel bir kavram olması ile bedensel aktivitelerin içinde olduğu bedensel faaliyetleri sayesinde eğitimin uygulanmasıdır” (Taş, 2021:3; Aracı ve Aracı, 2014: 4; Harmandar, 2004: 87; akt. Erdem, 2024: 6). Beden eğitimi içinde; beden sağlığı ve psikolojisi önemlidir ve buna ek olarak sağlıklı bir kişilik oluşturabilmek de beden eğitimi ile olası olabilir. Başka bir deyişle beden eğitimi, bireyin fiziksel ve ruh sağlığını

iyileştirerek iyi bir kişilik geliştirmesi, manevi açıdan mutlu ve iyi hisle dolması aynı zamanda toplumun önemseydiği milli değerlere itaat edecek şekilde donatılması ile ilişkili olan verimli bir eğitim etkinlikleri şeklinde ifade edilebilir (Millî Eğitim Bakanlığı, 2000; akt. Kaya,2022:7). Beden eğitimi ile anlamdaş olarak görülen spor kavramı, içinde kazanma isteği ve hırsını saklamaktadır. Beden eğitiminde bu durum söz konusu değildir. Öte yandan ifade edilmelidir ki; spor, beden eğitimi etkinliklerini kapsayıcı bir konumdur. Ayrıca, fiziksel etkinlikler sayesinde birey bedenine ilişkin eğitim hedefi içermektedir (Taş,2021:25; akt. Erdem,2024:7).

Erdem (2024:7) şöyle söylemiştir: *“Fişek”e (2003, s.38) göre spor; “İnsanın doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı-araçsız savaşım yöntemlerini, boş zamandaki artışa bağlı olarak, tek ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanmasına dayalı estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreçtir”. Hergüner (2015) sporu; “Çeşitli amaçlarla, farklı alanlar kullanılarak, ferdi veya takım halinde, araçlı veya araçsız yapılan, planlı çalışmayı ve kurallara uymayı gerektiren, ağırlık, metre, zaman ölçü birimleri ve sayı ile değerlendirilen, mental ve fiziki rekabete dayalı, performans artırıcı, sosyalleştirici ve eğitici psiko-motor faaliyetlerdir” şeklinde ifade etmiştir (Hergüner, Bar ve Yaman, 2016: 155-168). Harmandar (2004: 89) ise sporu; “Mücadele ve başarıma azminin adil şartlar içinde, çeşitli güçlükleri göze alarak yarışmaya girmesi” şeklinde tanımlamıştır. TDK’de ise spor; “Bedeni veya zihni geliştirmek amacıyla kişisel veya toplu olarak gerçekleştirilen, bazı kurallara göre uygulanan hareketlerin tümü” şeklinde tanımlanmaktadır.”*

19.yüzyılla birlikte spor şeklinde dünyada ifade edilmeye başlayan bu kavram, rekreasyon açısından değerlendirmek hedefli oluşturulan beden ve biliş eğitimine ek olarak eğlence oluşturan harekettir. Yapı ve faaliyetleri yönünden insanoğlunun tarihi gibi eski olan spor faaliyetleri, devamlı farklı amaçlar şeklinde düzenlenerek her dönem yerini almıştır. Spor faaliyetlerine dahil olanlar açısından; yöntem, beden ve biliş şeklinde bir performans gerektirirken spor izleyicileri yönünden; heyecan, sevinç ve aynı zamanda uzamsal ve işitsel keyifli bir dönemdir. Spor; kişinin bedenini, ruh sağlığını ve bilişini konu edinen bilim dallarının desteği ile gelişme gösterip bireyin bulunduğu çevreyi belirli amaçlar

kapsamında nesne varlığı ya da yokluğu ile birey ya da grup şeklinde gerçekleşen boş zaman faaliyetleri veya iş olarak bireyin ruh sağlığına aynı zamanda bedenine katkısı olan, toplumsallaştırıp ortak bir hedefte toplayan, müsabakanın olduğu ve maddi ve manevi değerler çatısında bir arada tutan bir kavramdır (İnal,2003;akt. Şirin,2023:7). Beden eğitimi ve spor dalı; tüm hareket yeteneklerini ve her çeşidini içine alır. Arzulanan hedeflerle bireyin bedenini eğitme düşüncesi, dünyadaki kişilerin var oluşu kadar eski oluşu benimsenirse, temel eğitim kapsamında ifade edilen izahları, kavram ve aynı zamanda tanımları bağlantılandırarak belli tanımlamalar gerçekleştirmek zaruri olacaktır. Beden eğitimi ve spor, kişinin var olması kadar eskiye dayanan bireyin bedeninin çok eskiden beri istenilen ve ulaşılacak son nokta olma doğrultusunda geliştirilmesi hedeflenmiştir (Tamer ve Pulur, 2001; akt. Kaya, 2022:7). Bugün beden eğitimi ve spor faaliyetleri; sıhhat, rekreasyonları değerlendirme, efor, özgüven, bireyler arası ilişkiler ve faal hayat tarzı alışkanlıklarının edindirilmesi hedefli gerçekleştirilmektedir. Bireyin vücut ve ruhunu geliştirme ile birlikte güçlü irade yapısını oluşturma beden eğitiminin ana amaçları kapsamında olup aynı zamanda toplumsal ve iktisat açısından kalkınmanın da ana unsurları içinde yer almaktadır. Beden eğitimi ve spor, iradeyi geliştirerek bireyin özgüvenini artırıp kişiliğinin oluşmasına fayda sağlar. İnsanın fark edilmemiş niteliklerinin ortaya çıkmasına ve inovatif yönünü hareketlendirmesine katkı sağlar. Beden eğitimi ve spor çevresi kapsamında kişi kendi yeteneği ve diğer insanların yeteneklerini fark etmeyi, aynı şartlarda müsabakayı, yenilmeyi kabul ederek diğer insanları tebrik edebilmeyi, kazandığı an nazik olabilmeyi, diğer insanlara yardımsever olmayı, tabiatla ve zamanla yarışıp vakti ve emeğini öz düzenleme kapasitesini geliştirerek en iyi şekilde göstermeyi öğrenir. Bu bağlamda beden eğitimi ve spor; bireyi çok fonksiyonlu şekilde yaşama hazırlamayı hedefleyen modern eğitim sistemi kapsamında mühim bir araçtır (Lumpkin, 1990;Erkal vd., 1998;Öztürk ve Füsün,1998;akt. Güven ve Öncü, 2006:82-83). Beden eğitimi ve spor faaliyetleri sayesinde; bireyleri bedenlen, ruhsal ve sosyal olarak küçük yaşlar itibarıyla geliştirmektedir. Bu bağlamda beden eğitimi ve spor faaliyetleri; bireylere liderlik, inovatif düşünme, cesaret, kararlılık ve verimli olma aynı zamanda karşısındakilere saygılı olma, ekip çalışması, iş birliğine heveslilik, kuralları benimseme ve oto kontrolünü sağlama şeklinde birçok arzulanan özellik edindirir

(Gülay, 2008; akt. Çelik,2023: 14). Balanlı (2023:1) şöyle söylemiştir: “*Bireyin sağlıklı bir hayat yaşayabilmesi için beden eğitimi ve spor becerilerini geliştirmeye ihtiyacı vardır. Bu nedenle fiziksel aktiviteler ile psikomotor becerilerinin geliştirmesi, farklı spor dallarına ait becerileri uygulaması, sağlık okuryazarlığı becerisi edinmesi gerekmektedir. Böylece kazanılan spor bilgisi ve kültürü, sağlıklı yaşam tarzını da destekleyecektir. Düzenli fiziksel aktivite sağlıklı ve mutlu yaşamayı kolaylaştırdığı gibi rekabet, kazanmayı ve kaybetmeyi sindirebilme, centilmenlik, paylaşma, sevgi, saygı ve dayanışma gibi değerleri de beslemektedir (MEB, 2018). Dünya Sağlık Örgütü 5-17 yaş aralığındaki çocuk ve ergenlere tavsiyelerde bulunmaktadır. Hafta içi günde en az ortalama 60 dakika orta şiddetli yoğunlukta, genellikle aerobik çalışmalar yapılmalıdır ve haftada minimum 3 gün kas ve kemiği güçlendiren aktiviteler ile beraber aerobik aktiviteler de dâhil edilmelidir (WHO, 2020a). Çocuk ve ergenlerin bu zamanları obezite, diyabet ve hipertansiyon gibi hastalıkları engellemek için sağlıklı alışkanlıkların kazanılması gereken yaşam evreleridir (Tsiros vd., 2009). Spor veya fiziksel aktiviteye katılımın çocukluk ve ergenlik döneminde birçok psikososyal ve sağlıkla ilgili faydaları vardır (Eime, Young, Harvey, Charity ve Payne, 2013). Bu faydalar incelendiğinde; Kardiyovasküler sistem (Jakovljevic ve Djordjevic, 2017), kan basıncı ve obezite (Nagy vd., 2017), ruh sağlığı, depresyon, kemik ve mineral yoğunluğu (Curiel ve Poyatos, 2016), sorumluluk alma (Filiz ve Demirhan, 2019), davranış sorunlarını azaltma (Soytürk ve Öztürk, 2020) üzerinde olumlu etkilerinin olduğu gözlenmiştir.*”

İnsanların kişilik gelişiminde beden eğitimi dersi mühim bir konumdadır. Okullarda eğitim alan çocukların gelişim süreçleri dikkate alındığında beden eğitimi dersi; sıhhatli kişiler yetiştirirken buna ek olarak üreten, inovatif, ahlakı güzel ve kültüre ayak uyduran edimler gelişmesini sağlayan bir araçtır. Bugün beden eğitimi ve spor dersi; gelişip büyümekte olan kuşakların ana referansı olan bireyin bedensel, bilişsel buna ek olarak duyuşsal gelişimini hedefleyen, temel eğitimi bütünleyen ve eğitimin ayrılmaz bir parçası halini alan şuurlu, sistemli ve programlı aktiviteler bütünüdür (Muslu,2021;Yıldırım ve Yetim,1996; akt. Burgucu, 2023:14). Kişilerin psikomotor niteliklerin ve kabiliyetlerin, gelişim sağlaması adına sportif etkinlikler oldukça kıymetlidir. Koşma, fırlatma buna ek olarak yürüme şeklinde ana birçok sportif yeteneklerin gelişimi psikomotor

yeteneklerin gelişiminde temeli meydana getirir. Farklı yeteneklerin ilerletilmesine ilişkin aktiviteler, bireylerin ilgilerinin de farklı olmasını sağlar. Bu becerilerin ilerletilmesi amacıyla eğitim görülen okulların beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının kapsamını oluşturmaktadır. Bu bağlamda beden eğitimi ve spor dersi, bireyi tamamıyla gelişimini sağlamak hedefiyle oldukça mühim bir ders olmanın yanında aynı zamanda araçtır. Kişilerin edindiği yetenekler aracılığı ile bireyler, sosyal hayatta farklı aktivitelere katılmayı seven ve ait olduğu topluma uyum sağlayabileceklerdir (Yanık,2015; akt. Çelik,2023:25). İnsan yaşamının belli kısımlarında farklı hedeflerle hareket edecek ihtiyacı duymakta olup günlük iş, plan ve program çerçevesinde olan faaliyetler sayesinde bu ihtiyacı karşılamaktadır. İnsanın belli aktivitelere ne için dahil olması gerektiğini, bu faaliyetleri nasıl gerçekleştireceğine hakim olması, kendi hareket yetisini fark edip karşısına çıkan farklı güçlülere karşı hareket edebilecek güveni kendinde bulması ve bütün bu faaliyetlere dahil olma motivasyonunu kendinde var olması bedensel okuryazarlık kavramını meydana çıkarmıştır (Dudley,2015; akt. Aslan ve Ünlü, 2023:67). Bedensel okuryazarlık, bir faaliyet anında ortamda olan olguları okuma ve bu olaylara karşı yerinde tepki verebilme kabiliyeti anlamını taşır. İnsanın hayatı boyunca sistemli fiziksel faaliyetleri devam ettirebilmesi adına; bu faaliyetlerin kıymetini idrak etme, performansı göstermede sorumluluk üstlenme ve daha sürdürülebilir fiziksel yeteneklere, motivasyona aynı zamanda güvenme duygusunu elde etmesi ile gereken bedensel okuryazarlığı içerir (Higgs ve ark., 2008; Capel ve Whitehead, 2012; akt. Öğretir,2024:6).

Öğrencilerin, bedensel okuryazarlıklarının ilerletilmesi hedefiyle hazır hale getirilen programların faaliyete geçebilmesi amacıyla okullardaki beden eğitimi derslerini uygulayan öğretmenlere yardım edeceği varsayılmaktadır. Bu sebeple bedensel okuryazarlık aşamasında beden eğitimi derslerini uygulayan öğretmenlere, ayrı iş ve mesuliyet düşmektedir. Bedensel okuryazarlık, beden eğitimi derslerinin rakibi veya seçeneği değil ana amaçları içinde yerini alan bir kavram haline gelmiştir. Bedensel okuryazarlık felsefesinde beden eğitimi dersleri; seçkin, yarışmacı sporcuları geliştirip ilerletmek veya spor yönü yüksek program uygulamak yerine tüm çocukların bireysel farklılıkları, bireysel yetenekleri kapsamında kendisini yetiştirmesine olanak sunacak ve hayat boyu

bedensel faaliyetlere dahil olma alışkanlığı edindirecek bir yapı içinde olmalıdır (Whitehead,2010; Sum vd., 2018; Aslan ve Ünlü, 2023:73-74). İnsanların fiziksel aynı zamanda ruh sağlıklarını ve bedensel yeteneklerini ilerletmeye ilişkin var olan koşullara göre esnek, usullere uygun oyunla birlikte spora ilişkin çalışmaların olduğu faaliyetlerin tamamı olarak algılanan beden eğitimi ve spor dersini, kendi öğretim programıyla paralel yürütülmesi oldukça kıymetlidir. İlk çocukluk evresinde öğrencilerin, fiziksel farkındalığı ve ana hareket yetenekleri kazanımında ailelere mühim görevler düşerken süreç esnasında gerek beden eğitimi dersinde gerekse okul takımı ya da kulüpler gibi ders dışı faaliyetlerde öğretmen veya antrenörlere sorumluluklar düşmektedir (Aracı,2001; Whitehead, 2013; Erdem,2024:2). Peki; bedensel farkındalık bakımından 10-14 yaş aralığındaki öğrencilerin ortaokul eğitim süreçlerinde ne kadar bilgilendirilmektedir? Bu noktada; geleceğin kıymetli bireylerinde bedensel okuryazarlıkla ilgili zihinsel yapılarının kapsamlı incelenerek bilişsel yapılarında ne olduğunun tespiti kıymetlidir.

A. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 10-14 yaş aralığındaki öğrencilerin beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapılarını derinlemesine analiz etmektir. Öğrencilerin beden okuryazarlığına ilişkin temel kavramlar konusundaki bilişsel temsil düzeylerini ortaya koymak ve bu yapıların sınıf düzeyine ve öğrenme ortamına göre nasıl şekillendiğini incelemek hedeflenmektedir. Bu doğrultuda, hem formal eğitim ortamı olan devlet okulunda sadece beden eğitimi dersi alan öğrencilerle hem de okul dışı sportif öğrenme ortamı olan futbol okuluna devam eden öğrencilerle çalışılmıştır. Araştırmada, bu iki farklı grup arasında beden okuryazarlığı kavramlarına ilişkin zihinsel yapıların kapsamı, çeşitliliği ve derinliği karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Böylece, yapılandırılmış beden eğitimi süreçlerinin öğrencilerin kavramsal gelişimine katkısı belirlenmeye çalışılmıştır.

B. Araştırmanın Önemi

Bilgi çağı süreci içinde bugünün bireyleri, kendi ihtiyaçlarına ek olarak toplum ve ekonomi yaşamının tahmin ettiği çeşitli özelliklerle donatılarak eğitilmektedir. 21. Yüzyıla erişinceye kadar gelişmiş toplumlar, yalnızca belirli toplumların değil, grubun içindeki tüm insanların okuryazar olmalarına ek olarak bilgiye ulaşım kullanmalarını aynı zamanda değerlendirmelerini içeren yetenek davranışlarını amaçlamaktadır. Dünyamızdaki bilimsel ilerlemeler ışığında, ülkemizde okuryazarlık kavramına yönelik çalışılmaktadır. Ülkemizde cumhuriyetin kuruluşundan bu yana yaşanmakta olan hem toplumsal hem kültürel ve bunlara ek olarak tarihsel açıdan değişim süreci içinde okuryazarlık kavramına, daima ihtiyaç duyulmaktadır. Tarihte amaçlanan bilgi toplumuna erişmek için ülkemizin okuryazarlık kavramı, mecburi temel eğitim sebebiyle Milli Eğitim sisteminde var olmuştur. 2000’li senelerden itibaren, eğitimin değişen boyutunda öğretimde var olan uygulamalar içinde yeni okuryazarlık çeşitleri ihtiyaç şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bilginin üretilmesi, farklı çevrede sunumu, bununla birlikte bilgi teknolojileri adına inşa edilen teknolojik devrim; eğitim sistemi içinde çoklu ve aynı zamanda yeni okuryazarlık çeşitlerini belirginleştirmiştir. Bu bağlamda; çoklu zekâ uygulamaları, tematik bakış, farklılaşma arzuları, kültürel yapı ve aynı zamanda değişen toplum ihtiyaçları, okuryazarlık çeşitlerini artırmakla birlikte öte yandan okuryazarlık yeterlilikleri çerçevesinde beklentileri oluşturmuştur (Önal,2010:102-105). Her çocuğun yeterlilikleri mevcuttur. Örnek verilecek olursa beden dilini kullanma, el-göz koordinasyon, denge, kas ve eklemlerini istendik seviyede kullanma, sosyal çevreyle uyum, motivasyon, bilgi ve anlayış, empati kurma, sosyalleşme gibi birçok yeterlilikler, bireyin bedensel okuryazarlığına ne kadar fayda sağladığına yönelik merak konusu olduğu bilinmektedir. Bu yeterliliklerin diğer okuryazarlıklar üzerine de benzer fayda sağlayacağı varsayılmıştır. Bu nedenle bu araştırmanın temeli olan beden okuryazarlığı kavramının, ortaokul ve futbol okulu öğrencilerin üzerinde etkilerinin incelenmesi neticesinde elde edilen bulgular ile fiziksel etkinliklerin iyileştirilmesi, tüm bireylerin hayatlarında yaşadıkları zorlukları minimize edilmesinin ne derece önemli olduğu ve ne gibi olumlu sonuçlar doğurabileceği araştırmanın önemini göstermektedir. Bunlara ek olarak bu araştırma sonucu, alan yazında beden okuryazarlığına yönelik farklı

araştırmalara ışık tutacak olup bu kapsamda pratik uygulamalı yeni araştırma konularına olanak sağlaması umudu ile araştırmanın kıymetli olduğunu ve önemini bir kez daha göstermektedir.

Bu araştırma 10-14 yaş aralığındaki öğrencilerin beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapılarının kapsamlı incelenmesine ilişkin ilk araştırma olması, farklı sınıfların beden okuryazarlığına ilişkin bilişsel şemalarında muhtemel benzerliklerin ya da farklılıkların belirlenmesi ve bu bağlamdan yola çıkarak bundan sonraki beden okuryazarlığıyla ilişkili farklı yaş gruplarındaki diğer araştırmalara ışık tutması yönünden kıymetli ve önemlidir.

C. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma;

- 2023-2024 eğitim öğretim yılı, İstanbul İli Sancaktepe ilçesindeki bir okulda ve bir futbol okulunda öğrenim gören 10-14 yaş aralığındaki öğrencileriyle sınırlıdır.

- Öğrencilere sunulan Kelime İlişkilendirme Testi (KİT)nde, on tane anahtar kavram olarak yer alan Bilgi, Koordinasyon, Öz Saygı, Öz Güven, Hareket, Motivasyon, Fiziksel Aktivite, Empati Kurma, Denge ve Sosyalleşme ile sınırlandırılmıştır.

-Kelime İlişkilendirme Testleri yapısı gereği, anahtar kelimelere verilen yanıt kelimelerinden ulaşılan “anlık manzara” ile sınırlıdır.

D. Sayıtlar

-Çalışmada sabit tutulamayan değişkenlerden öğrencilerin eşit derecede etkilendiği,

-Araştırmanın veri toplama aşamasında kullanılan KİT tekniğinin, çalışmanın hedefine ve temasına uygun olduğu,

-KİT’ni cevaplayan öğrencilerin, sunulan beden okuryazarlığına yönelik anahtar kavramlarda kendilerine algı ortaya çıkarabilecek kadar bilgili oldukları,

-Araştırmaya katılan öğrencilerin, veri toplama aracını hiçbir etki altında kalmadan içten ve tutarlı olup tarafsız bir şekilde tamamladıkları aynı şekilde gönüllülük ilkesine uyum sağladığı varsayılmıştır.

E. Tanımlar

Beden: Birey ve hayvanların vücut bölgesinde baş, kol-bacaklar haricinde geriye kalan kısım; gövde şeklinde ifade edilmiştir (Türk Dil Kurumu, 2025).

Beden Eğitimi: Spor, oyun ya da jimnastik şeklinde tüm fiziksel aktiviteleri içinde barındıran bir kavram olarak “Bedensel faaliyetler kapsamında ya da bedensel aktiviteler sayesinde eğitim” şeklinde tanımlanmaktadır (Larson, 1970; akt. Cihan ve Tekçe,2022:133).

Okuryazarlık: İnsanların topluma kazandırılması, amaçlarına erişmesi, bilgi ve var olan potansiyel gücünü geliştirmesi adına; sözcük dağarcığı, okuma, konuşma aynı zamanda yazma faaliyetlerinin yerinde kullanılması aracılığıyla sosyal ortamda anlamlı içerik üretme, bütünleştirme buna ek olarak konu ile ilgili fikir süreci şeklinde tanımlanmaktadır (Ateş ve Aşçı, 2021; Frankel, Becker, Rowe, Pearson & From, 2016; OECD, 2019; akt. Sur,2022:446).

Beden Okuryazarlığı: Hayat boyu süren alışkanlık durumunun altını çizen Dudley’e (2015) göre bedensel okuryazarlık, fiziksel, psikolojik olarak kısıtlama olmadan hayat boyu hedefli fiziksel aktivite buna ek olarak birey hareketi için sorumluluk üstlenmeyle alakalı bilgi, anlayış ve değerleri içeren bir şemsiye kavram şeklinde ifade edilmektedir (akt. Sivri, 2021: 24).

Kelime İlişkilendirme Testi: Zihinsel yapıyı, bilişsel kavramların birbiri ile olan bağlantılarını ayrıntılı şekilde değerlendirerek bellekteki kavramların manidar ilişkilere ulaşan ve inceleyen bir ölçme değerlendirme tekniği olarak tanımlanmaktadır (Özatlı ve Bahar, 2010; akt. Karakaya,2024:28).

Zihinsel (Bilişsel) Yapı: Kişinin uzun süreli belleği içinde yer edinen kavramların düzenini ve bu kavramlar arasındaki bağlantıların altını çizen kuram bazlı yapılar şeklinde tanımlanmaktadır (Gilbert, Boulter & Rutherford, 1998a,b; Shavelson, 1974; West, Fensham & Garrad, 1985 akt. Ekici ve Bilici, 2017:7).

Algı: Herhangi bir şeye odaklanıp o şeyin şuuruna ulaşma, idrak şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2025).

Kavram Haritası: Bir konu alanında var olan kavramları ve bu kavramlar arasındaki ilişkileri görüntü haline getirebilen, görselliğe dayalı bir araç gereçtir (Yılmaz, 2008; akt. Duru,2023:19).

II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ LİTERATÜR

A. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

Bireyin zihin ve ruh etmenleriyle bütünlüğünü oluşturan bedenini; belirli hedefler için eğitmek fikri, insanoğlunun evrende bulunuşu kadar eskidir (Alpman,1972; akt. Sunay,1998:43). Beden eğitimi; bireyin bedensel, bilişsel ve entelektüel ilerlemesini arka çıkacak, insanın günlük hayatta aynı zamanda meslek yaşamında başarı duygusunu tadacağı sistemli ve planlı hayat boyu bedensel etkinlik yapma huyu edindirir. Bu durumda beden eğitimi; vücuda disiplin sağlması, hayat boyu sıhhatli, hijyenik özellikle kuvvetli olması adına fiziksel, bilişsel ve sosyal yeteneklerin bütüncül olarak eğitilmesidir (Aracı,1999; akt. Durbin,2024:13-14). Spor; hareket ile oluşan, içinde yarışın olduğu müsabakalar şeklinde gerçekleşen, bireysel veya ekip şeklinde gerçekleştirilen, bireye özel ilkeleri kapsayan duyuşsal, fiziksel gelişmeyi sağlayan, öğretici ve aynı zamanda hoş zaman geçiren davranışlar şeklinde tanımlanmaktadır (Kılıcıgil,1985; akt. Şirin,2023:7). Bugün “Spor” şeklinde ifade edilen fiziksel devinimler, insanlık tarihinden itibaren rekreasyon olarak görülmüş, avcılık, askeri branşda eğitim, harp hazırlığı, hoş vakit geçirmek aynı zamanda ülkenin idaresi ve eğitimi şeklinde farklı hedefler için ifade edilmiş bir olgudur. Devinim ve oyun, bireylerin doğumuyla beraber meydana çıkmıştır bu kapsamda tarihin farklı süreçlerinde uygulanmıştır. Spor, çeşitli hedeflere ilişkin bir olgu şeklinde ifade edilebilir ve bugün bilim dalı olarak da kabul görmektedir. Öte yandan eğlence ve alım-satım alanlarında küçümsenmeyecek düzeyde kıymetli bir yer edinmiştir. Yükselen sıhhat problemleri karşısında insanlar sıhhatli bir hayat adına spor yaparlar, fakat en mühim hedefi beden eğitimi ve sporun eğitim hedefli kullanılmasıdır (T. Sönmeç ve Sunay,2001; akt. Durbin, 2024: 20).

Gelişim, doğum ile başlayıp hayat boyu devam eden bir süreçtir. Gelişim; psikomotor, bilişsel ve duyuşsal gelişim özellikleri şeklinde alan yazında yerini almıştır. Çocukların, ergenlik dönemi psikomotor, bilişsel ve duyuşsal özellikleri

incelendiğinde; Doğan (2007:160-161-162-163-175) şöyle söylemiştir: “Bedensel gelişim, bedenin ağırlıkça artması ve boyca uzaması yanında, bedeni oluşturan tüm alt sistemlerin de büyümesini, olgunlaşmasını içermektedir. Bireyin sağlıklı olması, tüm alt sistemleriyle birlikte bedenin sağlıklı gelişmesine ve işlevlerini gereğince yapmasına bağlı olmaktadır (Başaran, 1982, s.43) Çocuk ortalama olarak yılda 5 cm uzar ve 2,5 kg kadar almaya devam etmektedir (Kocaoluk ve Kocaoluk, 1998, s.2647). Kızların ağırlığı yaşlıları erkeklere oranla daha hızlı artmaya başlamaktadır. Nedeni kızların daha önce erinlik devresine girmeleridir. Boyuna büyüme yavaş, enine büyüme daha hızlı olmaktadır. Vücut gelişimi ve güzelliği konusunda duyarlı ve özenli oldukları görülmektedir. Oyun ve spor etkinlikleri ilgi alanının merkezidir. Başarılı olmak için çaba göstermektedirler. Spor yeteneği bakımından kız ve erkek çocuk arasında fark azdır. Bu dönemin sonunda kızların spor ilgileri azalmaya başlamıştır. Erkek çocuklar kuvvet gösterilerinden hoşlanmakta, cesaret ve rekabet isteyen saldırgan oyunları tercih etmektedirler. Oyunlarda kuvvetli olduklarını ispatlamaya çalışmaktadırlar. Kız çocuklarında ilgi eğlenceli takım oyunlarına yöneliktir. Kız ve erkekler ayrı oynamak isterler. Futbol, voleybol, basketbol gibi takım oyunlarına ilgi fazladır. Bireyin çevresindeki dünyayı anlama ve öğrenmesini sağlayan aktif zihinsel faaliyetlerinin gelişimine zihinsel, bilişsel gelişim adı verilmektedir (Senemoğlu, 2000, s.39). Piaget’e göre somut işlemler döneminde olan çocuklar, yeni bir dizi kural oluşturulup geliştirilmektedir. Gruplandırma. Bundan sonra sınıflama, sıralama, serileme, değişmezlik, sayı ve mekân kavramları oluşur. Sözlü beceri kendini gösterir. Çocuğun dili hızla gelişmektedir. Eski sözcük bilgisini zenginleşip, sözcük dağarcığı 3000 kelimeye ulaşmaktadır. Bu kelimelerin çoğu sıfat ve edattır. Çünkü çocuk yalnızca olayların ve nesnelerin adlarını öğrenmekle yetinmemekte, özelliklerini, farklılıklarını ve benzerliklerini de öğrenmek istemektedir. Benzerlikleri öğrenmeden farklılıkları meydana çıkarmaktadır. Son çocukluk döneminin sonlarına doğru, çocukta problemleri kendi kişisel girişimleriyle çözme yeteneğinin yüksek düzeyde geliştiği görülmektedir (Yavuzer, 1984, s.125). Bu dönemde zihin gücü, en az beden gücü kadar hızla gelişmektedir. Çocuğun beyin ve sinir sistemi hemen yetişkinlerinkine yakın bir olgunluk seviyesine varmaktadır. Mantıklı ve soyut düşünme yeteneğinde kuvvetli bir ilerleme görülmektedir. Ergenlik döneminde görülen

sorunlar; ruhsal, duygusal, sosyal ve cinsel sorunlar olmak üzere dört grupta incelenebilir. Mangır ve diğerlerinin belirttiği gibi bu dört grupta toplanan sorunlar aslında iç içedir. Bu dönemde çocuğun beden sağlığı kadar ruh sağlığı da yerindedir. His ve heyecan hayatı değerli olan çocuğun bu durumundan yararlanarak kendini anlamasına ve güven kazanmasına yardım edilmelidir. Sevmek, beğenilmek, başarılı olmak, kendini güven altında hissetmek ve yeni tecrübeler kazanmak gereksinimleri karşılanmış olacaktır. Bu çağda çocuklarda, duygularına hakim olmak bakımından ilerleme görülmektedir. Herkesin önünde ağlamaktan çekinmektedirler. Ana, babaya karşı özellikle erkek çocuklarda açık sevgi belirtileri azalmaktadır. Kendi kabuğu içine çekilme, zulüm yapma, fazla hayal kurma, sık sık okuldan kaçma ve ruh çöküklüğü gibi istenmedik davranışların üzerinde durulmalıdır. Korku halleri daha önceki döneme göre daha azalmışsa da öğretmenden, başarısızlıktan, arkadaşsız kalmaktan, ölümden, bilmedikleri yabancı şeylerden korkma hali devam etmektedir.

Fiziksel aktivite, ergenlerin fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişim sürecinde önemli bir rol oynar. Çocukluk ve ergenlik döneminde devamlı fiziksel aktivite ile obezite ve şeker hastalığı vb. şeklinde kronik hastalıkların önüne geçmesine aynı zamanda motor kabiliyetlerin, denge yeteneklerine fayda sağlar. Aynı zamanda ergenlerde fiziksel aktivite ile sosyal yetenekler, ekip çalışma becerileri, akademik ve sosyal durumlarına direkt etki sağlar. Lee (2010)' nin yaptığı çalışmalarda fiziksel aktivitenin ergenlerde depresyon ve kaygı durumlarını azalmasına katkısı olduğu ortaya çıkmıştır. ((Caspersen ve diğerleri, 1985; Piggin, 2020; Lee, 2010; akt. Eylül, 2025:16-17). Beden eğitimi ve sporun, bireylere birçok açıdan faydası söz konusudur. Beden eğitimi ve sporu bedensel açıdan değerlendirdiğimizde, öğrencilerin devinim yapmasını gerçekleştiren organ ve üyelerinin daha kuvvetli olmasını, bedenindeki büyüme aynı zamanda gelişmenin daha seri ve sıhhatli olmasını sağlamaktadır. Çocukta, plan-program çerçevesinde uyguladığında esneklik, dayanıklılık, güç aynı zamanda çabukluk şeklinde ana yeteneklerin de ilerlemesini sağlamaktadır. Çocuğun yaşlılarından daha düşük düzeyde vücut kitle indeksinde olması, dahil olduğu faaliyetlerde yaşlılarının altında kalmasına neden olmaktadır. Bu noktada çocuk kendi yaşlılarının olduğu topluluk içinde yer alamamasına neden olabilmektedir (Gökmen, 1988; Yavuzer, 1999; akt. Şirin, 2023: 13). Beden eğitimi ve spor;

kişilere esnek bir bedene, dayanıklı bir kas ve kemik sistemine, kuvvetli bir kemiğe, sağlıklı bir dolaşım sistemine, enerjik aynı zamanda diri bir bedene ve düzgün bir dış görünüşe sahip olma şeklinde birçok dala katkıda bulunur. Teknolojinin gelişmesi sonucu tüm dünyada zamanla yükselen obezite sorunu ve obezitenin sonucu olarak kan- dolaşım sistemi rahatsızlıkları ile baş etmede beden eğitimi ve sporun etkili olduğuna ulaşılmıştır (Lumpkin, 2005; Riddoch, 1994; Sallis ve Patrick, 1994; akt. Çelik, 2023:18). Benzer şekilde beden eğitimi ve sporu bilişsel yönden değerlendirdiğimizde; çeşitli bedensel faaliyetlerin uygulanması ile bilişsel şekilde çocuklarda analitik düşünme, odaklanma, bunlara ek olarak karmaşık problemleri çözümleyebilme, doğaçlama ve hadiselerle hikaye oluşturma kabiliyeti geliştirmektedir. Aynı şekilde beden eğitimi ve sporu duyuşsal ve sosyal olarak değerlendirdiğimizde ise; beden eğitimi ve spor aktiviteleri toplumsal bir deneyimdir. Bu faaliyetlere dahil olan çocuk, kendini tanıma ile birlikte karşı tarafa tanıtma, duygularını ifade etme, sosyal ortam kazanma şansına ulaşmaktadır. Büyüme sürecinde bedensel faaliyetlere dahil olarak duyuşsal yönden daha güçlü, uyum sağlayan, tutarlı, ilkelere inanan, saygı duyan, otokontrollü ve sosyal kimlik yaratan çocuklar yetişmesine katkı sağlamaktadır (Tamer ve Pulur, 2001; Tamer, 1988; Erkan, 1996; akt. Şirin, 2023: 13). Çelik (2023:13-24-17-25) şöyle söylemiştir: *“Beden eğitimi ve spor okullardaki öğrencileri sadece fiziksel yönden diri ve zinde tutmak için değil, öğrencilere daha fazla istenilen davranışları kazandırmak için vardır. Öğrencilere çeşitli fiziksel beceriler kazandırmak için beden eğitimi ve spor olmazsa olmazdır. Bu ders bir yandan öğrencilerin yeteneklerine güvenmelerini sağlarken diğer yandan da bağımsız birer birey olarak hareket etmek ve grup içerisinde uyumlu olma alışkanlığı kazanmalarını sağlamaktadır. Beden eğitimi ve spor bu görevi dışında, okullarda yapılan diğer etkinlikler için öğrencileri sosyal, duygusal, psikolojik ve bilişsel olarak hazırlar ve etkinliklerin düzen içerisinde ve amacına uygun olarak gerçekleştirilmesine katkı sağlar. Beden eğitimi ve spor, bireyin psikomotor gelişiminde oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Psikomotor gelişim genellikle, vücudun kas ve sinir sisteminin birbiri uyumunun gelişimidir. Bu gelişim neticesinde birey daha kolay, verimli ve estetik bir şekilde hareket eder (Tamer, 1987). Beden eğitimi ve sporun insanların psikolojik sağlığı üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmalar sonucunda beden*

eğitimi ve sporun insanların iyi düzeyde bir psikolojik sağlığa sahip olmaları açısından oldukça önemli olduğu tespit edilmiştir. Yurtdışında yapılan araştırmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bu araştırmalarda beden eğitimi ve sporun insan psikolojisi ve ruh sağlığı üzerinde direkt veya dolaylı olarak önemli bir etki bıraktığı tespit edilmiştir (Schwarzer ve Fuchs, 1996). Beden eğitimi ve sporun en önemli faydalarından bir tanesi de doğal bir antidepresan olma özelliğidir. Depresyon, düzenli olarak sportif faaliyetler ile uğraşan kişilerde genellikle görülmez ya da çok az görülür. Sportif aktivitelerin planlı ve programlı olarak uygulanması endorfin ve dopamin gibi insana mutluluk veren hormonlarının salgılanmasını artırır ve insanın daha mutlu olmasına zemin hazırlar. Beden eğitimi ve spor iş yaşamından ve ortamından kaynaklanan stresi en asgari düzeye indirme veya ortadan kaldırma konusunda oldukça önemli bir etkiye sahiptir (Bektaş, 2022). Beden eğitimi ve spor faaliyetleri genel olarak bir duyguyu ve sosyal bir olayı içinde barındırır diyebiliriz. Yapılan bu faaliyetlere katılım gösteren kişiler toplum tarafından daha kolay fark edilerek toplum içerisinde daha ön plana çıkartılırlar. Katıldıkları bu faaliyetlerde saldırganlık, öfke, sinirlenme ve kin duyma gibi duygularına sahip olmayı ve bu duyguları kontrol altında tutmayı öğrenirler. Daha sonra, faaliyetler neticesinde kişiler kendilerinde var olan eksik veya fazla yönlerinin farkına vararak eksik olan yönlerini geliştirme çabası içerisine girerler (Gökmen, 1988).”

Eğitimin en ana ilkelerinden biri, bireyleri biliş ve fiziksel açıdan tümüyle yetiştirmektir. Şüphesiz, insanların fiziksel bununla birlikte ruhsal açıdan sıhhatli ve huzurlu olması, sosyal kalkınmanın da ilk sırada gelen şartlarındandır. Bu bağlamda beden eğitimi dersi, çocuklara sıhhatli faaliyetlere alışkanlığı edindirmek aynı zamanda en ideal bir bedensel uygunluğa yaşam boyu sürdürebilmek yönünden hedefleri içermektedir (Petray,1989; akt. Taşmektepligil vd., 2006:139). Beden eğitimi ve spor dersi, pek çok süreci geride bırakarak bugün son şeklini almıştır. Bu süreç kapsamında, beden eğitimi ve spor dersinde kişinin fiziksel ve ruhsal sıhhatini kuvvetlendirecek, insana ahlaki edimler öğretecek, kurallı bir hayat oluşturacak, vicdan yönünü ilerletecek aynı zamanda iradesini kuvvetlendirme yönünden ana bir fayda sağlayacak düzeye getirilmiş, yalnızca okullara ait bir ders şeklinde değil günlük hayatın bir parçası formuna

dönüştürülmüştür. Beden eğitimi ve spor dersinin amacının yer aldığı öğretim programlarında çocukların kişisel gelişimlerine odaklanarak zihinsel, duyuşsal ve psikomotor öğrenim dallarını desteklerken aynı zamanda kendine güven, öz disiplin, bilimsel, metabilışsel ve sayısal yeteneklerini ilerletmek, milli- manevi değerkere önem vermek, çok fonksiyonlu yeterliliklerini ilerletmeyi dahil etmiştir. Ülkemizde ortaokul kademesinde yer alan beden eğitimi dersi, çocukların bedensel faaliyetleriyle alakalı yeteneklerini geliştirmeyi hedefleyen bir içeriğı takip etmektedir. Bu dersler; çocukların fiziksel gelişimlerini desteklemek, sıhhatli bir hayat tarzı kazandırmaya yönlendirmek ve spor yapmanın kıymetini vurgulamak maksadıyla tasarı haline getirilmiştir. Ders sürecinde çocuklar, koşu, basketbol, yüzme, futbol gibi çeşitli spor branşlarını keşfederler. Aynı zamanda beden eğitimi ve spor dersleri; çocukların dayanıklılık, kuvvet, esneklik aynı zamanda koordinasyon şeklinde bedensel kabiliyetlerini geliştirmelerine fayda sağlarken buna ek olarak takım çalışması, adaletli oyun, saygı, liderlik ve diğerk toplumsal yetenekleri de kazandırırır. Bu dersler, çocukların sıhhatli hayat tarzı yakalamalarını ve bedensel faaliyetleri yaşamlarının bir parçası şekline getirmelerini destekler (Birsen,2022:5; Karataş,2019;10; MEB, 2018:4; Topalli, 2019; Demirhan, 2006; akt. Durbin, 2024:2-20-23).

Kaya (2022:10-11) şöyle söylemiştir: “*Beden eğitimi ve spor dersi, bireylerin hem zihinsel hem de bedensel gelişmelerine katkı sağlar. Bu gelişmelerle uyumlu olmasına yardımcı olur. Böylece bireylerin sağlıklı ve mutlu olmasına yardımcı olur. Toplumun beden eğitimi ve spor faaliyetlerine katılım göstermeleri, sonucunda da kazanacakları başarılarla hem kendilerini tanııtma hem de ülkelerine hizmet etmiş olma boyutu unutulmamalı ve bunun önemi bilinmelidir (İnal, 2003). Beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin sınav kaygısını azaltıcı, stresle baş etmeyi sağlayıcı, öğrenme etkililiğini artırıcı rolü de unutulmamalıdır (Bozkurt, 2003). Beden eğitimi ve sporun önemine dikkat çekilirken genel eğitimin göz ardı edilemeyecek bir bölümü olduğı, öğrencilerin sağlıklı beden gelişimlerinde, ruhsal ve psikolojik gelişimlerinde, sosyal iletişim becerilerinde son derece önemli olduğı ifade edilmiştir (Harmandar, 2004). Başka bir çalışma beden eğitiminin önemini şu şekilde ortaya koymuştur: Bedenin yapısal özelliklerinin ve içe vurukluğunun iyileştirilmesi, dengeli bir gelişim için kontrolün kas ve eklemler üzerinde de olması, ölçülü bir gelişimin*

sağlanabilmesi, okul sonrasında da fiziki gücün ekonomik kullanılabilmesi, beden eğitiminin önemini ortaya koyar (Haywood, 1989).”

B. Okuryazarlık

Bilgi çağı şeklinde adlandırılan günümüz dünyasında, insanlar artık kendi ihtiyaçlarıyla beraber, sosyal ve iktisat yaşamının öngördüğü birçok özelliklerle donatılarak büyütülmektedir. Bu özellikler içinde aktif bilgiden yararlanabilmeyi öğrenmek, kişilerin edineceği ana beceriler içinde bulunmaktadır. Bilgi, aynı zamanda teknoloji çağı şeklinde nitelendirilen 21. yüzyıla ulaşıncaya kadar, gelişmiş devletler yalnızca belirli ekibin değil; toplumu var eden tüm insanların okuryazar olabilmelerini, bilgiye ulaşmalarını, yararlanmalarını ve değerlendirmelerini içeren yetenekler kazanımlarını amaçlamaktadır. Dünyada bilimsel gelişmeler ışığında, ülkemizde okuryazarlık kavramı üzerinde araştırmalar yapılmaktadır (Önal,2010:102). Okuryazarlık, sade bir ifade ile insanın bilgiye ulaşma yeteneğine sahip olması iken ayrıntılı tanımlamada ise, hayat boyu bilgi ve yetenek gelişimine ulaşma amacı ile anlamlandırma sürecidir (Ennis, 2015; akt. Taş ve Altunsöz, 2021: 113).

Literatürde okuryazarlık ile alakalı pek çok tanımlama mevzubahis olup bu tanımlamalardan birkaçına aşağıda yer verilmiştir:

En genel anlatım ile okuryazarlık kavramı, alfabe aracılığı ile yazılı eseri okuma yeteneği ve yazabilme hali şeklinde tanımlanabilir (Reinking, 1994; akt. Erdem, 2024:1). En yalın anlatımla TDK “okuryazar olma durumu” şeklinde tanımlamıştır (TDK,2025). Okuryazarlık, herhangi bir hal içinde bireyin hane, mektep, iş ortamı ya da herhangi bir mekanda bir başına kalsın veya kalmasın, okuma, yazma davranışlarında olabilmesi ve bu davranışların bir toplumsal bağlamda uygulayabilmesi anlamını taşımaktadır. Bu tanımın içinde toplumsal bağlam, okuryazarlığın durgun değil yapılandırmacı ve hareketli var oluşuna vurgu yapılmaktadır (Au,2000; akt. Gül,2007:19). Uzun seneler boyunca okuryazarlık, yalnızca okuma ve yazma becerileri ile birlikte buna ek olarak cebirsel yetenekleri kazanmak şeklinde ifade edilmiştir. 21. Yüzyıl içinde okuryazarlığın aktüel tanımlaması şeklinde Quebec Okuryazarlık Merkezi’nin ifadesi kabul görmektedir. Bu ifadede okuryazarlık, bireysel ve toplumun

ilerlemesi açısından alfabe, sayı aynı zamanda uzamsal simgeler yönünden bir kültürün dominant olan sembollerini fark etmek ve bunlardan yararlanıp kullanabilmek için ihtiyaç olan büyük bir beceri kümesidir (Kickbusch, 2001; akt. Yıldırım vd.,2021:3). Okuryazarlık, bahsedildiği ortama göre anlamı değişim göstermekte olan daha çok bireyin duygularını, düşüncelerini bununla birlikte arzularını konuşup yazarak bütün aynı zamanda yanlışsız bir şekilde anlatması, başka bireylerin söylemlerini, yazılarını dinleyip okuyarak eksiksiz haliyle anlaması aynı zamanda tüm bunları gerçekleştirirken bilgilerini, yeteneklerini toplumsal ve kültürel çevrede kullanması şeklinde tanımlanmaktadır. Ayrıca, bu şekilde okuryazarlık yeteneği ile donatılmış bireylerin bilgilerini, hislerini buna ek olarak fikirlerini ilerletirken yaratıcı aynı zamanda derin değerleri edineceği de varsayılmaktadır. Buna ek olarak, okuryazar bireylerin; kişisel gelişimini gerçekleştirdiği kadar bulunduğu toplum sorunlarına çözümler üretmesine ve gelişmesine fayda sağlayacağına inanılmaktadır (Güneş,1997; akt. Aşıcı, 2009: 12).

Geçmişten beri bilgi; süratli bir şekilde yayılmakta ve bu seri durumu yakalamak adına teknolojiden yararlanmak mecburi bir duruma gelmiştir. Teknolojinin gelişmesi ile bu duruma alışan kişiler ise, kolaylık içinde daha bağımlı olup daha sonrasında geri dönülmez bir öge olarak algılanmaya başlanmıştır. Geçmiş iyi değerlendirmek ve gelecek için yapılması istenen her eylem ya da atılması gereken her adım için daha diri olmasına sebep olabilir. Bu sebeple okuryazar olmak, kişinin kendisi için gerçekleştireceği en güzel hazinedir. Okuryazar olan kişi, araştırdığı bilgide daha donanımlı olabileceği gibi kendisinin gelişimi adına da etkili kararlar alabilir. Bu bağlamda, geleceğimiz olarak görülen gençlerimize bırakacağımız en değerli miras, onları okuryazar olmaları için özendirme. Bu durum için ilk adımda ebeveynlerin okuryazarlık seviyesini yükseltmesi gerekmektedir. İlk eğitimin ebeveynlerle başladığı kabul edilen bir gerçekliğin daha sonrasında okullarla devam ettiği bilinmektedir. Öğretmenlerin, kendi branşlarındaki deneyimlerini ve bilgilerini çocuklara aktarması mühimdir. Bu durumun iyi yetişen bir kişi olması adına kıymetli bir ögedir. Bu eğitimleri, donanımlı alan insanların ileride karşısına çıkabilecek problemleri daha kolay çözebilir, kendi ortamına ve ailesine örnek olabilir. Zincir olarak bağlı olan bu bilgi aktarımı, donanımlı yetişkinlerin benzer haliyle

ilerlemesine sebep olacaktır (Balanlı, 2023:2). Okuryazarlık, vakit ilerledikçe ve ilerleyen teknoloji ile beraber farklılaşarak bugün farklı araç gereçler aracılığı ile yaşanır olması sebebiyle bu çağda yeni okuryazarlık çeşitlerinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Yaşadığımız çağ içinde artık öğrenme eylemi, yaşam boyu devam eden bir durum olmuş ve bilgi toplumlarının ihtiyaç duyduğu özellikte bir kişi olmak kıymet kazandığından her insanın iş ortamında kendine yakışan bir mevki elde edinmesiyle birlikte günlük yaşamda başarıya, mutluluğa sahip olması için nice farklı okuryazarlık çeşitlerinde bilgili aynı zamanda kabiliyetli olması koşul olmuştur (Nergis, 2008:30). Okuryazarlığın başına getirilen kelimeye göre her ilerleyen gün farklı bir okuryazarlık tanımları oluşmaktadır; medyaya ilişkin bir okuma dile getirildiğinde medya okuryazarlığı, benzer şekilde bilgisayara yönelik bir okumadan söz edildiğinde bilgisayar okuryazarlığı, aynı şekilde kültürle ilgili bir okuma dile getirildiğinde ise kültür okuryazarlığı gibi ileride meydana gelmesi olası haller adına da bir okuryazarlıktan söz etmenin muhtemel olabileceği varsayıldığında, okuryazarlık kavramının anlam içeriği yönünden katlanarak büyüyeceği olası görünmektedir (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2010: 286).

21.yüzyılın gereksinimleri ve aynı zamanda teknolojik gelişmelerin ışığında meydana çıkan bir diğer okuryazarlık türü ise, beden okuryazarlığı olup bu araştırmanın mihenk taşı olarak görülmektedir.

C. Beden Okuryazarlığı

1. Tanım ve Önemi

Son zamanlarda bedensel okuryazarlık hem küresel olarak hem de Türkiye’de yeni neslin bütüncül gelişimi ve aynı zamanda kaliteli bir beden eğitimi süreci açısından kıymetlendirilecek boyutta bir ilgi çekmektedir (Whitehead, 2010; akt. Özgül vd., 2023: 2). Literatürde daha önce yer alan araştırmalar içinde bedensel okuryazarlık; hareket okuryazarlığı ile birlikte fiziksel okuryazarlığın anlamdaş olarak ifade edildiği görülmektedir (Adele Kentel ve Dobson, 2007, s.150; akt. Erdem, 2024: 9). Ülkemiz ve küresel paydaşlarla gerçekleştirilen birtakım toplantılar neticesinde Aspen Enstitüsü (2015) bedensel okuryazarlık kavramını; “Yaşam için fiziksel olarak aktif olma yeteneği, güveni ve arzusu” şeklinde tanımlamıştır (Roetert, Kriellaars,

Ellenbacker & Richardson, 2017; akt. Sivri, 2021: 24). Bedensel Okuryazarlık alan yazında çeşitli boyutlarıyla yaklaşılan ve alternatif şekilde tanımlanan bir kavramdır (Taş ve Altunsöz, 2021:111).

Alan yazında bedensel okuryazarlıkla ilgili pek çok tanım söz konusu olup bunlardan bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Bedensel Okuryazarlık kavramı, sağlıkta, sporda, eğitimde mühim tartışmalara ve yeni çalışmalara neden olmuştur (Edwards vd., 2017). Whitehead (2010) bu kavram için “beşikten mezara bir yolculuk” olarak ifade etmiş ve her insanın kendine ait bedensel okuryazarlık seyahati yaptığını söylemektedir. Kanada Bedensel Okuryazarlık Uzlaşma Beyanı (2015) da insanın, erken yaşta motor becerilerini anlayıp öğrenilmesi ile başlayıp hayat için fiziksel etkinlik alışkanlıklarını teşvik etmek ve sağlık için uygun şartlar oluşturan yaşam boyu devam eden bir çaba şeklinde ifade etmiştir (akt. Sivri, 2021:24). Longmuir ve Tremblay (2016) ise beden okuryazarlığı, fiziksel açıdan aktif bir hayat biçimi için insanın kapasitesi olarak betimlemektedir. Öteki tanımda ise beden okuryazarlığı, insanın hayat boyu diri kalması için bilgi ve yeteneği açıklaması şeklinde açıklanmaktadır. Bu tanıma bakıldığında beden okuryazarlığı, insanın hareket becerilerini farklı ortamlarda göstermesi, hareket gizil gücünü kullanması, hayat boyu sistemli fiziksel etkinliğe katılması, yemesine önem vermesi, normal değerlerin üstünde motivasyon ve güven ile fiziksel etkinliğe katılımını göstermektedir (Tompsett vd., 2014; akt. Taş ve Altunsöz, 2021:113).

Bedensel Okuryazarlık konusu hakkında çok fazla yazarların değişik yorumları mevcuttur.

Munustur ve Yıldız (2020:201) şöyle söylemiştir: “*Beden okuryazarlığı konusunu kapsamlı şekilde ele alan Whitehead (2010) ise konuyu “bireyler tarafından, yaşam tarzının ayrılmaz bir unsuru olarak edinilen ve motivasyon, özgüven, bedensel yeterlik, bilgi ve anlayışı kapsayan, amacı olan bedensel hedefler yaratan bir eğilim” olarak tanımlamıştır. Mandigo, Francis, Lodewyk ve Lopez (2012), beden okuryazarlığının bireylerin yeterlik ve özgüven ile bireyin bütünsel gelişimini destekleyen farklı türdeki fiziksel etkinlikleri, farklı ortamlarda yapabilme becerisi olarak tanımlamışlardır. Almond ve Whitehead (2012) beden okuryazarlığının gelişmesinin bireylerin hayatına olumlu pek çok katkı*

sunacağını belirtmiştir. Bunlar; sağlık açısından bireyin hayatına belirgin ölçüde katkı yapacak şekilde hareket etmeye yönelik motivasyonda artış, fiziksel olarak zorlayıcı durumlarda bireylerin güven ile ergonomik bir şekilde hareket becerisi sergilemeleri, fiziksel çevredeki gelişmelere yönelik hassas bir algının gelişimi ve bu algı ışığında hareket ihtiyaçlarını öngörerek, bunlara uygun cevabın zekice ve yaratıcılıkla verilmesi ve gelişmiş bir benlik algısının oluşmasıdır. Bu bağlamda beden okuryazarı olan çocukların, ortam ve şartlar fark etmeksizin, fiziksel aktivite şemsiyesi altında ele alınan her türlü fiziksel etkinlikte özgüven ve beceri ile hareket edecekleri belirtilmiştir (PHE-Canada, 2014). Amerikan Sağlık ve Beden Eğitmcileri Birliği (SHAPE America, 2013) ulusal beden eğitimi içerisinde yer alması gereken sağlıkla ilgili bilişsel, duyuşsal ve psikomotor boyuta atıf yapmış ve her bir standartı “bedensel olarak okuryazar olan birey...” kalıbı ile kullanmıştır. Kirk (2013) ise Beden Eğitimi ve Spor dersi için geliştirilen modellerin temelinde beden okuryazarlığı kavramının olması gerektiğinden bahsetmiştir.”

Whitehead’in tanımı holistik bir bakış açısı sergilediği için yapılan araştırmaların hemen hemen hepsinde Margaret Whitehead’in 2001 senesindeki beden okuryazarlık tanımının referans alındığı gözlemlenmektedir (Balyi ve diğ., 2013; Bailey ve diğ., 2020; Longmuir ve Tremblay, 2016). Bu durum sonucu alan yazındaki araştırmaların çoğunluğunda, Whitehead’in beden okuryazarlık kavramına değindiği görülmektedir (Huang ve diğ., 2020; akt. Taş ve Altunsöz, 2021:114). Whitehead bedensel okuryazarlık kavramını 1993 senesinde tanıtması sonrası günümüze kadar araştırma alan yazınında türlü açılardan gelişme göstermiştir. Öğrencilerin yüksek seviyede pasif hareketleri, düşük seviyede bedensel faaliyetleri ve bundan dolayı düşük seviyede dirilik sebebiyle bedensel okuryazarlık, öğrencilerin daha hareketli olmalarını destekleyecek ihtimal yaklaşım şeklinde tanımlanmıştır. Diğer tanımda ise bedensel okuryazarlık, kişinin sıhhat gelişimine katkısı olan çeşitli çevrede bedensel faaliyetlerde güvenli davranış gösterme yeteneğidir. Bedensel faaliyetler açısından; beden eğitimi ders sürecinde çocuklar, kazandıkları bilgi ve yetenekleri, enerji kaybetmesine sebep olan bedensel faaliyet aracılığıyla gerçekleştirmesidir. Beden eğitimi açısından yaklaşırsak beden eğitimi, bir eğitim süreci içinde beceri öğrenimine olanak sunan iyi programlanmış davranışların gerçekleşmesi

aracılığıyla bedensel açıdan okuryazar olan kişiyi ilerletmesidir (Whitehead, 1993; participACTION, 2015; SHAPE America, 2020; akt. Balanlı,2023:2).

Beden Okuryazarlığı, insanın hareket aracılığıyla sağlıklı hayat tarzına inanmasını ve insanın holistik gelişimini amaçlamaktadır (Castelli vd., 2014; akt. Taş ve Altunsöz, 2021:114). Whitehead'e göre (2010) bedensel okuryazarlığın meydana çıkmasının en önemli sebeplerini ise şöyle dile getirmiştir: 1) insanın çevresiyle iletişiminin bireyin duyuş, fiziki ve psikolojik gibi gelişim yönünü mühim desteklemesi, 2) hareket gelişimine gereken önemi vermemek, 3) hayat boyu fiziksel etkinliğe katılımın azalması, 4) çoğu ülkede beden eğitimi derslerinin kazanç ya da kaybetme şeklinde performans yönünde yükselen bir hal olarak gözlemlenmesi (Tompsett vd., 2014; akt. Taş ve Altunsöz, 2021:111).

Günümüze ve gelecek açısından Bedensel Okuryazarlığa sahip olan bireylerin özelliklerinin önemi hakkında çok fazla yazarların değişik yorumları mevcuttur.

Sivri (2021:37) şöyle söylemiştir: *“Whitead’a (2014) göre beden okuryazarlığı olan bireyler; fiziksel aktiviteye katılmakta istekli ve hevesli, kendi fiziksel yeterliklerini ve becerilerinin farkında olduklarından yaptıkları hareketlerde başarı sağlayacaklarından emindirler. Bu bireyler pratik yapmaktan, yeni etkinlikler denemekten mutluluk duyarlar, hareketleri gerçekleştirirken gelen tavsiyelere uyup, bu konudaki rehberliği memnuniyetle karşılarlar. Yani eleştiriye açıktırlar. Hareketleri yaparken bir farkındalığa sahiptirler ve hareketlerinin çeşitli yönlerini tanımlayıp ifade edebilmekte ve iyileştirme yollarını tartışabilmektedirler. Fiziksel aktivitenin yaşam boyu sağlıklı olabilmek için önemini bildiklerinden dolayı bu konu hakkında diğer insanlarla rahatlıkla tartışabilmekte, aktif yaşantı için fiziksel aktivitenin gerekliliğini savunabilmekte ve fiziksel aktiviteye insanları teşvik edebilmektedirler (Whitehead, Durden-Myers & Pot, 2018).Hareketleri başarılı bir şekilde gerçekleştirdiklerine dair geri bildirim aldıklarından, hareket becerilerinin takdir alması onlarda güven duygusunu arttırmaktadır. Böylece harekete katılım noktasında istekli ve hareketi sürdürme bağlamında ise istikrara sahiptirler. Hareket performansının bireyde oluşturduğu özgüven duygusu, olumlu benlik algısı çevresi ile etkileşimini güçlendirecektir (Jacqueline, 2014). Bu bireyler*

kendi yetenek, bilgi ve becerilerinin farkında olup, neyi yapabileceklerinin ve neyi yapamayacaklarının farkındadırlar. Sahip oldukları potansiyeli benimseyerek hareketleri rahat bir biçimde yaparlar (Sum, Wallhead, Ha, & Otur, 2018)”.

Bedensel okuryazarlık kavramının anlaşılabilmesi, onu oluşturan temel yapı taşlarının tanımlanmasıyla mümkün hale gelmektedir. Bu bağlamda ilk olarak “bilgi”, bireyin dünyayı anlama çabasında temel bir unsur olup, TDK (2025) tarafından insan aklının erişebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütünü olarak tanımlanmıştır. Bilgiyi eyleme dönüştüren süreçte “koordinasyon”, farklı motor becerilerin akılcı ve uyumlu biçimde bir arada kullanılabilmesi olarak tanımlanmakta, bu yönüyle fiziksel yeterliklerin gelişiminde kilit rol oynamaktadır (Zeytinoğlu, 2009; akt. Merdan, 2016:16). Koordinasyona eşlik eden bir diğer önemli unsur ise “öz saygı”dır. Bireyin kendisini bir değer olarak görmesi ve bu değeri içselleştirerek olumlu bir benlik algısı geliştirmesi, öz saygının temelini oluşturur (Kuzgun, 2000; Coopersmith, 1974; Yiğit & Yılmaz, 2011; akt. Bingöl & Alpkaya, 2016:32). Bu öz algı, bireyin “öz güven” düzeyini belirlemekte; TDK (2025) tarafından kişinin kendine duyduğu güven olarak tanımlanmaktadır. Fiziksel performansın dışı vurumu ise “hareket” kavramıyla açıklanır. Mengütay’a (1999; akt. Özcan, 2024:7) göre bu, bedenin bir kısmında ya da tamamında pozisyon değişikliğini ifade eder. Hareketin sürekliliğini sağlayan bir diğer unsur ise “motivasyon”dur. Davranışları başlatan, yönlendiren ve sürdüren içsel ve dışsal etkenlerin toplamı olarak tanımlanan bu kavram, bireyin fiziksel etkinliklere olan bağlılığını da belirler (Arık, 1996; akt. Gökçe, Şahin & Buduklu, 2010; akt.Orhan, 2022:10). Fiziksel etkinlikler ise bireyin enerji harcamasını sağlayan kas eylemlerinin genel adı olup, “fiziksel aktivite” olarak tanımlanmaktadır (Eylül, 2025:15). Bu süreçte bireyin başkalarını anlayabilme yetisi olan “empati kurma” becerisi, sosyal ilişkiler açısından vazgeçilmezdir (Karaağaçlıoğlu, 2024:5). Aynı şekilde, bireyin hem hareketsiz bir duruşu hem de hareket sonrası dengeyi koruyabilmesi, “denge” yetisi ile ilişkilidir (Meinel & Schnabel; Altay, 2001 akt. Baybura, 2023:4). Tüm bu bireysel gelişim alanları ise “sosyalleşme” süreciyle toplumsal bir zemine oturur. Sosyalleşme, bireyin içinde yaşadığı toplumun normlarını, değerlerini ve

kurallarını öğrenerek bu yapıya uyum sağlamasıyla oluşan, yaşam boyu devam eden bir süreçtir (Karakullukçu, 2020:34).

Eğitimde bir çıktı olarak öğrencilerin bedensel okuryazarlık yönünün gelişimi, bir sürece dayanır ve bu süreç küçük yaşlarda başlayıp, beden eğitimi dersinde donanımlı ortamlarda zenginleşip yaşam boyu fiziksel etkinliğe dahil olma alışkanlığı edindirmede anlamlı öğrenme aynı zamanda yaşantıların sunulduğu öğrenme süreçleri yaratılması ile verimli vakit durumunu anlatır (Castelli ve ark., 2015; Hastie, 2017;. akt. Özgül vd. 2023:2). İnsanın beden okuryazarlığına sahip olarak fiziksel etkinlik ediminde bulunması, dinamik bir yaşantıyı hayat boyu devam ettirmeleri yönünden önemlidir. Fiziksel hareket yeteneklerinin örgün eğitiminde edindirilmesinde beden eğitimi derslerine ek olarak, dersin dışında sportif aktivitelere dahil olmaya yönelik tutumun yönelimiyle de bağlantılıdır. Yerel kulüpler ve spor tesisleri, çocukların fiziksel etkinlik gereksinimlerini destekleyecek, bazı sportif aktivitelerin yetenek ve bilgilerini edindirebilecekleri çevreleri uzmanlar aracılığıyla düzenlenmelidir. Bedensel okuryazarlık edindirmek, yalnızca beden eğitimi dersiyle yeterli olmayıp çocukların okuldan sonra rekreasyon zamanlarını değerlendirebileceği yapılandırılmış aktivitelerle bunun pekiştirilmesi bir ihtiyaçtır (Haerens, Kirk, Cardon ve De Bour deaudbuij, 2010). Beden eğitimi öğretim programı kapsamında yer alan ve dersin mühim çıktılarından biri olan beden okuryazarlığı; biliş, duyuş ve psikomotor yönünden öğrenme çıktılarını temele alıp teorik iskeleti ortaya çıkarır (Bailey vd., 2009). Beden okuryazarlığı öğrenme çıktıları incelendiğinde; psikomotor gelişim açısından fiziksel uygunluk ve aktivite aynı zamanda motor yetenekleri kapsarken, bilişsel gelişim alanı bilgi ve kavrama ile bağlantılıdır. Öz yeterlik, motivasyon ve öz saygı ise duyuşsal gelişim alanı içinde yer almaktadır (Carl vd., 2022; Farren, 2017). Bu çıktıların edinilmesinde, okul dışı aktivitelerin yer aldığı ders dışı sportif aktivitelerin katkısı söz konusudur. Galler ülkesinde fiziksel etkinlik, sporun geliştirilmesine ek olarak spora yönlendirilmesi hedefine hizmet eden ulusal bir kuruluş olan Sport Wales'in (2009) çalışmasında; fiziksel etkinlik yönünden yeterli yaşantısı olmayıp hayal kırıklığına sahip bireylerin hem ders içi hem de ders dışı sportif aktiviteler sayesinde okullarda sunulan beden eğitimi, bedensel ve spor okuryazarlığıyla bu eksik noktaların giderilebileceğini göstermiştir. Bu

bağlamdan yola çıkarak Sport Wales (2010) bütün çocuklara sporda yaşantı sunmanın altını çizerek; her çocuk ve gencin erken yaşlardan başlayarak fiziksel olarak yetenek sağlama, güven duygusu meydana getirme, kaliteli ve ilgi çekici yaşantılar sayesinde bedensel okuryazarlığı edindirmenin önemini altını çizmektedir. Aynı zamanda beden eğitimi ve okul sporları planı sayesinde uygulanan aktivitelerde; öğrencilere beden okuryazarlığına yönelik pozitif bir algı edindirip, bu durumu fiziksel etkinlik ile tutum pekiştirip, ders dışında sportif faaliyetlere ilişkin pozitif tutum edindirmeyle fiziksel yetenekleri edim haline dönüştürebilme durumu ergenlere sunulması kıymetlidir (akt. Yılmaz vd., 2023:233). Tüm bireylerin eğitim hakkı olduğu gibi bedensel okuryazarlığı kazanabilmekte tüm bireylerin temel hakkıdır (Whitehead, Durden-Myers& Pot, 2018; akt. Sivri, 2021:5). Ortaokul döneminde öğretmen, antrenör, aile ve akran; ergenin beden okuryazarlığı gelişiminde mühim görevi vardır. Fiziksel etkinliğin, hayat boyu sağlık ve zindelik açısından mühim bir yeri olduğu tartışmaları şekillendirilmelidir. Ergenlerin, fiziksel etkinliğe değer vereceği yaşantılarının artırılmasına ihtiyaç vardır. Bu sayede okuldaki yaşamları dışında da fiziksel etkinliğe dahil olmayı ve fiziksel etkinliği sürdürebilme sorumlulukları kazandırılmalıdır. Fiziksel aktivitenin yalnızca sporda kabiliyeti olan bireyler adına değil tüm bireyler için var olduğunu anlatmak kıymetlidir (Taş ve Altunsöz, 2021:118). Ortaokul döneminde motor yeterlilikte olma, güven, bilgi, motivasyon ve anlayış olan bedensel okuryazarlık yapıtaşlarının beslenmesi aynı zamanda iletilmesi esastır. Bu basamakta ergenler, gerçekten ihtiyacı olan aktif bir hayat tarzını kazanmasının yararlarını anlamalıdır. Yani hareketli hayatın yararına yönelik farkındalığa sahip olmalıdır. Fiziksel açıdan aktif hayat tarzının okul sonrasında kendi sorumluluklarına eklendiği ve fiziksel etkinliklerin yalnızca kabiliyetli bireyler adına değil bütün bireyler için olduğunu fark etmelidir. Uygulayıcı uzmanlar, ergenlerin hızlı değişimlerini unutmamalıdır. Örgün eğitimde edinilen fiziksel beceri gibi kazanımların ilköğretim dönemindeki gibi ortaokul senelerinde de öğretmen, akran, antrenörler ile desteklenmelidir. Edinilen hareketli deneyimlerinin veya fiziksel etkinliğe yetkinliğinin okul sonrası yaşamda da sürdürülmesi adına farkındalık meydana getirilmelidir (Whitehead, 2013; akt. Sivri, 2021: 35). Ülkemizde ise yeterli sayıda beden okuryazarlığına yönelik araştırma olmasa da; ilköğretim programında yerini alan

Beden Eğitimi ve Oyun dersi ile ortaöğretim programında yerini alan Beden Eğitimi ve Spor dersi kazanımlarına bakıldığında, beden okuryazarlığı kavramının programda holistik bir gelişimi hedef aldığı açıkça görülmektedir (MEB, 2018a, MEB,2018b; akt. Taş ve Altunsöz, 2021:119).

Bedensel okuryazarlık, birey için ömür boyu bir yolculuk anlamını içermektedir. İnsanlar sağlıklı, güçlü bedene sahip olmak için düzenli ve sürekli egzersizlere ihtiyaç duymaktadır. Ergenlerin gerek okulda gerekse okul dışı spor aktivitelerinde kazandıkları beden okuryazarı birey olma düzeylerinin, bu yolculukta anlamı çok hayatidir. Bu bağlamda bu çalışma; beden okuryazarı olan bireylerin hayattaki güçlükler karşısında daha güçlü aynı zamanda öz güvenli olabilmeleri, hayatlarında spora yönelik motivasyon, çevre ile etkileşim, bilgi ve anlayış gibi etmenlerde yaşadıkları olumlu katkılar yönünden büyük önem arz etmektedir.

D. Kelime İlişkilendirme Testi

Tanımlayıcı ölçme değerlendirme içinde birbiriyle bağlantısız ve ayrı bilgi parçalarını incelemektense, birbiriyle ilişkili yapılanma düzeyi yüksek, bilgi ağı ve zincirlerini incelemek mühim olarak algılanmaktadır. Bu açıdan çocukların zihinsel yapısını ve bu yapı içindeki kavramlar arası ilişkileri, diğer bir değişikle bilgi ağlarının anlık görüntüsünü sergileyen, uzun periyotlu zihindeki kavramların arasındaki bağlantıların yeterli ya da anlamlı durum içinde olup olmadığını saptamamıza olanak sunan tekniklerden biri olan “ Kelime İlişkilendirme Testi” mühim değer kazanmıştır (MEB, 2005; Bahar, Alex, Johnstone ve Sutcliffe, 1999; akt. Tuna,2018: 50). KİT, bireylerin kavramlar arası oluşturduğu bağlantıları ortaya çıkarmak amacıyla oluşturulmuş bir tekniktir. Kavramlar, konuyu kapsayan önemli yapılar şeklinde karşımıza çıkacağından, kelime ilişkilendirme tekniği yalnızca kavramlar arası bağlantıları değil aynı zamanda herhangi bir disiplini ya da bireylerin nasıl ilişki kurduğunu ölçmek maksadıyla kullanılabilmektedir (Atasoy,2004; akt. Polat,2013:101). Bahar ve Özatl (2003: 75-76) şöyle söylemiştir: “*Kelime iletişim testleri [KİT] bu metotlardan en eskisi ve en yaygın olanlarından birisidir ve çeşitli araştırmacılar tarafından kullanılmıştır [1, 2, 3, 4, 5]. Literatüre bakıldığında KİT ile ilgili bu çalışmaların büyük çoğunluğunun 1990 öncesine dayandığı görülmektedir. KİT ile ilgili*

çalışmalara neden 90'lı yıllarda ara verildiği bilinmemektedir. Fakat Bahar et al., [5] çalışması ile birlikte KİT ile ilgili çalışmalar gerek fen alanlarında [6, 7] gerekse sosyal alanlarda [8] hızlı bir ivme kazanmıştır. Öğrenci bu metotta, belli bir süre içerisinde (çoğunlukla 30 saniye) herhangi bir konu ile ilgili verilen bir anahtar kavramın aklına getirdiği kavramları cevap olarak verir. Öğrencinin uzun dönemli hafızasından herhangi bir anahtar kavrama verdiği sıralı cevabın bilişsel yapıdaki kavramlar arasında bağlantıları ortaya koyduğu ve anlamsal yakınlığı (semantic proximity) gösterdiği farz edilir. Anlamsal yakınlık veya anlamsal mesafe etkisine (semantic distance effect) göre anlamsal bellekte (semantic memory) iki kavram birbirine mesafe açısından ne kadar yakın ise o kadar sıkı ilişkidir ve hatırlama esnasında da zihinsel araştırma daha çabuk olacağından her iki kavramla ilgili cevap daha hızlı olacaktır.”

Ölçme aracı şeklinde bildiğimiz KİT'in asıl teşhis aynı zamanda tanı amacı şeklinde kullanılabilir, bu sayede öğretmenler KİT ile teşhis ve tanı yaparken tüm anahtar kavramlara hangi yanıt kelimelerin kaç defa tekrarladığını hesaplayıp frekans tablosu oluşturabilir. Buradaki frekans tablolarından elde edilen veriler ile kavram haritaları oluşturabilir. Bu kavram haritaları, çocukların anahtar kavramları bağlantılandırıldıkları yanıt sözcüklerin birbirleri ile nasıl ilişkilendirildiğini ve zihinsel yapıdaki ağsı yapının anlık görüntüsünü oluşturabilir (Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2006; akt. Nartgün 2006:412).

1. Kelime İlişkilendirme Testinin Amaçları

Gençoğlu (2019:19-20) şöyle söylemiştir: “*Kelime ilişkilendirme testleri literatürde birçok farklı amaçlar için kullanılmıştır. Öğrencilerin bilişsel yapılarını ve algılarını ortaya koymada (Kempa ve Nicholls, 1983; Cachapuz, ve Maskill, 1987; Bahar, Johnstone ve Sutcliffe, 1999; Cardellini ve Bahar, 2000; Özatlı, Bahar, 2010; Işıklı, Taşdere ve Göz, 2011; Köseoğlu, Bayır, 2011; Timur ve Taşar, 2011; Şimşek, 2013; Kurt, 2013; Kurt ve Ekici 2013a; Kurt ve Ekici 2013b; Kurt, Ekici, Aktaş, Aksu 2013a; Kurt, Ekici, Aktaş, Aksu 2013b; Polat, 2013; Eren, Şahin, Çelik, Aktürk, 2014; Özata Yücel, Özkan, 2014; Atabek-Yiğit, 2015; Özata Yücel, Özkan, 2015; Özata Yücel, Özkan, 2018; Keskin ve Örgün, 2015; Kaya ve Taşdere, 2016; Tokcan, 2016; Yiğit, 2016; Önal, 2017), kavram yanılgılarını tespit etmede (Bahar, 2003; Bahar ve Özatlı, 2003; Ercan, Taşdere*

ve Ercan, 2010; Kaya ve Akış, 2015) kavramsal değişimlerini belirlemede (Nakiboğlu, 2008); kavramsal ilişki kurmada (Bahar ve Hansel, 2000; Kırtad Ad, Demirci 2012), Hazırbulunuşluk düzeyi tespit etmede (Güneş ve Gözümlü, 2013), farklı öğrenme alanlarına yönelik olarak kelime ilişkilendirme testleri kullanılmıştır. Ancak bu çalışmaların çoğunluğu biyoloji, kimya, fen bilgisi, matematik gibi daha çok fen ve matematik eğitimi alanlarında yapılmıştır. Fakat Sosyal Bilgiler alanında KİT ile yapılmış çalışmalar son yıllarda artarak devam etmektedir. Şimşek (2013); Aydemir (2014), Deveci, Çengelci Köse ve Gürdoğan Bayır, 2014; Tokcan, 2017; Tokcan ve Topkaya, 2018 ve Karaca (2018) Sosyal Bilgiler eğitimi alanında çalışmalar yapmışlardır. Ayrıca Tokcan (2015) tarafından yapılan Sosyal bilgilerde kavram öğretimi adlı eserde Kelime ilişkilendirme Testine ilişkin örnekler yer almaktadır.”

KİT’den ulaşılan verilerin, iki şekilde değerlendirmesi gerçekleştirilebilir. İlk olarak, tüm anahtar kavramlar adına oluşturulan sözcüklerden konu ile direkt alakalı, anlamlı, yanlışsız ve bilimsel şekilde olanlara bir puan verilme durumudur. Testin puanlanmış şekliyle değerlendirme sürecinde, her bir anahtar kavramın sunulduğu sayfanın en altına kavramla ilişkili birer cümle kurulması talep edilerek cümlenin de puanlamaya dahil olması sağlanır. Bu sayede, yanıtlanan cevaplarla karşılaştırılarak anlamlı bağlantı kurulma durumu incelenir. Cümle, oluşturulan sözcüklere kıyasla üst seviyede bir yapı olarak değerlendirildiği için, cevapların bilimselliğine daha etkin haliyle karar verilebilir. Değerlendirme yönünden ikinci yol ise, her bir anahtar kavram adına oluşturulan sözcüklerin kaç kez tekrara düştüğünü gözler önüne seren frekans tabloları meydana getirilmektedir. Gerek ön KİT gerekse son KİT sonuçlarına göre, hepsi için ayrı oluşturulan kavram haritalarındaki bilişsel yapılar incelenmektedir (Ercan, Taşdere ve Ercan, 2010: 140; akt. Özyılmaz, 2023:59).

Kavram haritaları, anahtar kavramlar arası kayda değer anlamlı bağlantıları önermeler ile sunan aynı zamanda şematik çizimler şeklinde tanımlanmaktadır. Bahar (2002)’ a göre; kavram haritaları, çocukların zihinsel yapısında yer edinen kavramlar arası ilişkileri ve geçişlerin anlık görüntüsünü sağlayan, yani görsel zihne ulaşan bir öğretim tekniği olarak görülmektedir (Novak ve Gowin, 1984; akt. Bahar ve Özatlı,2010:10).

E. Konuyla İlgili Çalışmalar

Erdem (2024), “Beden Eğitimi Öğretmenleri ve Beden Eğitimi Öğrencileri Arasındaki Fiziksel Okuryazarlığa Dair Farklılıklar” adlı yüksek lisans tezinde beden eğitimi öğretmen adayı (100) ile beden eğitimi öğretmenlerinin (100) bedensel okuryazarlık seviyelerinin ve farklılıklarının belirlemek hedeflenmiştir. Araştırmada; kişisel bilgi formu ve algılanan bedensel okuryazarlık ölçeği ile veriler çalışma grubunda yer alan 200 kişiden toplanmıştır. Araştırma sonucunda; beden eğitimi öğretmen adayları ile öğretmenleri kıyaslandığında algılanan bedensel okuryazarlık seviyelerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklar tespit edilmiştir. Genellikle beden eğitimi öğretmenlerinin, bedensel okuryazarlık notları beden eğitimi öğretmen adaylarına göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ölçekteki alt boyutlarda; kendilik hissi, özgüven ve iletişim alt boyutlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık ortaya çıktığı, bu iki alt boyutta da beden eğitimi öğretmenlerinin daha üst düzeyde oldukları saptanmıştır. Bilgi ve anlayış açısından var olan alt boyutta ise istatistiksel yönden anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Balanlı (2023), “Beden Eğitimi Dersinde Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Düzeylerini Artırmaya Yönelik Stratejiler: Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Aktivite ve Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Düzeylerinin Etkisi” adlı doktora tezinde, beden eğitimi öğretmenlerinin bedensel aktivite ile bedensel okuryazarlık seviyelerini tespit etmek ve devamında beden eğitimi ders sürecinde öğrencilerin fiziksel aktivite seviyelerini yükseltmeye ilişkin beden eğitimi öğretmenlerinin düşüncelerini belirlemek hedefiyle gerçekleştirmiştir. Çalışma grubunda MEB’e bağlı okullarda çalışan 383 beden eğitimi öğretmeni yer alan öğretmenlerden, kişisel bilgi formu, uluslararası bedensel aktivite anketi ve algılanan spor okuryazarlık ölçeği kullanılarak veriler toplanmıştır. Öğretmenlerin bedensel aktivite seviyelerinin orta seviyede çıktığı, bedensel okuryazarlık seviyelerinin çok yüksek seviyede olduğu görülmüştür. Öte yandan, cinsiyet ve okul türü bakımından var olan değişkenlere göre fiziksel aktivite seviyesinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Çalışma grubunda, beden eğitimi dersi alt yapısı ile alanla ilişkili ulusal veya uluslararası kongrede bulunma,

lisanslı spor gerçekleştirme yönünden bedensel okuryazarlık seviyesinde anlamlı bir farklılık görülmüştür.

Aslan ve Ünlü (2023), “Fiziksel Okuryazarlık: Anlamı ve Kapsamı” adlı makalelerinde, bedensel okuryazarlığın anlamı ve kapsadığı alanı konusu hakkında bilgiler sunarak bu kavramın daha iyi öğrenilmesi ve sosyal hayatta bedensel okuryazarlığın yükselmesine fayda sağlamayı hedeflemişlerdir. Araştırmada, Google scholar ile Semantic Scholar veritabanlarında bedensel okuryazarlık anahtar kavramını arayarak 2010-2021 seneleri içinde gerçekleşen araştırmalar değerlendirilmiş ve ulaşılan bilgiler çerçevesinde bir derleme gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda, bedensel okuryazarlığın kişilerin bedensel, duyuşsal, bilişsel ve toplumsal yönden bir bütün ilerleme meydana getirmesini sağlamaktadır. Bedensel okuryazarlık hayatın her evresinde mühim ve ihtiyaç iken özellikle ana davranışlar evresinde kişilerin bulunduğu ortama, ailelerine, öğretmenlere, beden eğitimi öğretmenlerine mühim görevler düşmekte olduğunu aynı zamanda ders dışı ortamlarda bedensel faaliyetlere dahil olma fırsatının sunulması gerektiğiyle ilgili bulgular tespit edilmiştir.

Öğretir (2024), “Ortaokul Öğrencilerinin Bedensel Okuryazarlık Algıları İle Fiziksel Aktivite Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde; bir büyükşehrin ilçesinde yer alan dört devlet okulunda eğitim gören 350 çocuğun araştırma grubunda yer aldığı ortaokul çocuklarının, bedensel okuryazarlık algıları ve fiziksel aktiviteleri arasında var olan ilişkiyi gözlemlemek hedeflenmiştir. Bedensel okuryazarlıkları algıları için play ölçeği, fiziksel aktivite seviyeleri adına omron HJ-320-E pedometresi aracılığı ile gün içindeki adım frekansları baz alınarak veriler toplanmıştır. Bedensel okuryazarlık algıları ve fiziksel aktivite seviyeleri arasında anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Cinsiyet içinde vücut kitle indeksi, duyuşsal, zihinsel alan ve çevresel katılım skorlarında farklılığın olmadığı şeklinde bulgulara ulaşılmıştır.

Taş ve Altınsöz (2021), “Bedensel Okuryazarlık Kavramı ve Önemi” adlı makalelerinde; ulusal ve uluslararası literatürde bedensel okuryazarlıkla alakalı gerçekleşen araştırmalar incelenerek, bedensel okuryazarlık kavramı ile ilgili tarihçe, felsefi temelleri, birçok farklı tanımları, alt boyutları, faydaları ve kişilerin bedensel okuryazarlık gelişim evrelerini araştırmak hedeflenmiştir. Bu

makalenin bulguları incelendiğinde, bedensel okuryazarlık kavramı değerlendirilmiş ve ulaşılan bilgiler ışığında bu kavramla ilgili türkçe alan yazında sınırlı olan duruma katkı sağlanmıştır.

Yılmaz vd. (2023), “Beden Okuryazarlığı, Fiziksel Aktivite Davranışı ve Ders Dışı Sportif Etkinlikler Arasındaki İlişki” adlı makalelerinde, ergenlik dönemi çocukların bedensel okuryazarlık algıları, fiziksel aktivite tutum ve aynı zamanda davranışları ile okul dışı spor etkinliklerine ilişkin tutumları arasındaki bağlantıyı incelemek hedeflenmiştir. Trabzon İli 12-18 yaş aralığında 276 öğrencinin katıldığı çalışma grubuna hedefler doğrultusunda çeşitli ölçekler sunulmuş olup veriler bu şekilde bireylerden toplanılmıştır. Çalışma bulgularına bakıldığında, bedensel okuryazarlıkları, okul dışı spor faaliyetlere ilişkin tutumları, fiziksel aktivite tutum ve edimlerinin seviyelerinin yüksek olduğuna ulaşılmıştır.

Özgül vd. (2023), “Ortaokul Öğrencileri için Bedensel Okuryazarlık Tutum Ölçeği’nin Geliştirilmesi” adlı makalelerinde, ortaokul çocuklarının bedensel okuryazarlığa yönelik tutumlarını ölçebilecek kapsamlı bir araç üretmek hedeflenmiştir. Çalışma grubunda 827 öğrenci katılarak, bedensel okuryazarlık kavramına ait oluşturulan soru havuzundan hazırlanan ölçekle bulgulara ulaşılmıştır. Bulgular incelendiğinde, uyum değerlerinin tümü modelin iyi uyum sağladığını göstermektedir. Bedensel okuryazarlığa yönelik tutumun değerlendirilmesinde alakalı araştırmacılara ilişkin uygulanabilecek bir ölçek, Türk literatürüne kazandırılmıştır.

Munusturlar ve Yıldız (2020), “Beden Eğitimi Öğretmenleri için Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği’nin Faktör Yapısının Türkiye Örneğine Yönelik Sınanması” adlı makalelerinde, beden eğitimi öğretmenlerinin bedensel okuryazarlık seviyelerini ölçmeye ilişkin oluşturulan Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeğinin ülkemizdeki örnekleminde geçerliliği ve güvenilirliğine yönelik özelliklerin değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Çalışma grubunda 218 beden eğitimi öğretmenine ölçekler kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmanın bulguları incelendiğinde, Türkiye’de Beden eğitimi öğretmenlerinin bedensel okuryazarlık seviyelerini ölçmeye ilişkin psikometrik özellikleri sağlayan bir ölçme aracı olduğunu tespit edilmiştir.

Sivri (2021), “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öz yeterlik İnançları Pedagojik Bilgi ve Becerileri ile Beden Okuryazarlıkları Arasındaki İlişki” adlı yüksek lisans tezinde, beden eğitimi öğretmenlerinin öz yeterlilik inançları, pedagojik bilgi ve yetenekleri ile bedensel okuryazarlık arasındaki bağlantıyı incelemek hedeflenmiştir. Araştırma grubuna katılan Giresun ili ve ilçelerinde görev yapan 216 beden eğitimi öğretmenlerine, çeşitli ölçekler kullanılarak veriler toplanmıştır. Bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin var olan pedagojik bilgi ve yetenek ile bireylerarası öz yeterlilik kabiliyetleri yüksek çıkarken bedensel okuryazarlığın orta seviyede olduğu ortaya çıkmıştır. Bedensel okuryazarlık kavramını, öğretmenlerin daha önceden duymadıkları ve kavrama yönelik bilgi sahibi olmadıklarına ulaşılmıştır.

Ateş (2024), “Bedensel Okuryazarlık Programının Beden Eğitimi Öğretmen Adayları Üzerine Etkisi” adlı yüksek lisans tezinde; bedensel okuryazarlık geliştirme programının, beden eğitimi öğretmen adaylarına yönelik bedensel okuryazarlık düzeylerine etkililiğini ortaya çıkarmak hedeflenmiştir. Çalışma grubunda yer alan 91 öğretmen adayına, kişisel bilgi formları uygulanmış ve algılanan bedensel okuryazarlık ölçeği ile veriler toplanmıştır. Çalışma sonucu ulaşılan bulgular incelendiğinde, uygulama grubu katılımcılarının algılanan beden okuryazarlığı puanlarında anlamlı açıdan etkili olduğu ve bu şekilde etkinin çalışma süresince de korunduğu gözlenmiştir. Kontrol grubunun ölçek puanlarında ise, anlamlı düzeyde etkiye rastlanılamamıştır.

Atakan (2019), “Üniversite Öğrencilerinin Çizgili Kas Konusunda Bilişsel Yapılarının ve Bu Bilişsel Yapılara İlişkin Alternatif Kavramların KİT ile Belirlenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, üniversitede okuyan öğrencilerin çizgili kas konusu kapsamında zihinsel yapılarını tamamlayıcı kavramlarını KİT ile saptamak hedeflenmiştir. Çalışma grubu 50 öğrenci üzerinden gerçekleşmiş olup KİT’e verilen yanıtlara göre kavram haritaları oluşturulmuş öğrencilerin, çizgili kas konusuna ait bilgi seviyelerine ulaşılmıştır. Fakat araştırmada bağlantıların yetersiz olduğuna ulaşılmaktadır. Her iki test sonunda kavram yanılgıları tespit edilmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin ön-son test yanıtları anlama, aynı zamanda kavrama düzeyleri değerlendirildiğinde, son testte ön teste oranla ilerleme kaydedilmiştir. Fakat iki testte de bilgi seviyelerinde yeterli düzey belirlenememiştir.

Baştürk vd. (2024), “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Kuvvet Kavramı ile İlgili Bilişsel Yapıları: Kelime İlişkilendirme Testi” adlı makalelerinde, beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarında kuvvet anahtar kavramına yönelik zihinsel yapılarına, KİT aracılığıyla ulaşmak hedeflenmiştir. Çalışma grubuna 91 beden eğitimi ve spor öğretmen adayı katılarak veriler toplanmıştır. Araştırma sonucu ulaşılan bulgular incelendiğinde, kuvvet kavramına yönelik 197 farklı sözcüğe ulaşıp bu sözcüklerin 847 kere tekrara düştüğü görülmüştür. Kuvvet kavramını yalnızca sporla sınırlanmadığı, sıkı çalışma ve hırs gibi zihinsel algılarla bağlantılandırıldığı ortaya çıkmıştır.

Karakaya (2024), “Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kazanımlarına Yönelik Bilişsel Algılarının Kelime İlişkilendirme Testi (Kit) ile İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde; çocukların, beden eğitimi ve spor dersi kazanımlarından yararlanan kavramlara ilişkin zihinsel algılarını ve kavram yanılgılarını tespit etmek hedeflenmiştir. Çalışma grubu içinde Bitlis ilinde Meb’e bağlı resmi beş lisede bulunduran 218 11. Sınıf öğrencisine KİT uygulanarak veriler toplanmıştır. Çocuklara ders kazanımlarında var olan “hareket, serbest zaman, sağlıklı hayat, sağlıklı beslenme, adil oyun, tören ve kutlama, spor dalı” gibi anahtar kavramlar sunulmuştur. Anahtar kavramlara karşı gelen cevap kelimelerin frekans tabloları oluşturulup Kesme Noktası (KN) tekniği ile kavram haritaları ortaya çıkarılmıştır. Anahtar kavramlar içinde en güçlü bağlantı sağlıklı beslenme ve sağlıklı hayat kavramları arasında, en zayıf bağlantı ise serbest zaman ile spor dalı arasında olduğu görülmüştür. Çocukların anahtar kavramlara ilişkin en sık tekrarladıkları yanıt kelimeler serbest hareket kavramı için yürüme, ritmik hareket adına dans, oyun adına eğlence, sağlıklı beslenme içinde protein, sağlık hayat kapsamında spor, serbest zaman adına oyun, spor dalı için futbol şeklinde devam ettiği görülmüştür. Öğrencilerin vermiş oldukları yanıt cümleler değerlendirildiğinde ise, oyun ile serbest zaman anahtar kavramlarında kavram yanılgılarına rastlanılmıştır.

III.YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın hangi modeli dikkate alarak uygulanacağı, çalışma grubu, veri toplama araçları, uzman görüşü, veri toplama ve değerlendirme açısından çalışmanın uygulanma süreci, verilerin analizi bilgileri yer alacaktır.

A. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan “betimsel tarama modeli” kullanılmıştır. En yaygın kullanılan, özellikle eğitim alanındaki çalışmalarda betimsel tarama modelidir. Araştırmacılara; insanların, takımların veya fiziksel çevrenin özelliklerini açıklar. Betimsel çalışmalar, var olan durumu eksiksiz ve özenli bir şekilde ele alır. Eğitim açısından betimsel çalışmaları bu hedef doğrultusunda kullanan araştırmacılar; betimsel tarama modeli ile farklı nitelikteki öğrenci topluluklarının başarılarını gözlemlemek, ailelerin yaklaşımlarını ve okulların fiziki durumlarını göstermek için kullanabilir (Büyüköztürk vd., 2010:21). Genel olarak tarama modeli; çok yüksek sayıda kişiden meydana gelen bir evren içinde, evrene genel bir bakış açısı ile yaklaşabilmeyi sağlayan değerlendirmeye varmak hedefiyle evrenin tamamı veya ondan alınacak bir çalışma grubuyla gerçekleştirilecek taramadır (Karasar, 2002; akt. Çelebi, 2014:42). Bu bağlamda, araştırma için en uygun model olarak betimsel tarama modeli söylenebilir.

10-14 yaş aralığındaki öğrencilerin beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapılarını inceleyen bilimsel çalışmanın etik uygunluğu, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu tarafından değerlendirilmiş ve 16 Mayıs 2024 tarihli 2024/05 sayılı kararla onaylanmıştır. Etik Kurul Onay Belgesi Ek-2’de sunulmuştur.

B. Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Sancaktepe ilçesinde yer alan devlet okullarında öğrenim gören ve futbol okullarına katılan 10-14 yaş aralığında olan ortaokul öğrencileri oluşturacaktır. Bu tez çalışmasında, İstanbul ili Sancaktepe ilçesindeki iki okuldan veri toplanmış ve okullar A ve B olarak kodlanmıştır. Bu yaklaşım, hem araştırma etiği gereği katılımcıların gizliliğini korumak hem de çalışmanın tarafsızlığını sağlamak açısından anlamlıdır. Kodlama yöntemi, okulları doğrudan tanımlamadan analiz yapma ve sonuçları genelleştirme imkânı sunar. Ayrıca, bu yöntem, veri toplama sürecinde okulların veya katılımcıların önyargılara maruz kalmasını önleyerek daha güvenilir ve geçerli sonuçlar elde edilmesine olanak tanır. Bu nedenle, okulların A ve B olarak kodlanması, araştırmanın metodolojik gücünü artırır ve etik standartlara uygun bir yöntemdir. Bu bağlamda; araştırmanın çalışma grubunu, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 2023-2024 eğitim-öğretim yılında A Ortaokulunda öğrenim görmekle birlikte boş zamanlarında B futbol okuluna katılan 10-14 yaş aralığında olan öğrenciler ve sadece A Ortaokulunda öğrenim görmekte olan 10-14 yaş aralığında kız ve erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan 569 öğrenciden 239'u hem A Ortaokulunda öğrenim görmekte hem de B Futbol Okuluna devam etmektedir. Geriye kalan 330 öğrenci ise yalnızca A Ortaokulunda öğrenim görmektedir. Katılımcıların yaş aralığı 10 ile 14 arasındadır. Katılımcıların 295'i erkek, 274'ü kız öğrencilerden oluşmaktadır. Sınıf düzeyine göre dağılımları incelendiğinde, 5. sınıftan 8. sınıfa kadar tüm düzeylerden öğrenciler yer almaktadır. Öğrencilerin hangi sınıflarda kaç kişi olduğu, Şekil 1'de ayrıntılı olarak sunulmuştur. Katılımcılar araştırmaya gönüllü olarak dâhil olmuş, tüm etik izinler alınarak veri toplama süreci gerçekleştirilmiştir.

Okul N	Sınıf	Kız	Erkek	
A Ortaokulu	5.sınıf	42	42	84
A Ortaokulu	6.sınıf	45	43	88
A Ortaokulu	7.sınıf	30	47	77
A Ortaokulu	8.sınıf	41	40	81
B Futbol Okulu	5.sınıf	37	33	70
B Futbol Okulu	6.sınıf	21	33	54
B Futbol Okulu	7.sınıf	22	23	45
B Futbol Okulu	8.sınıf	37	33	70
TOPLAM				569

Şekil 1. KİT’nde çalışma grubunda yer alan sınıf katılım durumu

C. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, 10-14 yaş aralığındaki öğrencilerin beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapılarını kapsamlı incelemek amacıyla **KİT** kullanılmıştır. KİT, bireylerin zihinsel süreçlerinde yer alan kavramlar arasındaki bağlantıları ayrıntılı bir şekilde değerlendiren bir ölçme tekniği olarak tanımlanmaktadır. Veri toplama aracı olarak KİT’in bilimsel uygunluğunu güçlendirmek adına, güvenilirlik ve geçerlilik analizleri gerçekleştirilmiştir.

1. Güvenilirlik Analizi

KİT’nin güvenilirliğini belirlemek amacıyla **test-tekrar test yöntemi** uygulanmıştır. Çalışma grubundaki 30 öğrenciye, iki hafta arayla KİT uygulanmış ve elde edilen sonuçlar arasındaki korelasyon katsayısı (**$r=0.87$**) yüksek bir tutarlılık göstermiştir. Bunun yanı sıra, testin iç tutarlılığını ölçmek için **Cronbach's Alpha katsayısı** hesaplanmış ve bu değer **0.91** olarak elde edilmiştir. Bu sonuçlar, KİT’in güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

2. . Geçerlilik Analizi

A. Testin geçerliliği, içerik ve yapı geçerliliği açısından incelenmiştir:

- İçerik Geçerliliği:** KİT’te yer alan anahtar kavramların içerik geçerliliğini sağlamak amacıyla, araştırmanın konusu ve amacı doğrultusunda alanında uzman 5 akademisyenin görüşüne başvurulmuştur. Uzmanların %92’si, anahtar kavramların araştırma konusu ile uyumlu olduğunu ifade etmiştir.

2. **Yapı Geçerliliği:** KİT'in yapı geçerliliğini değerlendirmek için faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi sonuçları, anahtar kavramların öğrencilerin zihinsel yapılarını anlamlandırmada anlamlı bir şekilde gruplandığını ortaya koymuştur. Bu bulgu, testin ölçmek istediği yapıyı başarıyla değerlendirebildiğini göstermektedir.

KİT, beden okuryazarlığı konusuyla bağlantılı, günlük hayatla ilişkilendirilebilen buna ek olarak konunun merkezinde yer alan 10 adet anahtar kavramdan meydana gelmiştir. Anahtar kavramlar, beden okuryazarı bireylerde olması gereken hareket kabiliyetleri belirlemede fiziksel alan, alan bilgisi yetenekleri belirlemede bilişsel alan ve en son olarak öz güven gibi kabiliyetlerde psikolojik alan dikkate alarak seçilmiştir (Barnett ve ark.,2019; akt. Özgül vd., 2023:2).

Bu anahtar kavramlar, zihinde öteki tüm kavramları içine aldığı düşünülen ve çağrıştıran nitelikte özelliklere sahip olması nedeniyle; hareket becerileri ölçmede, fiziksel alanda yer alan “Hareket, Fiziksel Aktivite, Denge” anahtar kavramları, benzer şekilde alan bilgisi yetenekleri ölçmede, bilişsel alanda yer alan “Bilgi ve Koordinasyon” anahtar kavramları ve son olarak psikolojik alanda var olan “Öz Güven, Öz Saygı, Motivasyon, Empati Kurma, Sosyalleşme” anahtar kavramları belirlenerek KİT kapsamında yer alan on anahtar kavram oluşturulmuştur. Bu anahtar kavramlar Şekil 2’ de yer almaktadır.

KİT anahtar kavramları
Bilgi.....
Koordinasyon.....
Öz Saygı.....
Öz Güven.....
Hareket.....
Motivasyon.....
Fiziksel Aktivite.....
Empati Kurma.....
Denge.....
Sosyalleşme.....

Şekil 2. KİT’nde kullanılan anahtar kavramlar

D. Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler, çalışma grubundaki öğrencilere uygulanan KİT aracılığıyla toplanmıştır. Uygulama öncesinde, özellikle B futbol okuluna devam

eden öğrencilerin zihinsel yapılanmalarını desteklemek amacıyla, antrenman saatlerinde kavramlarla ilişkili açıklamalara yer verilmiştir. Bu süreçte bazen kavramlara yönelik örnek cümleler kurulmuş, bazen de kavramlarla bağlantılı olaylar üzerinden açıklamalar yapılmıştır. Böylece öğrencilerin temel kavramlara zihinsel olarak aşinalığı artırılmaya çalışılmıştır. Test uygulama aşamasında, araştırmacı tarafından öğrencilere KİT'nin amacı ve nasıl doldurulacağı hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmış, ardından temel kavramları yoklamadan önce birkaç örnek uygulama gerçekleştirilmiştir. Testte toplam 10 anahtar kavram sunulmuş, her kavram için öğrencilerden zihinsel olarak ilk çağrıştırdıkları sözcükleri yazmaları istenmiştir. Ortaokul öğrencilerinin yaş düzeyleri dikkate alınarak her kavram için cevap süresi 45 saniye ile sınırlandırılmıştır. Her anahtar kavram, zincirleme çağrışımları engellemek amacıyla ayrı bir sayfada ve alt alta on kez yazılmış şekilde sunulmuştur. Bu yöntem sayesinde, öğrencilerin aynı kavrama dönmeyip onun yerine başka sözcüklerden çağrışım üretme ihtimali azaltılmış, testin geçerliliği korunmuştur. Tüm testin uygulanma süresi ortalama 7,5 dakika sürmüştür. Testler, öğrencilerin dikkatinin dağılmayacağı sessiz ve düzenli bir sınıf ortamında, herhangi bir yönlendirme yapılmaksızın uygulanmıştır. Katılım tamamen gönüllülük esasına dayalı olup, uygulama öncesinde okul yönetimlerinden ve öğrenci velilerinden gerekli izinler alınmıştır. Uygulanan KİT örneği, Ek 1'de sunulmuştur.

E. Verilerin Analizi

KİT sayesinde ulaşılan sonuçların analiz sürecinde, nitel veri analiz tekniklerinden biri olan betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubuna katılan öğrencilerin KİT'deki yanıtların analizini gerçekleştirmek için ilk olarak, her bir öğrencinin tespit edilen anahtar kavramlara vermiş olduğu yanıtlar tek tek belirlenmiştir. A Ortaokulu ve B futbol okulundaki her sınıftaki öğrencilerin KİT'lerine yazdıkları yanıtların ait olduğu ilgili anahtar kavramlar belirlenerek, bu anahtar kavramların kaç kere yinlendiğini göstermek amacıyla frekans tabloları her sınıf için ayrı bir şekilde hazır hale getirilmiştir. Frekans tabloları dikkate alınıp veriler saptararak, öğrencilerin konuya ilişkin zihinsel yapılarını meydana getiren zihin haritaları çizilmiştir. Bahar ve ark. (1999) tarafından literatüre kazandırılan KN tekniği sayesinde zihin haritaları hazırlanmıştır (Bahar

ve Özatlı, 2010:14). Bu teknik sayesinde, frekans tablolarında KİT’nde var olan bir anahtar kavram adına en üst yazılan yanıt sözcüğün 3-5 sayı aşağısı kesme aralığı şeklinde uygulanır. Bu yanıt frekansının üzerinde var olan yanıtlar zihin haritasının ilk bölümünde ifade edilir ve daha sonra KN saptanan aralıklar kullanılarak aşağıya çekilir. Devamında, KN bütün anahtar kavramlar için süreç aynı şekilde tekrar ederek devam eder (Bahar ve Özatlı, 2003: 77). Uygulanan KİT incelenerek, hatalı görülen ve hedefe uygun olmayan cevapları öğrencilerin var ise değerlendirmenin dışında bırakılarak ve geriye kalan kelimeler işleme tabi tutulmuştur. Zihin haritaları oluşturma sürecinde web 2.0 araçlarından biri olan bubbl.us uygulaması aracılığı ile, her sınıfın KN dikkate alınıp zihin haritaları hazırlanmıştır.

IV.BULGULAR VE YORUM

A Ortaokulunda öğrenim görmekle birlikte boş zamanlarında B Futbol okuluna katılan 10-14 yaş aralığında olan öğrenciler ve sadece A Ortaokulunda öğrenim gören 10-14 yaş aralığında olan öğrencilerin, frekans tabloları dikkate alınarak oluşturulan sınıf bazında beden okuryazarlığı anahtar kavramlarına yönelik yanıt kelime sayısı, tablo yorumu ile zihinsel yapılarını kapsamlı incelenmesine ilişkin zihin haritalarından elde edilen bulgular bu bölümde yer alacaktır.

A. Cevap Kelime Sayısı Tablo Yorumu

Şekil 3, frekans tablosu beden okuryazarlığı anahtar kavramlarına ilişkin ifade edilen yanıt kelime çeşidi sayılarının sınıflara göre dağılımını ortaya koymaktadır. Sınıf bazında yanıt kelime sayıları şeklinde incelendiğinde; frekans tablosu, beden okuryazarlığına yönelik olup yanıt sözcük çeşidi sayılarının A Ortaokulu ve B Futbol okulundaki sınıflara göre dağılımını ifade etmektedir. Sınıf bağlamında cevap kelime sayıları olarak incelendiğinde; ilk sırada 4674 kelime yanıtı ile B Futbol Okulu 8. sınıfı, ikinci sırada 3757 kelime ile B Futbol Okulu 5. sınıfının ve üçüncü sırada ise 3384 kelime ile B Futbol Okulu 6. sınıfının olduğu görülmektedir. Yine, tüm sınıflar bazında en az kelime çeşidi sayısı üreten sınıflar sırası ile A Ortaokulu 8.sınıf öğrencileri (2349), A Ortaokulu 5.sınıf öğrencileri (2570), B Futbol Okulu 7. sınıfı öğrencileri(2830)dir.

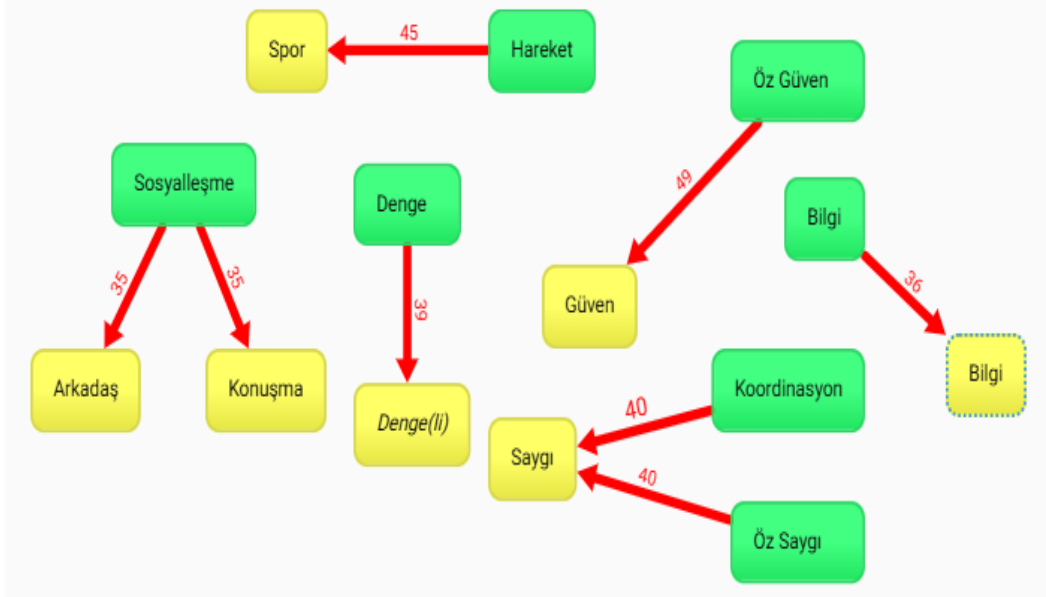
	N	Bilgi	Koordinasyon	Öz Saygı	Öz Güven	Hareket	Motivasyon	Fiziksel Aktivite	Empati Kurma	Denge	Sosyalleşme	Toplam
A Ortaokulu 5.Sınıf	84	315	228	242	247	332	216	279	225	221	265	2570
A Ortaokulu 6.Sınıf	88	337	219	294	255	433	321	363	255	253	330	3080
A Ortaokulu 7.Sınıf	77	362	321	316	307	388	292	417	257	283	295	3228
A Ortaokulu 8.Sınıf	81	347	204	226	203	262	238	301	157	197	214	2349
B Futbol Okulu 5. Sınıf	70	449	378	373	431	390	414	481	437	404	448	3757
B Futbol Okulu 6. Sınıf	54	445	356	343	251	330	365	400	338	223	333	3384
B Futbol Okulu 7. Sınıf	45	322	281	283	270	292	311	280	239	245	307	2830
B Futbol Okulu 8. Sınıf	70	564	525	459	408	528	489	458	404	402	437	4674

Şekil 3. 10-14 yaş aralığında olan öğrencilerin KİT’ndeki anahtar kavramalar içinde kullandıkları kelime frekans durumu

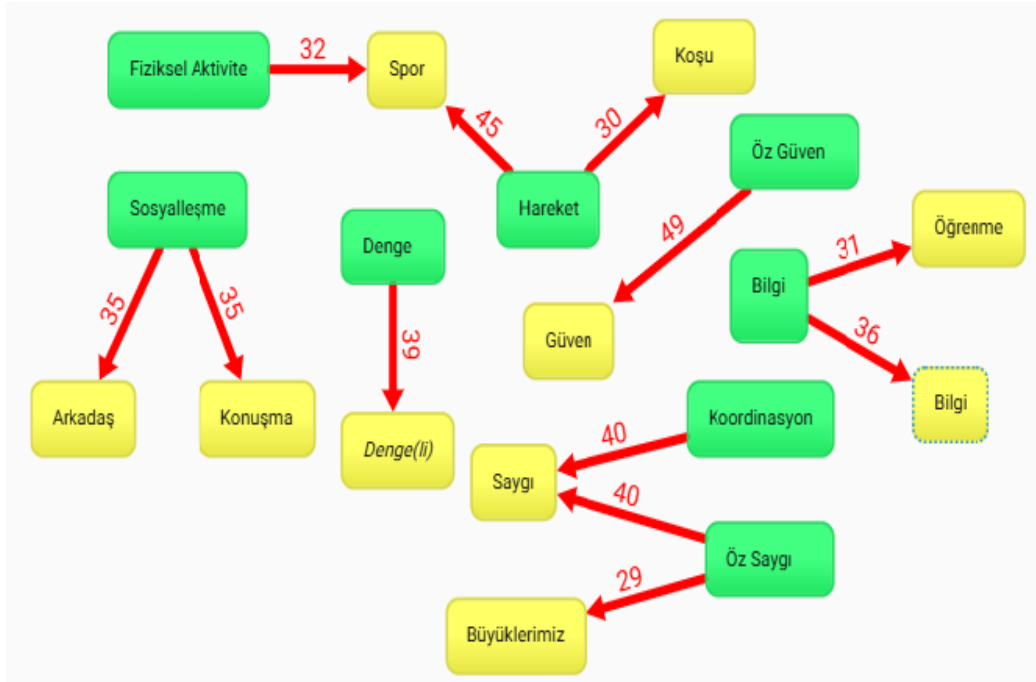
B. Zihin Haritalarından Elde Edilen Bulgular ve Yorum

Çalışma grubuna katılan öğrencilerin beden okuryazarlığı anahtar kavramlarına yönelik zihinsel yapılarına ilişkin zihin haritaları, her bir sınıf için aşağıda ayrı ayrı ifade edilmiştir.

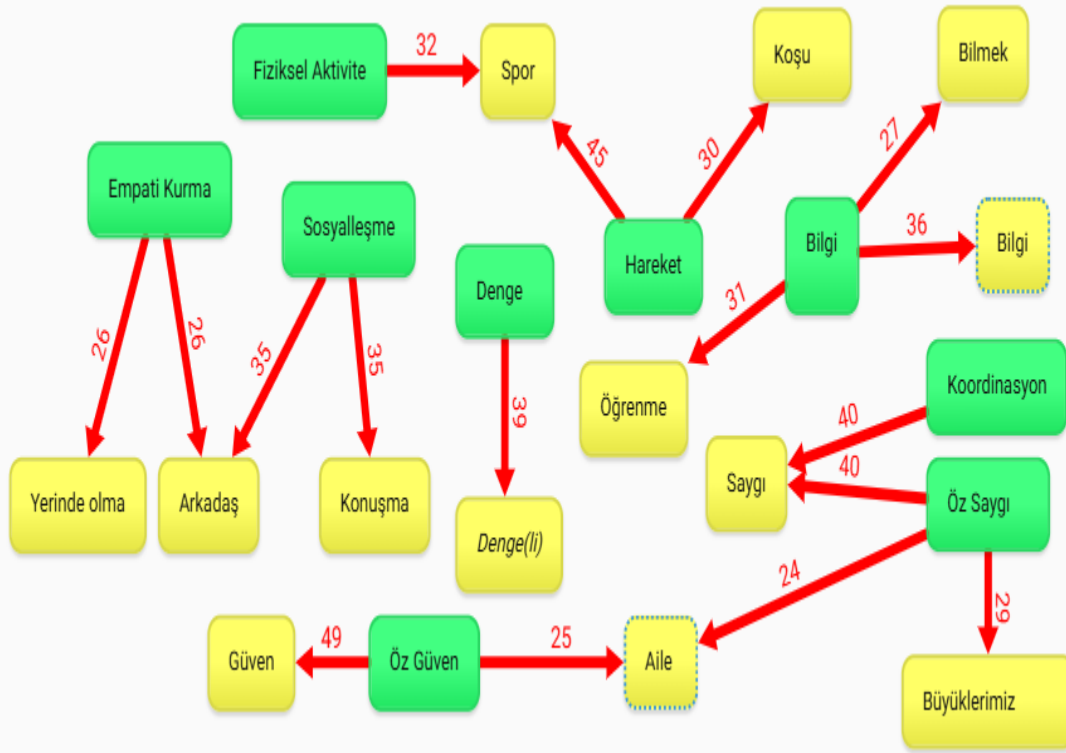
Kesme Noktası 35 ve Yukarısı

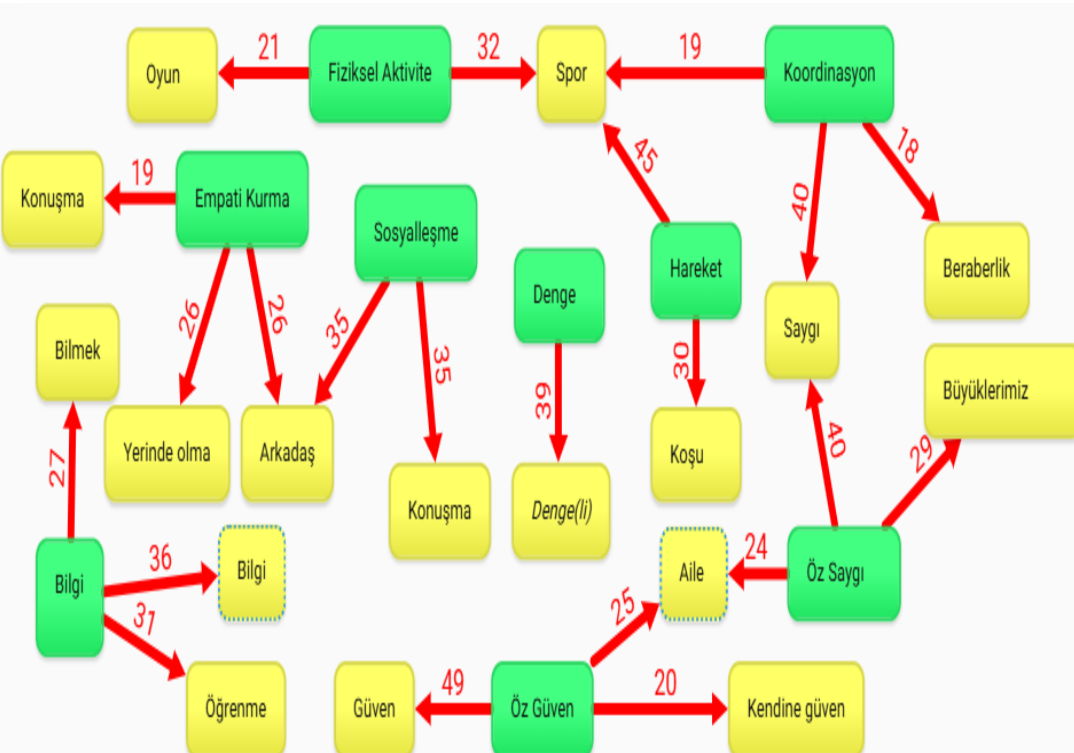
Kesme Noktası 34-29 Arası

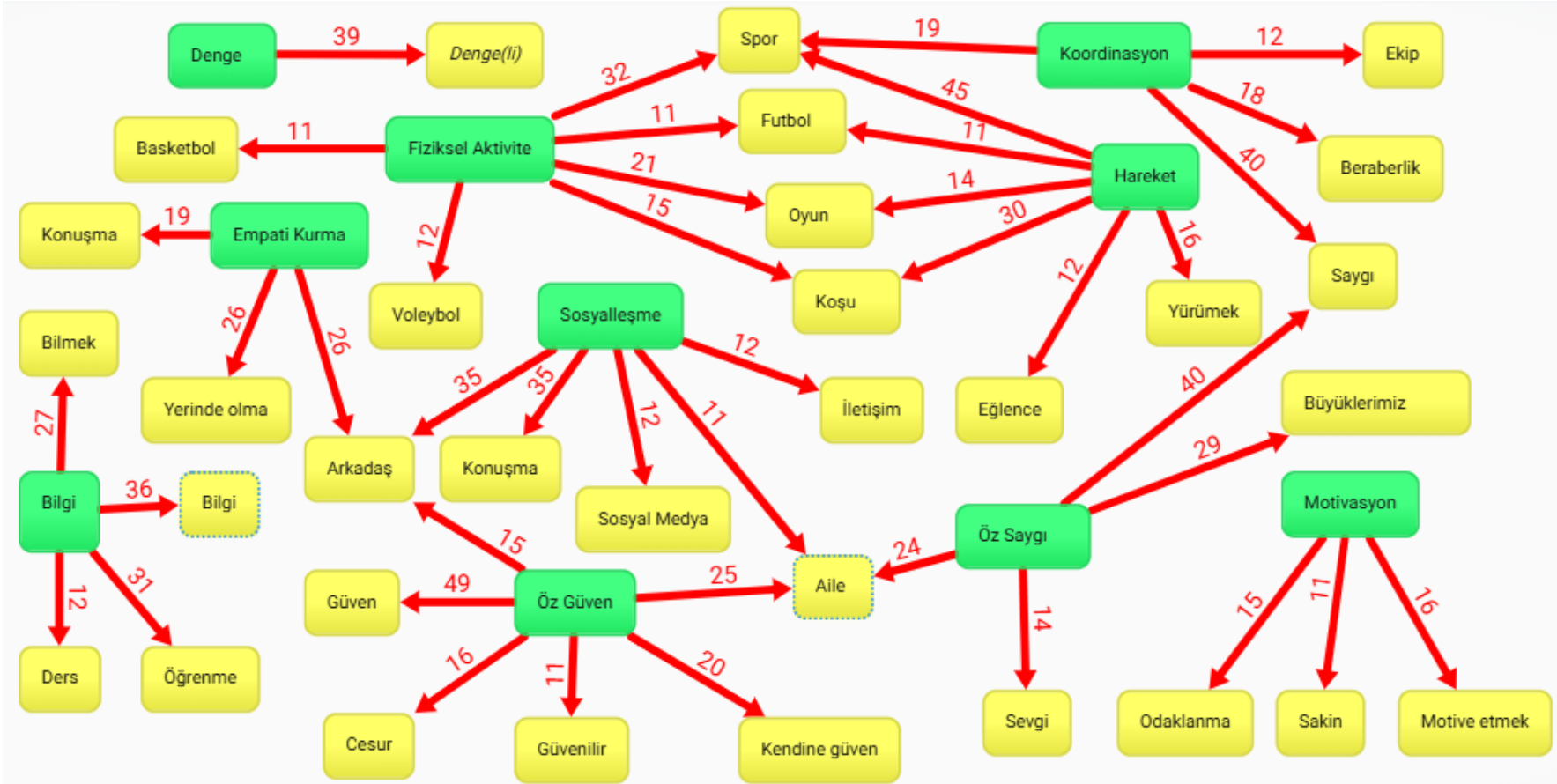
Kesme Noktası 28-23 Arası

Kesme Noktası 22-17 Arası

Kesme Noktası 16-11 Arası

Şekil 4. A Ortaokulu 5.sınıf zihin haritası

A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin uygulama sonucunda ortaya çıkan zihin haritasında görülen şablon, şu şekilde yorumlanabilir:

Kesme Noktası 35 ve Yukarısı için; A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin ilk KN olarak ortaya çıkan bu aralıkta; *Bilgi, Öz Güven, Hareket, Denge* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramlarının; birbiriyle ilişkili olmadan, bu anahtar kavramların yüksek kesme noktalarında ortaya çıktığı görülmektedir. Spor kelimesinin *Hareket* ile, arkadaş ve konuşma kelimelerinin *Sosyalleşme* ile, güven kelimesinin *Öz Güven* ile, dengeli kelimesinin *Denge* ile, bilgi kelimesinin *Bilgi* anahtar kavramını yenileyerek ilişkilendirildiği görülmektedir. Bununla birlikte *Koordinasyon* ve *Öz Saygı* anahtar kavramlarının saygı kelimesi altında ilişkilendirilmesiyle bu iki anahtar kavramın dolaylı bağlantısı ortaya çıkmıştır ve ana şablonda altı ayrı adacık göze çarpmaktadır.

Kesme Noktası 34-29 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Bilgi* anahtar kavramı öğrenme kelimesi ile ilişkilendirildiği, *Öz Saygı*'nın büyüklerimiz kelimesiyle, benzer şekilde *Hareket*'in ise koşu kelimesiyle bağlantısı göze çarpmaktadır. Öte yandan, *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı, bu şablonda ilk kez ortaya çıkmış olup spor kelimesiyle ilişkilendirilmesiyle, *Hareket* anahtar kavramı ile dolaylı olarak bağlantısı görülmektedir. Bununla birlikte ana şablonda altı ayrı adacık sayısını korumaya devam ettiği göze çarpmaktadır.

Kesme Noktası 28-23 Arası için; Bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Bilgi* anahtar kavramı bilmek kelimesi ile ilişkilendirildiği, *Öz Saygı* ve *Öz Güven* anahtar kavramlarının aile kelimesiyle bağlantı kurulduğu ve bu iki anahtar kavramın dolaylı yoldan bağlantısı göze çarpmaktadır. Aynı zamanda, *Empati Kurma* anahtar kavramı, bu şablonda ilk kez ortaya çıkarak yerinde olma ve arkadaş kelimeleriyle ilişkilendirilmesi sonucu daha önceki aralıklarda ortaya çıkmış *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantısı görülmektedir. Ana şablona bakıldığında altı ayrı adacığın sayısını koruduğuna ulaşılmaktadır.

Kesme Noktası 22-17 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Öz Güven* anahtar kavramı kendine güven kelimesi ile ilişkilendirildiği, *Empati Kurma* anahtar kavramının konuşma kelimesiyle bağlantı kurulduğu görülmektedir. Yine, *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramının oyun kelimesi ile

ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir. Öte yandan, *Koordinasyon* anahtar kavramının beraberlik ve spor kelimeleriyle ilişkilendirilmesi sonucu daha önceki şablonlarda ortaya çıkmış *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantısı göze çarpmaktadır. Bu bağlamda ana şablonda dört ayrı adacığa ulaşılmaktadır.

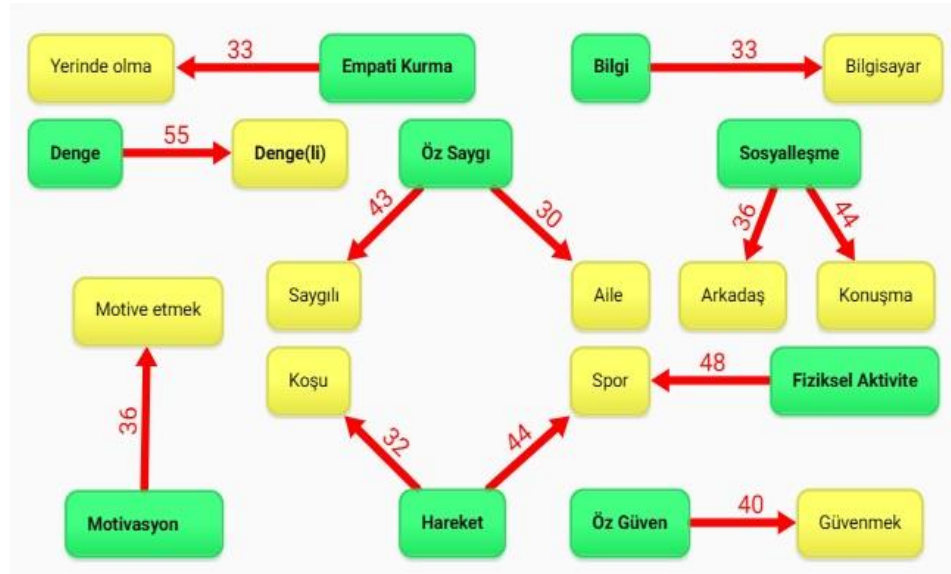
Kesme Noktası 16-11 Arası için; bu aralıkta, bütün anahtar kavramların ortaya çıktığı ve birbiri ile ilişkilendirilen bazı anahtar kavramların (*Empati Kurma-Sosyalleşme, Fiziksel Aktivite- Hareket, Empati Kurma- Öz Güven, Koordinasyon-Öz Saygı, Öz Güven- Öz Saygı, Fiziksel Aktivite- Koordinasyon, Öz Saygı- Sosyalleşme*) zihinsel yapıları görülmektedir. Anahtar kavramların birbirleriyle doğrudan ilişkilendirildiği görülmezken, *Empati Kurma* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Yine *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket, Empati Kurma* ve *Öz Güven, Koordinasyon* ve *Öz Saygı, Öz Güven* ve *Öz Saygı, Fiziksel Aktivite* ve *Koordinasyon, Öz Saygı* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramlarının dolaylı yoldan ilişkilendiği görülmektedir. Bu aralıkta, bir önceki kesme aralığından farklı olarak; *Fiziksel Aktivite*'nin basketbol, futbol ve koşu kelimeleri ile ilişkilendirildiği, *Sosyalleşme*'nin sosyal medya ve iletişim kelimeleri ile bağlantısı gözlemlenmektedir. Benzer şekilde, *Hareket*'in futbol, oyun ve yürümek kelimeleriyle, *Öz Güven*'in ise güven, cesur, güvenilir ve arkadaş kelimeleriyle ilişkilendirildiği fark edilmektedir. Yine, *Bilgi* ile ders kelimesi, *Koordinasyon*'un ekip kelimesi ile ve öte yandan *Öz Saygı* anahtar kavramının sevgi kelimesiyle ilişkilendirildiği ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda bu ana şablonda ilk kez ortaya çıkan anahtar kavram *Motivasyon* olup odaklanma, motive etmek, sakın kelimeleriyle bağlantı içinde olduğu göze çarpmaktadır. Ana şablona bakıldığında *Motivasyon, Bilgi* ve *Denge* anahtar kavramlarının diğer anahtar kavramlardan kopuk ve kendi içlerinde ilişkili adacık oluşturduğu görülmektedir.

A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin, KİT'ne yönelik ortaya çıkan zihin haritası incelendiğinde, çok fazla anlamlı network oluşmadığı göze çarpmaktadır. Çalışmaya katılan öğrenci sayısı fazla olmasına rağmen, üretilen kelime niteliği ve çeşidi yönünden dikkat çekici bir durumdadır. Öğrencilerin *Hareket* ile *Fiziksel Aktivite* ve *Denge* gibi ana anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan

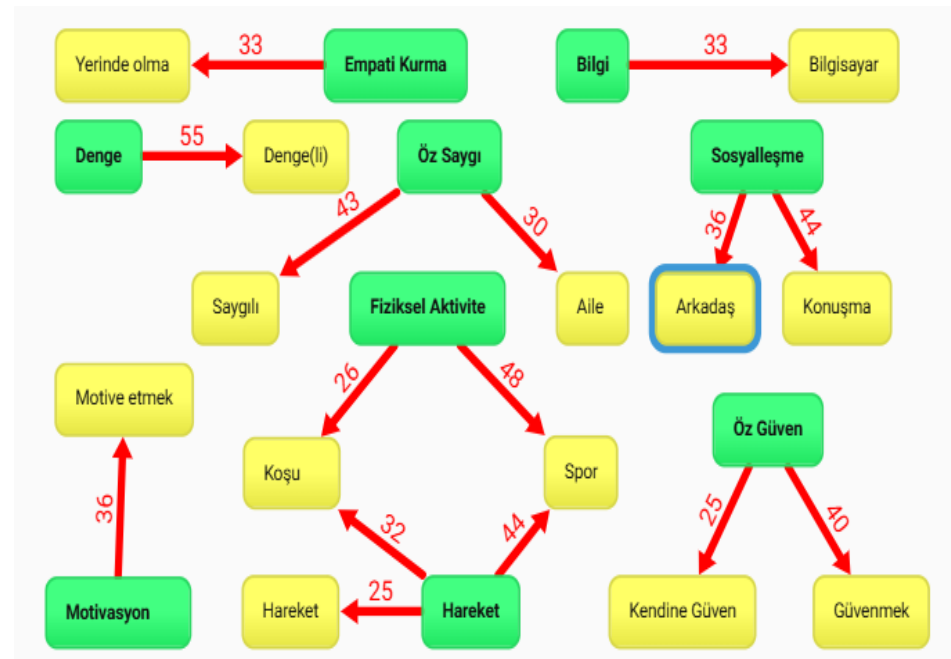
ilişkilendirmemiş olmaları dikkat çekici bir durumdur. Öyle ki 21. yüzyıl gereksinimleri dikkate alındığında, beden okuryazarlığı çerçevesinde A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin yeterli olmayan bir zihin algıları görülmektedir. *Bilgi* konusu üzerine spor, futbol, oyun kuralları ya da ofsayt vb. şeklinde algılar yerine bilmek, ders, öğrenme ve bilgi gibi kendini yenileyen zihin algılarını ifade etmeleri; A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin, beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları konusunda istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. *Koordinasyon* konusu çerçevesinde saygı, spor, beraberlik ve ekip şeklinde zihin algılarına yer vermeleri kayda değer görülürken uyum, düzen ve çabukluk gibi günümüzde koordinasyon konusu ile sık ilişkilendirilen kelimelerinin hiç akla gelmemesi dikkat çekici bir durumdur. *Öz Saygı* konusuna yönelik A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin; aile, sevgi, saygı ve büyüklerimiz zihin algıları üzerinde durmaları dünyada spor aracılığıyla düşünce olarak rastlanılabilecek kazanmak, futbol, rakip takım gibi zihin algılarına rastlanılmaması dikkat çekici ve yetersiz bir durumdur. Sporun bireylere kazandırması gereken özelliklerden biri olarak görülen *Öz Güven* konusu üzerine A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin zihinsel algıları incelendiğinde; aile, kendine güven, güvenilir, cesur, güven ve arkadaş üzerinde durmaları; performans, futbolcu ve kaptanlık gibi spor aracılığıyla kazanılması olası öz güven kelimelerinden hiç bahsetmemeleri istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. Günümüzde dünya gündeminde popülerliğini koruyan *Hareket* konusu üzerine A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin; oyun, koşu, eğlence ve yürümek gibi kelimeleri ifade etmelerine ek olarak; spor ve futbol şeklinde zihinsel algılarının var olması kayda değer yönde olduğu görülmektedir. Günümüz dünyasında hedefe ulaşmak için *Motivasyon* konusunun çok önemli olduğu dönemde kupa, madalya, kazanmak ya da şampiyonluk gibi zihinsel algılar yerine motive etmek, odaklanma ve sakin şeklinde zihin algılarına ulaşılması dikkat çekici bir durumdur. Teknoloji çağı sebebiyle bugün dünya gündemini meşgul eden obezite gibi beslenme hastalıklarını önleyecek en önemli konulardan biri olan *Fiziksel Aktivite* durumunda; A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin zihin şemasında spor, futbol, basketbol, oyun, koşu ve voleybol gibi zihin algılarına yönelik kayda değer ve nitelikli bir durum görülmektedir. *Empati Kurma* konusuna yönelik rakip takım, kaybetmek, kırmızı kart ya da futbol okulu gibi zihin algıları yerine A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin; yerinde olma, konuşma ve arkadaş şeklinde bu konuyla ilgili yetersiz bir zihin algıları

görülmektedir. *Denge* durumunda ise; balans, futbolcu ve isabetli şut gibi algılar yerine sadece denge(li) zihin algısı üzerinde durulması ilişkilendirmenin sığ kaldığını gösteren önemli bir tespittir. Teknolojinin hızlı ilerlemesi ile günümüzün önemli problemlerinden biri haline gelmiş *Sosyalleşme* konusu üzerine spor, futbol, turnuva, maç izleme ya da antrenman gibi zihin algıları yerine A Ortaokulu 5. sınıf öğrencilerinin; sosyal medya, aile, arkadaş, konuşma, iletişim şeklinde bu konuyla ilgili yetersiz bir zihin algıları gözlemlenmektedir.

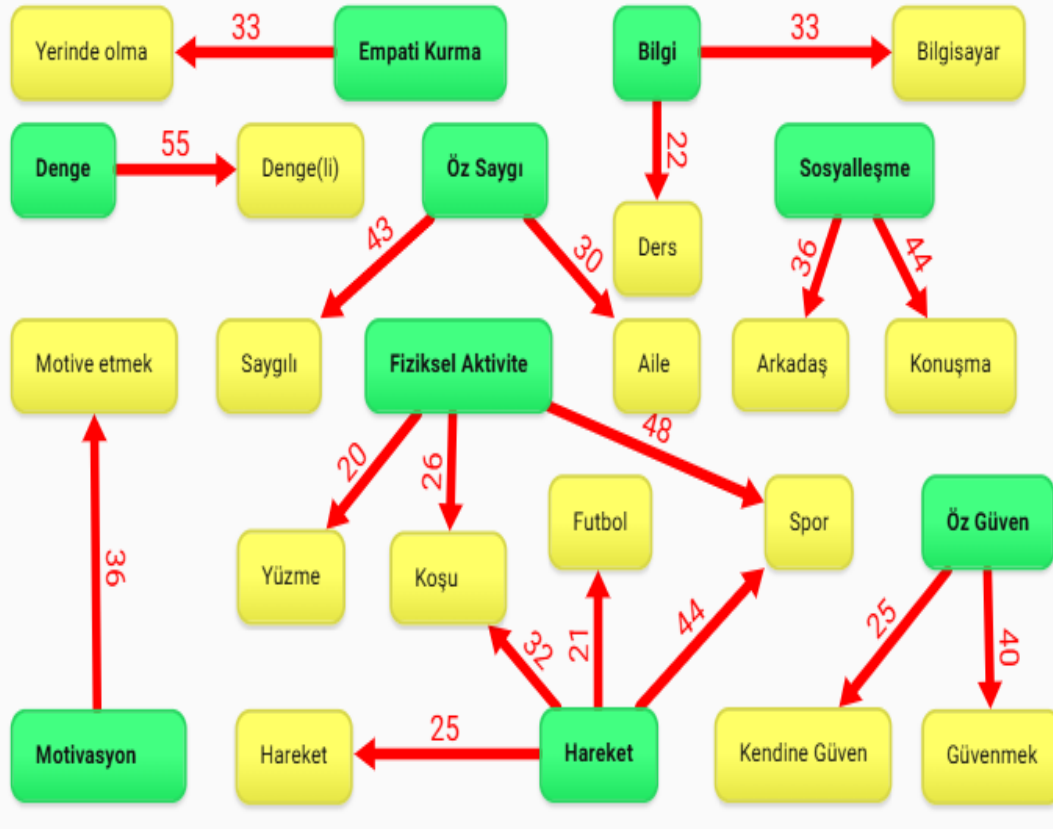
Kesme Noktası 30 ve Yukarısı

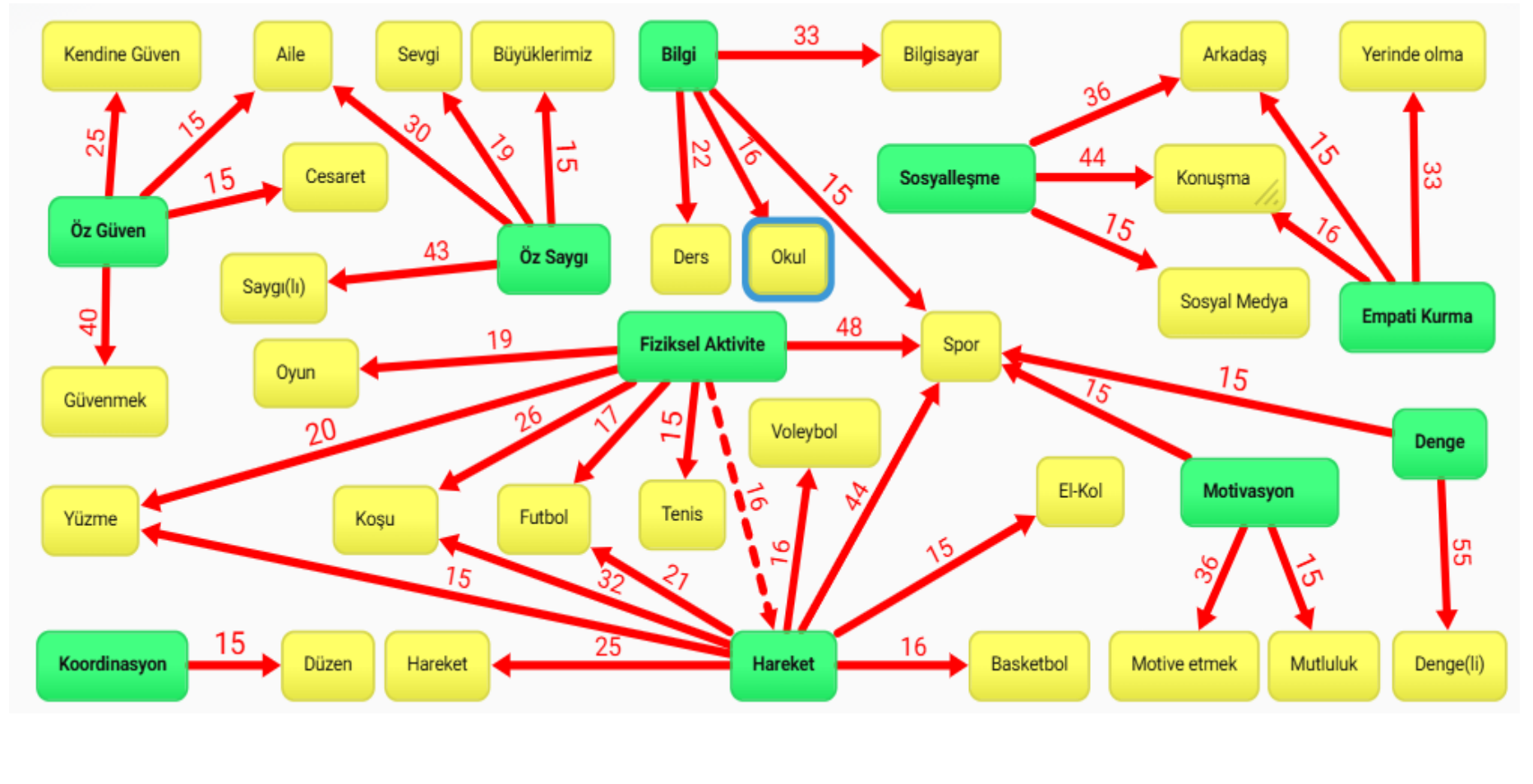
Kesme Noktası 29-25 Arası

Kesme Noktası 24-20 Arası

Kesme Noktası 19-15 Arası

Şekil 5. A Ortaokulu 6.sınıf zihin haritası

A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin uygulama sonucunda oluşan zihin haritasında görülen şablon, şu şekilde yorumlanabilir:

Kesme Noktası 30 ve Yukarısı için; A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin ilk KN olarak ortaya çıkan bu aralıkta, *Bilgi, Öz Güven, Öz Saygı, Motivasyon, Denge, Empati Kurma* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramlarının; birbiriyle ilişkili olmadan, *Fiziksel Aktivite* ile *Hareket* anahtar kavramlarının ise birbirleriyle bağlantılı şekilde olduğu göze çarpmaktadır. Bu anahtar kavramların yüksek KN’da ortaya çıktığı, bilgisayar kelimesinin *Bilgi* ile, güvenmek kelimesinin *Öz Güven* ile, motive etmek kelimesinin *Motivasyon* ile, dengeli kelimesinin *Denge* anahtar kavramı ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Benzer şekilde, yerinde olma kelimesinin *Empati Kurma* ile, arkadaş ve konuşma kelimelerinin *Sosyalleşme* ile, saygılı ve aile kelimelerinin *Öz Saygı* anahtar kavramı ile ilişkilendirildiğine ulaşılmaktadır. Buna ek olarak, *Hareket* anahtar kavramının koşu ve spor kelimeleriyle ilişkilendirildiği görülmektedir. Bununla birlikte, *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket* anahtar kavramlarının spor kelimesi altında ilişkilendirilmesiyle bu iki anahtar kavramın dolaylı bağlantısına ulaşılmıştır ve ana şablon incelendiğinde ise sekiz adacık göze çarpmaktadır.

Kesme Noktası 29-25 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Öz Güven* ‘nin kendine güven kelimesi ile ilişkilendirildiği, benzer şekilde hareket kelimesinin *Hareket* anahtar kavramını yenileyerek ilişkilendirildiği görülmektedir. Öte yandan, bu şablonda anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki olmazken, *Fiziksel Aktivite* ‘nin koşu kelimesiyle ilişkilendirilmesi sonucu, *Hareket* anahtar kavramı ile dolaylı olarak bağlantısı ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, ana şablonda sekiz ayrı adacık sayısını korumaya devam ettiği göze çarpmaktadır.

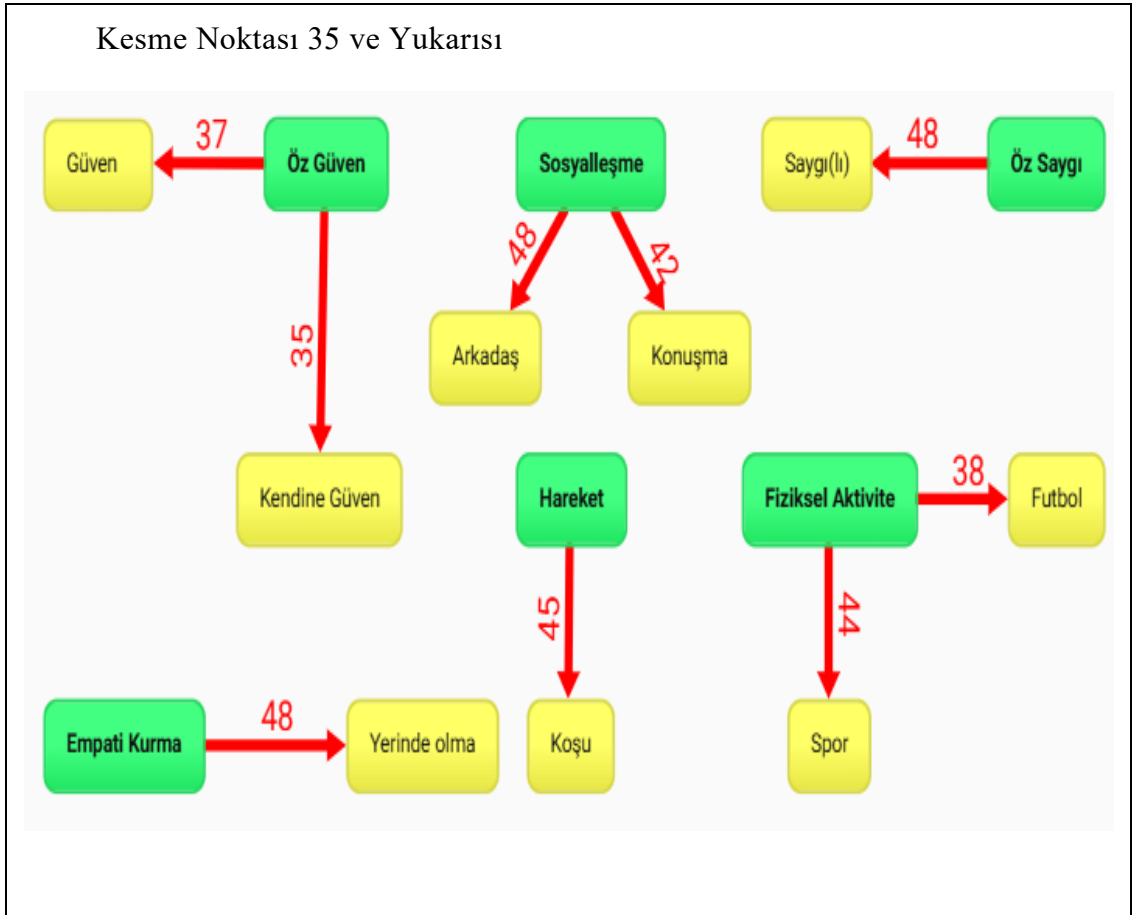
Kesme Noktası 24-20 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Bilgi* ‘nin ders kelimesi ile, *Fiziksel aktivite* ‘nin yüzme kelimesi ile, *Hareket* anahtar kavramını futbol kelimesi ile ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Bununla birlikte, bu şablonda doğrudan bağlantılar görülmezken yeni oluşan dolaylı yoldan ilişkilendirilmelere de rastlanılmadığı ve bu şekilde ana şablonda sekiz ayrı adacığın sayısını koruduğu görülmektedir.

Kesme Noktası 19-15 Arası için; bu aralıkta, bütün anahtar kavramların ortaya çıktığı ve birbiri ile ilişkilendirilen bazı anahtar kavramların (*Empati Kurma-Sosyalleşme, Fiziksel Aktivite- Hareket, Motivasyon- Hareket, Hareket-Denge, Öz Güven- Öz Saygı, Hareket-Bilgi, Motivasyon-Bilgi, Fiziksel Aktivite-Denge, Motivasyon-Fiziksel Aktivite, Motivasyon-Denge, Bilgi-Denge, Bilgi-Fiziksel Aktivite, Bilgi-Motivasyon*) zihinsel yapıları görülmektedir. *Fiziksel Aktivite-Hareket* anahtar kavramların birbirleriyle doğrudan ilişkilendirildiği, *Empati Kurma* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. *Empati Kurma* ve *Sosyalleşme, Fiziksel Aktivite* ve *Hareket, Empati Kurma* ve *Öz Güven, Koordinasyon* ve *Öz Saygı, Öz Güven* ve *Öz Saygı, Fiziksel Aktivite* ve *Koordinasyon, Öz Saygı* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramlarının dolaylı yoldan ilişkilendiği görülmektedir. Bu aralıkta, bir önceki kesme aralığından farklı olarak *Hareket*’ in basketbol, el-kol, voleybol ve yüzme kelimeleri ile ilişkilendirildiği, *Öz Saygı* anahtar kavramının sevgi ve büyüklerimiz kelimeleri ile bağlantısı gözlemlenmektedir. Benzer şekilde, *Bilgi*’ nin okul ve spor kelimeleriyle, *Öz Güven* anahtar kavramını ise aile ve cesaret kelimeleriyle ilişkilendirildiği fark edilmektedir. Aynı zamanda, *Motivasyon*’ un spor ve mutluluk kelimeleriyle, *Empati Kurma* anahtar kavramının konuşma ve arkadaş kelimeleriyle ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Yine; *Denge*’ nin spor kelimesi ile, *Sosyalleşme* anahtar kavramının sosyal medya kelimesi ile ilişkilendirildiği ortaya çıkmıştır. Öte yandan, *Fiziksel Aktivite*’ nin oyun, futbol, tenis kelimeleriyle ilişkilendirildiği ve *Hareket* anahtar kavramı ile doğrudan ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir. Aynı zamanda bu ana şablonda ilk kez ortaya çıkan anahtar kavram *Koordinasyon* olup düzen kelimesiyle bağlantı içinde olduğu göze çarpmaktadır. Ana şablon incelendiğinde, dört odacık tespit edilirken *Koordinasyon, Öz Güven* ve *Öz Saygı* anahtar kavramlarının diğer anahtar kavramlardan kopuk ve kendi içlerinde ilişkili adacık oluşturduğu görülmektedir.

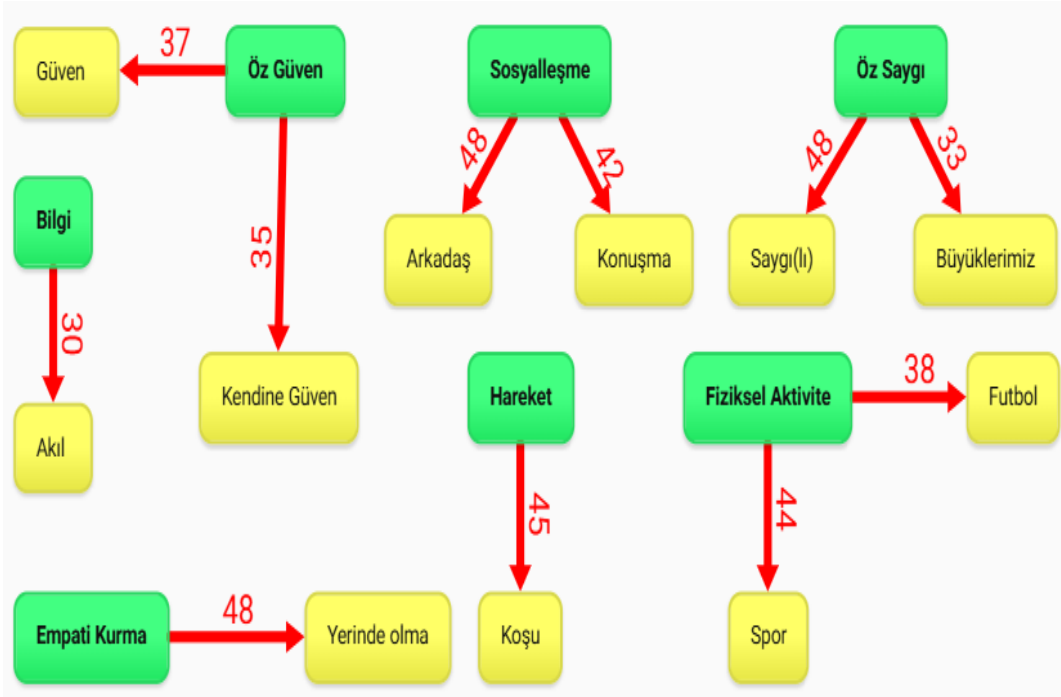
A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin KİT’ne yönelik ortaya çıkan zihin haritasına bakıldığında, çok fazla anlamlı network oluşmadığı görülmektedir. Çalışmaya katılan öğrenci sayısı en fazla A Ortaokulu 6. sınıf öğrencileri olmasına rağmen, üretilen kelime niteliği ve çeşidi yönünden dikkat çekici ve yetersiz bir durumdadır. Öğrencilerin *Hareket* anahtar kavramı ile *Fiziksel*

Aktivite anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan ilişkilendirmiş olmaları kayda değer ve olumlu bir durumdur. Öyle ki, 21. yüzyıl gereksinimleri dikkate alındığında beden okuryazarlığı çerçevesinde A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin, yeterli olmayan bir zihin algılarına rastlanılmaktadır. *Bilgi* konusu üzerine; spor, futbol, kırmızı kart ya da penaltıya yönelik algılar yerine okul, ders ve bilgisayar gibi zihin algılarını ifade etmeleri A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin, beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları konusunda istenilen düzeyde olmadığını gösterirken bu kelimeleri ifade etmelerine ek olarak; spor şeklinde zihinsel algının da var olması kayda değer yönde olduğu söylenebilir. *Koordinasyon* durumunda uyum, düzen, futbol ve spor gibi algılar yerine sadece düzen zihin algısı üzerinde durulması ilişkilendirmenin kayda değer fakat sığ kaldığını gösteren önemli bir tespittir. *Öz Saygı* konusuna yönelik A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin; aile, sevgi, saygı(lı) ve büyüklerimiz zihin algıları üzerinde durmaları, dünyada spor sayesinde düşünce olarak rastlanılabilecek antrenör, futbol, yenilen takım veya spor gibi zihin algılarına rastlanılmaması dikkat çekici ve yetersiz bir durum olduğu görülmektedir. Sporun bireylere kazandırması gereken özelliklerden biri olarak görülen *Öz Güven* konusu üzerine A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin zihinsel algıları incelendiğinde; aile, kendine güven, güvenmek ve cesaret üzerinde durmaları, hakem, başarı, futbol ve kaleci gibi spor aracılığıyla kazanılması olası öz güven kelimelerinden hiç bahsetmemeleri istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. Günümüz dünyasında popülerliğini korumaya devam eden *Hareket* konusu üzerine A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin; basketbol, el-kol, voleybol, koşu, yüzme gibi kelimeleri ifade etmelerine ek olarak; hareket kelimesi şeklinde kendini yenileyen zihin algısına ifade etmeleri ile birlikte; spor ve futbol şeklinde zihinsel algılarının da var olması kayda değer yönde olduğunu göstermektedir. Günümüzde hedefe ulaşmak için *Motivasyon* konusunun çok önemli hale geldiği dönemde kupa, futbolcu, pes etmeme ya da şampiyonluk gibi zihinsel algılar yerine motive etmek ve mutluluk şeklinde zihin algılarına ulaşılması öte yandan, spor şeklinde zihinsel algıya da rastlanması kayda değer olduğunu göstermektedir. Teknoloji çağı sebebiyle bugün dünya gündemini meşgul eden obezite gibi beslenme hastalıklarını önleyecek en önemli konulardan biri olan *Fiziksel Aktivite* durumunda A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin zihin şemasında; spor, futbol, tenis, oyun, koşu ve yüzme gibi zihin algılarına yönelik kayda değer ve nitelikli bir durum

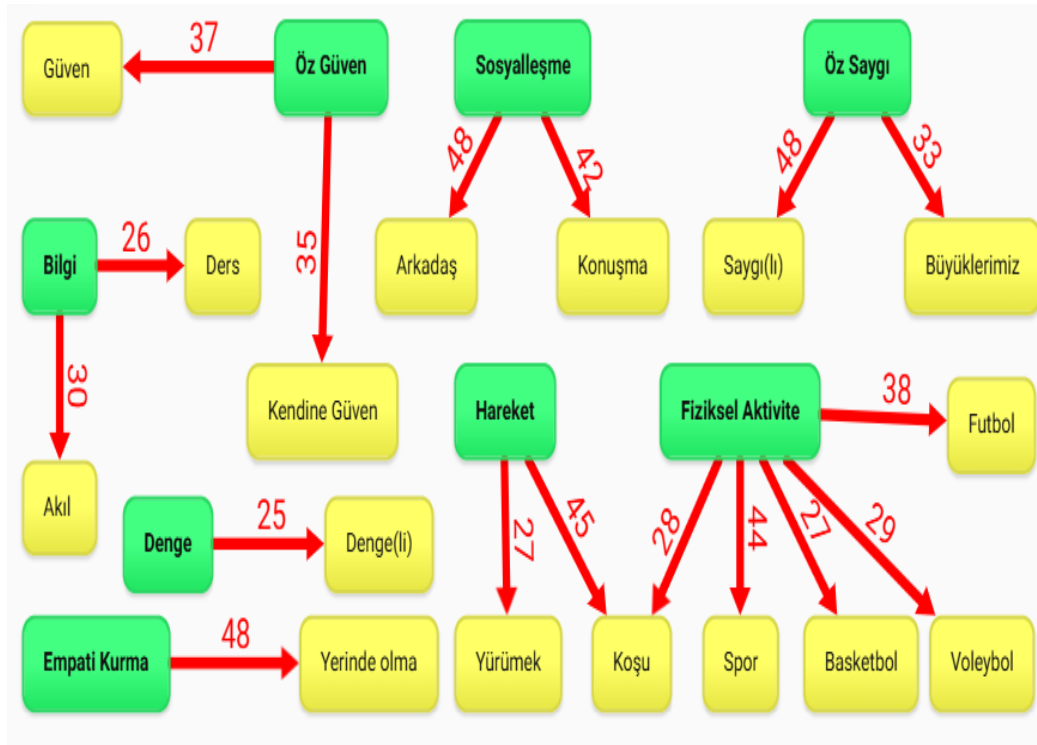
görülürken aynı şekilde, *Hareket* anahtar kavramı ile *Fiziksel Aktivite* ana anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan ilişkilendirmiş olmaları kıymetli bir durumdur. *Empati Kurma* konusuna ilişkin yenilen takım, kazanmak, sarı kart ya da futbol gibi zihin algıları yerine A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin; yerinde olma, konuşma ve arkadaş şeklinde bu konuyla ilgili yetersiz bir zihin algıları göze çarpmaktadır. *Denge* konusu çerçevesinde spor ve denge(li) şeklinde zihin algılarına yer vermeleri kayda değer görülürken balans, kaleci ve futbol gibi algılar günümüzde denge konusu ile sık ilişkilendirilen kelimelerinin hiç akla gelmemesi dikkat çekici bir durumdur. Teknolojinin hızla ilerlemesi sonucu bireylerin önemli durumlarından biri haline gelmiş *Sosyalleşme* konusu üzerine spor, futbol, müsabaka, maç yapma ya da okul takımı gibi zihin algıları yerine A Ortaokulu 6. sınıf öğrencilerinin; sosyal medya, arkadaş ve konuşma şeklinde bu konuyla ilgili yetersiz bir zihin algıları gözlemlenmektedir.

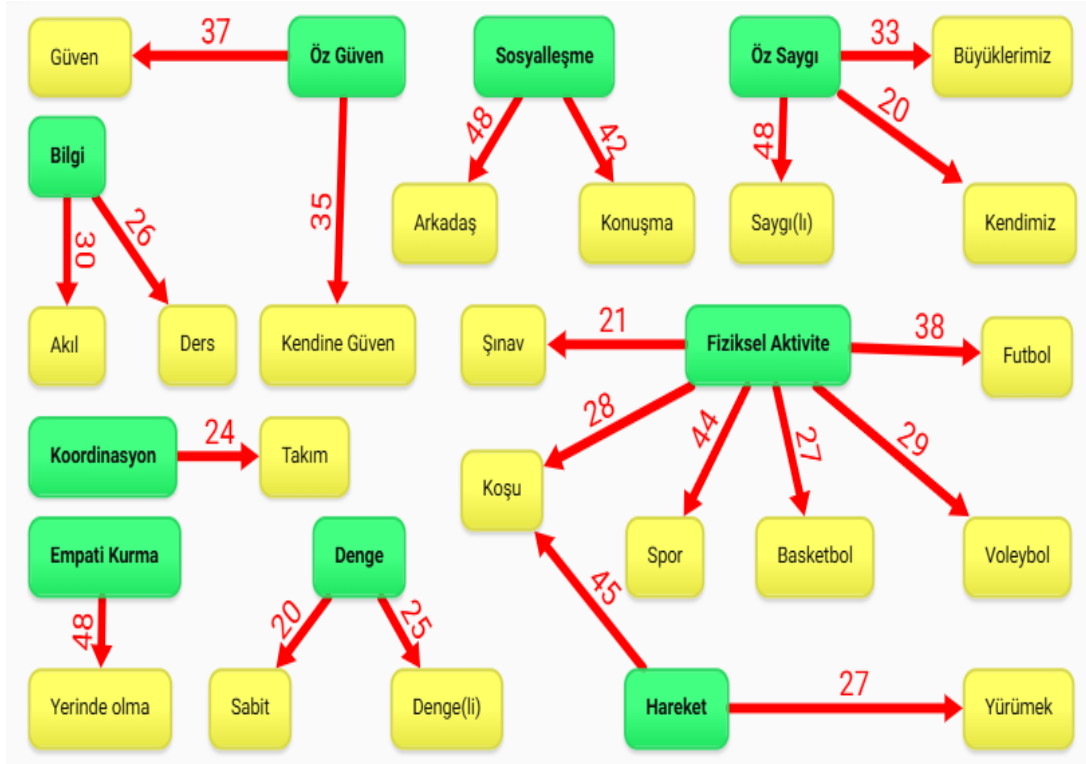
Kesme Noktası 34-30 Arası

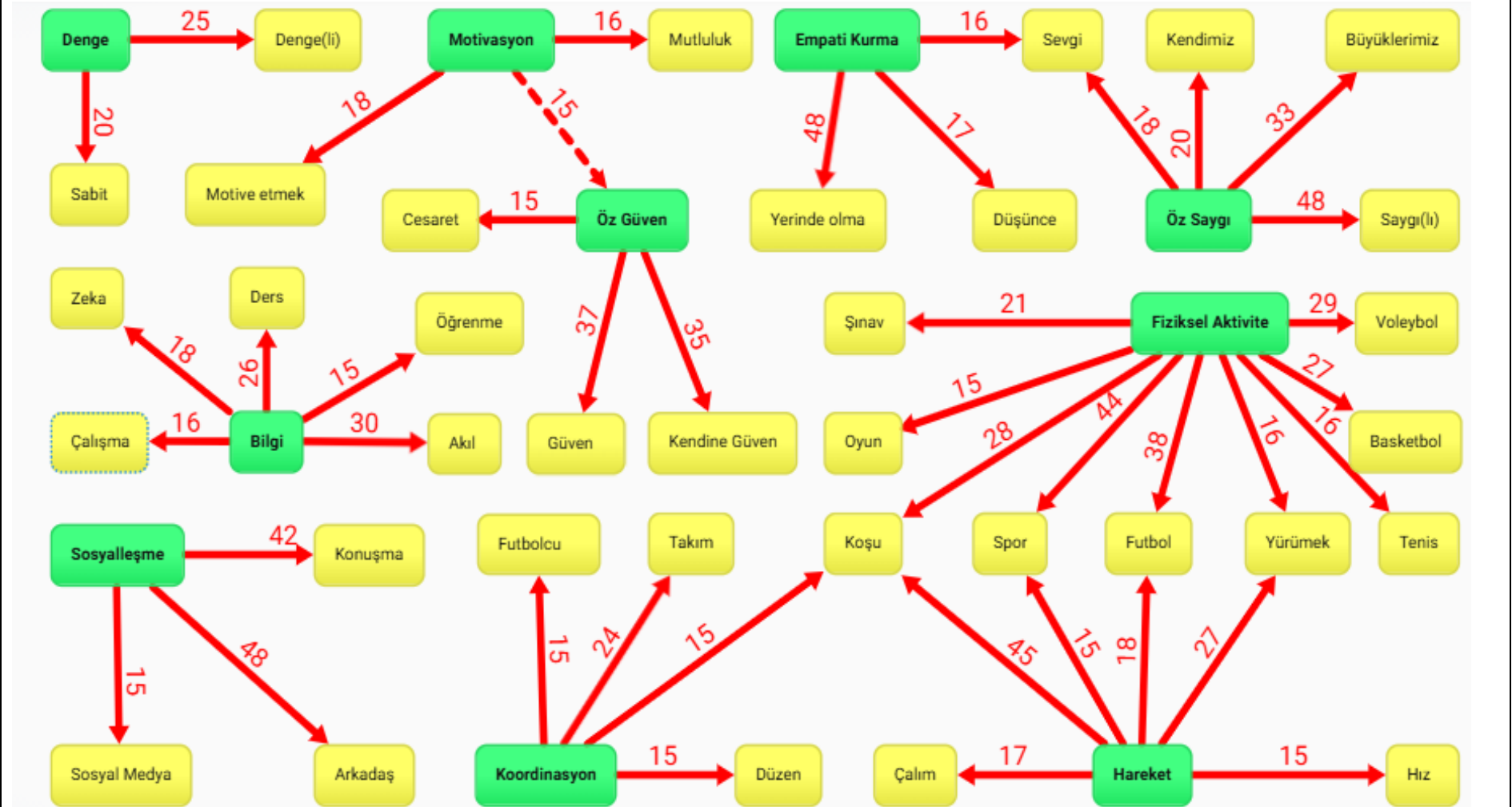
Kesme Noktası 29-25 Arası

Kesme Noktası 24-20 Arası

Kesme Noktası 19-15 Arası

Şekil 6. A Ortaokulu 7.sınıf zihin haritası

A Ortaokulu 7. sınıf öğrencilerinin uygulama sonucunda oluşan zihin haritasında görülen şablon, şu şekilde yorumlanabilir:

Kesme Noktası 35 ve Yukarısı için; A Ortaokulu 7. sınıf öğrencilerinin ilk KN olarak ortaya çıkan bu aralıkta, *Hareket, Öz Güven, Öz Saygı, Fiziksel Aktivite, Empati Kurma* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramlarının birbiriyle ilişkili olmadan ortaya çıktığı göze çarpmaktadır. Bu anahtar kavramların yüksek KN'da ortaya çıktığı, yerinde olma kelimesinin *Empati Kurma* ile, güven ve kendine güven kelimelerinin *Öz Güven* ile, koşu kelimesinin *Hareket* ile, futbol ve spor kelimelerinin *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Benzer şekilde arkadaş ve konuşma kelimelerinin *Sosyalleşme* ile, saygı(lı) kelimesinin *Öz Saygı* anahtar kavramı ile ilişkilendirildiğine ulaşılmaktadır. Buna ek olarak, anahtar kavramların birbirleriyle doğrudan ya da dolaylı yoldan ilişkilendirildiği görülmezken, ana şablon incelendiğinde ise altı adacık göze çarpmaktadır.

Kesme Noktası 34-30 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Öz Saygı* anahtar kavramı büyüklerimiz kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Aynı zamanda *Bilgi* anahtar kavramı akıl kelimesi ile ilişkilendirilmesi ile bu şablonda ilk kez ortaya çıkmıştır. Öte yandan, bu şablonda anahtar kavramlar arası doğrudan ya da dolaylı ilişki olmazken bununla birlikte, ana şablonda yedi ayrı adacık göze çarpmaktadır.

Kesme Noktası 29-25 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Bilgi* ders kelimesi ile, *Hareket* anahtar kavramının yürümek kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Buna ek olarak, *Denge* anahtar kavramı denge(li) kelimesi ile ilişkilendirilmesi ile bu şablonda ilk kez ortaya çıkmıştır. Öte yandan, bu şablonda anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken, aynı zamanda *Fiziksel Aktivite*'nin basketbol, voleybol ve koşu kelimeleri ile ilişkilendirilmesi sonucu, koşu kelimesi aracılığı ile *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket* anahtar kavramları arasında dolaylı yoldan bağlantıya rastlanılmaktadır. Ana şablona bakıldığında yedi ayrı adacığın sayısını koruduğu görülmektedir.

Kesme Noktası 24-20 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Denge*'nin sabit kelimesi ile, *Öz Saygı* anahtar kavramının kendimiz kelimesiyle ilişkilendirildiği görülmektedir. Benzer şekilde *Fiziksel Aktivite* anahtar

kavramının şınav kelimesiyle bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Aynı zamanda *Koordinasyon* anahtar kavramı takım kelimesi ile ilişkilendirilmesi ile bu şablonda ilk kez ortaya çıkmıştır. Öte yandan, bu şablonda anahtar kavramlar arası doğrudan ya da dolaylı ilişki olmazken bununla birlikte ana şablonda sekiz ayrı adacık göze çarpmaktadır.

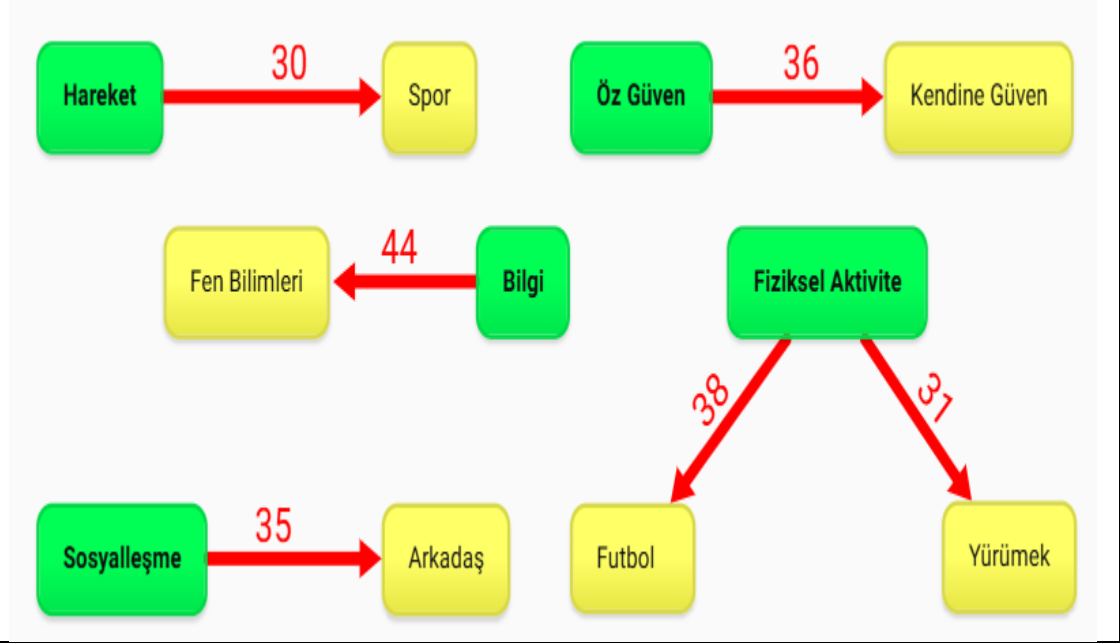
Kesme Noktası 19-15 Arası için; bu aralıkta, bütün anahtar kavramların ortaya çıktığı ve birbiri ile ilişkilendirilen bazı anahtar kavramların (*Empati Kurma-Öz Saygı, Fiziksel Aktivite- Hareket, Motivasyon- Öz Güven, Koordinasyon- Fiziksel Aktivite, Koordinasyon- Hareket*) zihinsel yapıları görülmektedir. *Motivasyon- Öz Güven*’ in birbirleriyle doğrudan ilişkilendirildiği, *Empati Kurma* ve *Öz Saygı* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket, Koordinasyon* ve *Fiziksel Aktivite, Koordinasyon* ve *Hareket* anahtar kavramlarının dolaylı yoldan ilişkilendiği görülmektedir. Bu aralıkta bir önceki KN’ dan farklı olarak *Bilgi*’ nin öğrenme, zekâ ve çalışma kelimeleri ile ilişkilendirildiği, *Öz Saygı* anahtar kavramının sevgi kelimesi ile bağlantısı gözlemlenmektedir. Benzer şekilde; *Öz Güven*’ in cesaret kelimesiyle, *Sosyalleşme* anahtar kavramını sosyal medya kelimesiyle ilişkilendirildiği fark edilmektedir. Öte yandan, *Koordinasyon*’ un düzen, futbolcu ve koşu kelimeleriyle ilişkilendirildiği ve bu bağlamda koşu kelimesi aracılığıyla *Hareket* ile *Koordinasyon* ve *Koordinasyon* ile *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantı kurulduğu gözlemlenmektedir. Yine; *Empati Kurma*’ nın düşünce ve sevgi kelimeleriyle ilişkilendirildiği ve bunun sonucunda sevgi kelimesi aracılığıyla *Empati Kurma* ile *Öz Saygı* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantı kurulduğu göze çarpmaktadır. *Hareket*’ in spor, futbol, hız ve çalım kelimeleriyle, *Fiziksel Aktivite*’ nin oyun, yürümek ve tenis kelimeleriyle ilişkilendirildiği ve sonuç olarak spor, futbol ve yürümek kelimeleri aracılığıyla *Fiziksel Aktivite* ile *Hareket* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantı kurulduğu gözlemlenmektedir. Aynı zamanda bu ana şablonda ilk kez ortaya çıkan anahtar kavram *Motivasyon* olup mutluluk ve motive etmek kelimeleriyle bağlantı içinde olduğu ve buna ek olarak *Öz Güven* anahtar kavramı ile doğrudan ilişkilendiği göze çarpmaktadır. Ana şablon incelendiğinde ise altı odacık tespit edilirken *Sosyalleşme, Bilgi* ve

Denge anahtar kavramlarının diğ er anahtar kavramlardan kopuk ve kendi içlerinde ilişkili adacık oluşturduğu görülmektedir.

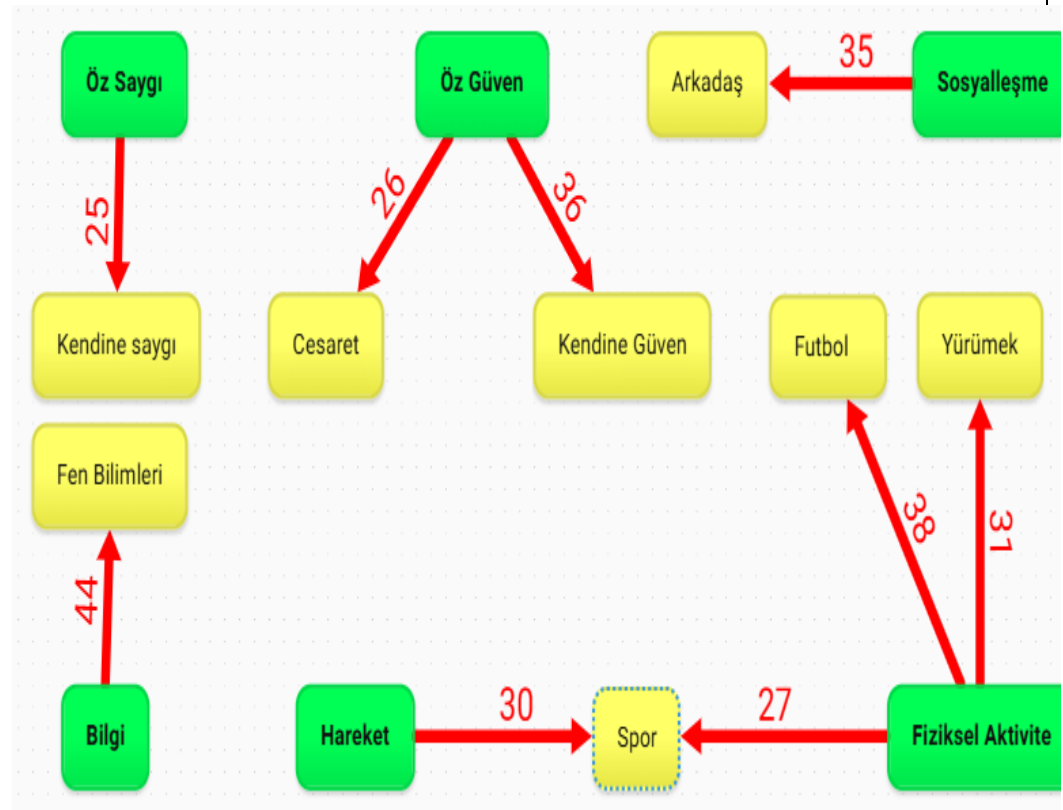
A Ortaokulu 7. sınıf  ğrencilerinin, K T'ne yönelik ortaya çıkan zihin haritasına bakıldığında, çok fazla anlamlı network oluşmadığı görülmektedir. Çalışmaya katılan  ğrenci sayısı fazla olmasına rağmen, üretilen kelime niteliği ve çeşidi yönünden dikkat çekici ve yetersiz bir durum vardır. Öğrencilerin *Motivasyon* anahtar kavramı ile * z Güven* anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan ilişkilendirmiş olmaları, kayda değer ve olumlu bir durumdur. Öyle ki, 21. yüzyıl ihtiyaçları dikkate alındığında, beden okuryazarlığı çerçevesinde A Ortaokulu 7. sınıf  ğrencilerinin yeterli olmayan bir zihin algılarına rastlanılmaktadır. *Bilgi* konusu üzerine spor, futbolcu, hakem ya da ofsayta yönelik algılar yerine akıl, ders, öğrenme, zekâ ve çalışma gibi zihin algılarını ifade etmeleri A Ortaokulu 7. sınıf  ğrencilerinin beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları üzerine istenilen seviyede olmadığını göstermektedir. *Koordinasyon* durumunda A Ortaokulu 7. sınıf  ğrencilerinin zihin şemasında takım, futbolcu, koşu ve düzen gibi zihin algılarına yönelik kayda değer ve nitelikli bir durum görülmektedir. * z Saygı* konusuna yönelik A Ortaokulu 7. sınıf  ğrencilerinin kendimiz, sevgi, saygı(lı) ve büyüklerimiz zihin algıları üzerinde durmaları ve dünyada spor aracılıyla düşünce olarak görülebilecek antrenman, futbol takımı, kaybetmek veya spor gibi zihin algılarına rastlanılmaması dikkat çekici ve yetersiz bir durum olduğu görülmektedir. Spor sayesinde bireylerin kazanacağı özelliklerden biri olarak görülen * z Güven* konusuna yönelik A Ortaokulu 7. sınıf  ğrencilerinin zihinsel algıları incelendiğinde; kendine güven, güven ve cesaret üzerinde durmaları; kaptanlık, istek, futbolcu, futbol ve gol gibi spor aracılığıyla  ağrıştırılması muhtemel öz güven kelimelerinden hiç bahsetmemeleri istenilen düzeyde olmadıklarını göstermektedir. Geçmişten günümüze popülerliğini korumaya devam eden *Hareket* konusu  zerine A Ortaokulu 7. sınıf  ğrencilerinin hız,  alım, yürümek ve koşu gibi kelimeleri ifade etmelerine ek olarak; spor ve futbol şeklinde zihinsel algılarının da var olması, kayda değer yönde olduğunu göstermektedir. Günümüz dünyasında hedefe ulaşmak için *Motivasyon* konusunun çok önemli olduğu dönemde futbol takımı, futbolcu, azim, teknikdirekt r ya da madalya gibi zihinsel algılar yerine motive etmek ve mutluluk şeklinde zihin algılarına

ulaşılması dikkati çekici olarak görülürken öte yandan, *Motivasyon* anahtar kavramı ile *Öz Güven* ana anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan ilişkilendirmiş olmaları kıymetli bir durumdur. Teknoloji çağında, bugün dünya gündemini meşgul eden obezite gibi beslenme hastalıklarının önüne geçecek en önemli konulardan biri olan *Fiziksel Aktivite* durumunda, A Ortaokulu 7. sınıf öğrencilerinin zihin şemasında şnav, oyun, voleybol, koşu, yürümek, tenis gibi kelimeleri ifade etmelerine ek olarak; spor ve futbol şeklinde zihinsel algılarının da var olması kayda değer yönde olduğunu göstermektedir. *Empati Kurma* konusuna yönelik rakip takım, kazanmak, sarı kart ya da kaybetmek gibi zihin algıları yerine A Ortaokulu 7. sınıf öğrencilerinin yerinde olma, düşünce ve sevgi şeklinde bu konuyla ilgili yetersiz bir zihin algıları göze çarpmaktadır. *Denge* konusu çerçevesinde; sabit ve denge(li) şeklinde zihin algılarına yer vermeleri yetersiz zihin algıları görülürken balans, spor, esneklik ve futbol gibi algılar günümüzde denge konusu ile sık ilişkilendirilen kelimelerinin hiç akla gelmemesi dikkat çekici bir durumdur. Teknolojinin git gide daha hızlı ilerlemesi sonucu bireylerin önemli sorunlarından biri haline gelmiş *Sosyalleşme* konusu üzerine; spor, futbol, müsabaka, antrenman, turnuva ya da futbol takımı gibi zihin algıları yerine A Ortaokulu 7. sınıf öğrencilerinin sosyal medya, arkadaş ve konuşma şeklinde bu konuyla ilgili yetersiz bir zihin algıları gözlemlenmektedir.

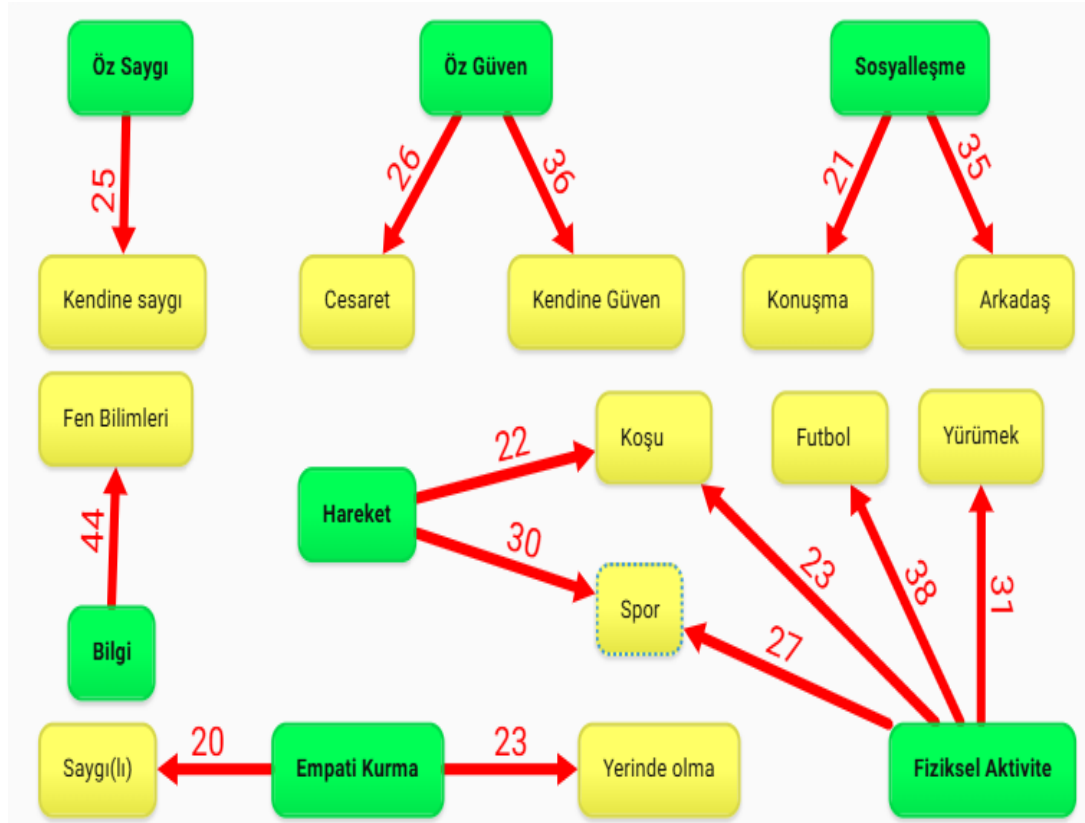
Kesme Noktası 30 ve Yukarısı

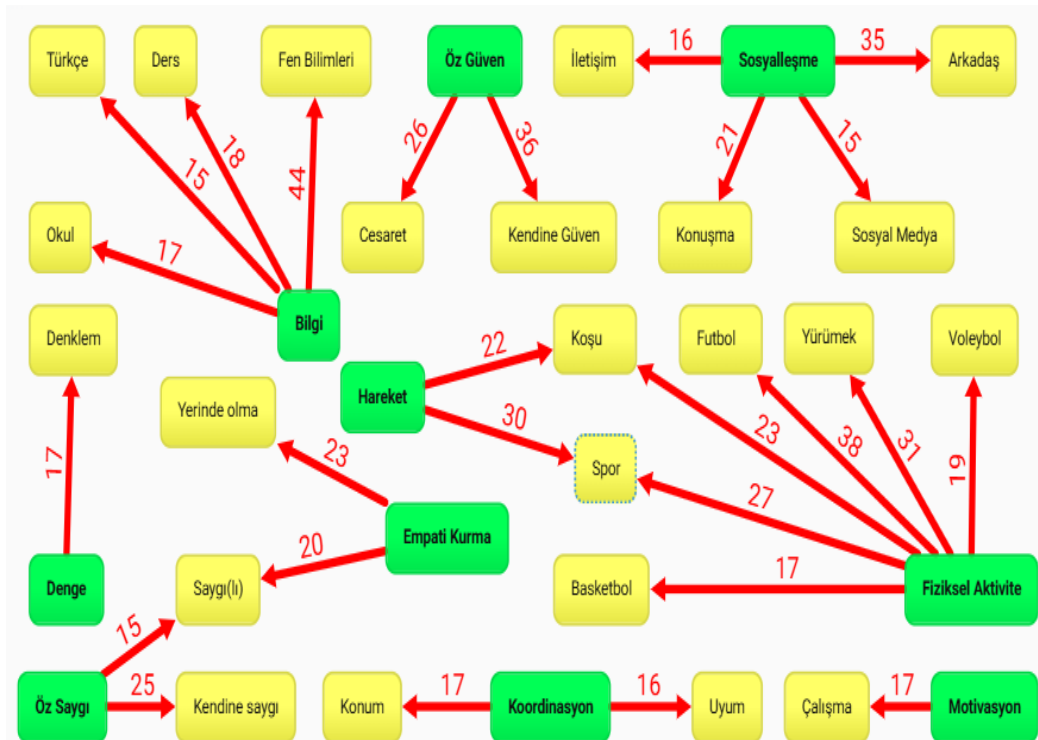
Kesme Noktası 29-25 Arası

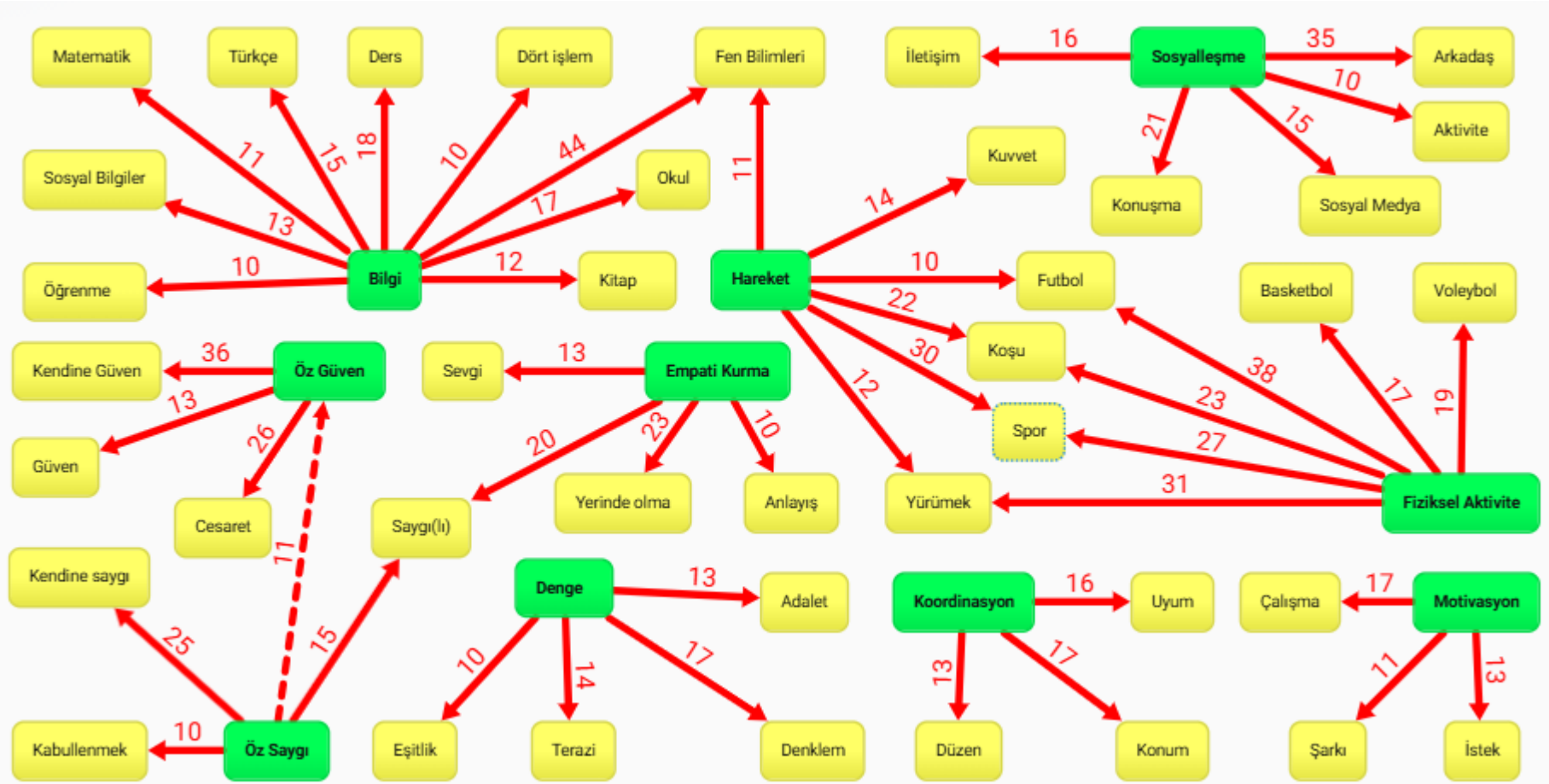
Kesme Noktası 24-20 Arası

Kesme Noktası 19-15 Arası

Kesme Noktası 14-10 Arası

Şekil 7. A Ortaokulu 8.sınıf zihin haritası

A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin uygulama sonucunda oluşan zihin haritasında görülen şablon, şu şekilde yorumlanabilir:

Kesme Noktası 30 ve Yukarısı için; A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin ilk KN olarak ortaya çıkan bu aralıkta, *Hareket, Öz Güven, Öz Saygı, Fiziksel Aktivite, Bilgi* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramlarının birbiriyle ilişkili olmadan ortaya çıktığı göze çarpmaktadır. Bu anahtar kavramların yüksek KN’da ortaya çıktığı, fen bilimleri kelimesinin *Bilgi* ile, kendine güven kelimesinin *Öz Güven* ile, spor kelimesinin *Hareket* ile, futbol ve yürümek kelimelerinin *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Benzer şekilde arkadaş kelimesinin *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile ilişkilendirildiğine ulaşılmaktadır. Buna ek olarak, anahtar kavramların bu şablonda birbirleriyle doğrudan ya da dolaylı yoldan ilişkilendirildiği görülmezken, ana şablon incelendiğinde ise beş adacık göze çarpmaktadır.

Kesme Noktası 29-25 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Öz Güven* anahtar kavramı cesaret kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Buna ek olarak, *Öz Saygı* anahtar kavramı kendine saygı kelimesi ile ilişkilendirilmesi ile bu şablonda ilk kez ortaya çıkmıştır. Öte yandan, bu şablonda anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken, aynı zamanda *Fiziksel Aktivite*’nin spor kelimesi ile ilişkilendirilmesi sonucu *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket* anahtar kavramları arasında dolaylı yoldan bağlantıya rastlanılmaktadır. Ana şablona bakıldığında ise beş ayrı adacığın sayısını koruduğu görülmektedir.

Kesme Noktası 24-20 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Sosyalleşme* anahtar kavramı konuşma kelimesi ile ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Buna ek olarak, *Empati Kurma* anahtar kavramı yerinde olma ve saygı(lı) kelimeleriyle ilişkilendirilmesi sonucu bu şablonda ilk kez ortaya çıkmıştır. Öte yandan bu şablonda anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken, aynı zamanda *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket* anahtar kavramlarının koşu kelimesi ile ilişkilendirilmesi sonucu koşu algısı aracılığı ile *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket*’in arasında dolaylı yoldan bağlantıya rastlanılmaktadır. Ana şablona bakıldığında ise altı ayrı adacık görülmektedir.

Kesme Noktası 19-15 Arası için; bu aralıkta, bir önceki aralığa göre *Bilgi*’nin ders, Türkçe ve okul kelimeleri ile, *Sosyalleşme* anahtar kavramının iletişim

ve sosyal medya kelimeleri ile ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Benzer şekilde, *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramının voleybol ve basketbol kelimeleri ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Buna ek olarak, *Denge* anahtar kavramı denge(li) kelimesiyle, *Koordinasyon*’ un konum ve uyum kelimeleriyle yine *Motivasyon*’ un çalışma kelimesi ile ilişkilendirilmesi sonucu bu şablonda ilk kez ortaya çıkmıştır. Öte yandan, bu şablonda anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken, aynı zamanda *Öz Saygı* anahtar kavramının saygı(lı) kelimesi ile ilişkilendirilmesi sonucu saygı(lı) kelimesi aracılığı ile *Öz Saygı* ve *Empati Kurma* anahtar kavramları arasında dolaylı yoldan bağlantıya rastlanılmaktadır. Ana şablona bakıldığında ise sekiz ayrı adacık görülmektedir.

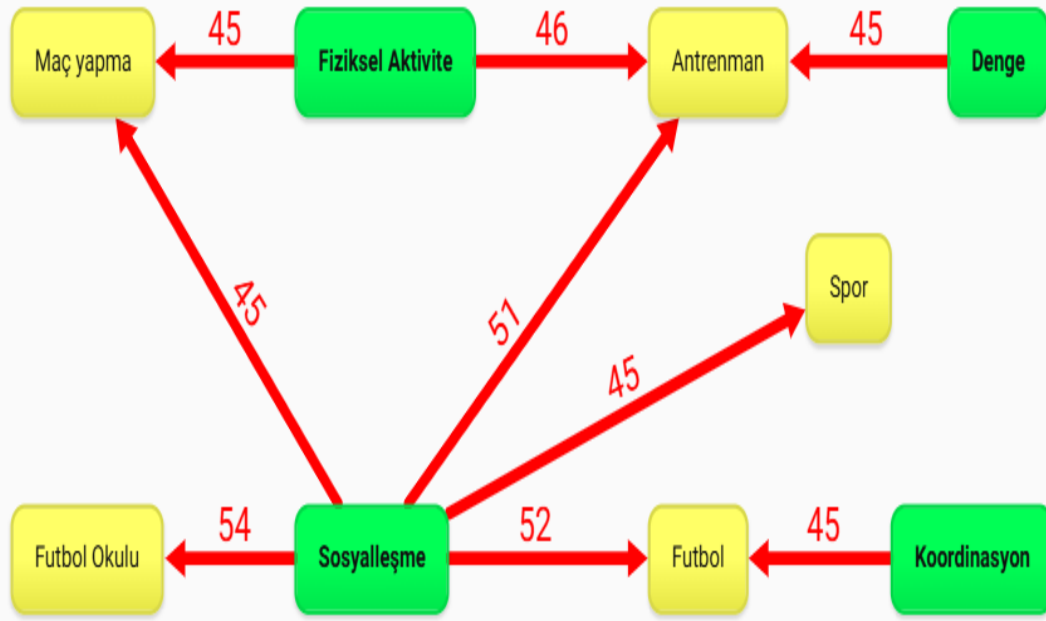
Kesme Noktası 14-10 Arası için; bu aralıkta, bütün anahtar kavramların ortaya çıktığı ve birbiri ile ilişkilendirilen bazı anahtar kavramların (*Öz Güven-Öz Saygı, Fiziksel Aktivite- Hareket, Öz Saygı- Empati Kurma, Bilgi- Hareket*) zihinsel yapıları görülmektedir. *Öz Saygı* ve *Öz Güven* anahtar kavramların birbirleriyle doğrudan ilişkilendirildiği, *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket*’ in ise dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. *Öz Saygı* ve *Empati Kurma, Bilgi* ve *Hareket* anahtar kavramlarının dolaylı yoldan ilişkilendiği görülmektedir. Bu aralıkta bir önceki KN’ dan farklı olarak, *Bilgi*’ nin dört işlem, kitap, öğrenme, matematik ve sosyal bilgiler kelimeleri ile ilişkilendirildiği, *Koordinasyon* anahtar kavramının düzen kelimesi ile bağlantısı gözlemlenmektedir. Benzer şekilde, *Denge*’ nin adalet, terazi ve eşitlik kelimeleriyle, *Motivasyon*’ un şarkı ve istek kelimeleriyle, *Empati Kurma* anahtar kavramının anlayış ve sevgi kelimeleriyle ilişkilendirildiği fark edilmektedir. Yine, *Sosyalleşme*’ nin aktivite kelimesiyle, *Öz Güven* anahtar kavramının güven kelimesiyle bağlantılandığı görülmektedir. Öte yandan, *Hareket*’ in fen bilimleri, kuvvet, futbol ve yürümek kelimeleriyle ilişkilendirildiği ve bu bağlamda fen bilimleri kelimesi aracılığıyla *Hareket* ile *Bilgi* ile, benzer şekilde futbol ve yürümek kelimeleri aracılığıyla *Hareket* ve *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantı kurulduğu gözlemlenmektedir. *Öz Saygı*’ nın kabullenmek kelimesiyle ilişkilendirildiği ve buna ek olarak bu anahtar kavramın *Öz Güven* anahtar kavramı ile doğrudan ilişkilendiği göze çarpmaktadır. Ana şablon incelendiğinde ise altı ayrı adacığın sayısını koruduğu tespit edilirken *Sosyalleşme*,

Koordinasyon, Motivasyon ve Denge anahtar kavramlarının diğerk anahtar kavramlardan kopuk ve kendi içlerinde ilişkili adacık oluşturduğu görölmektedir.

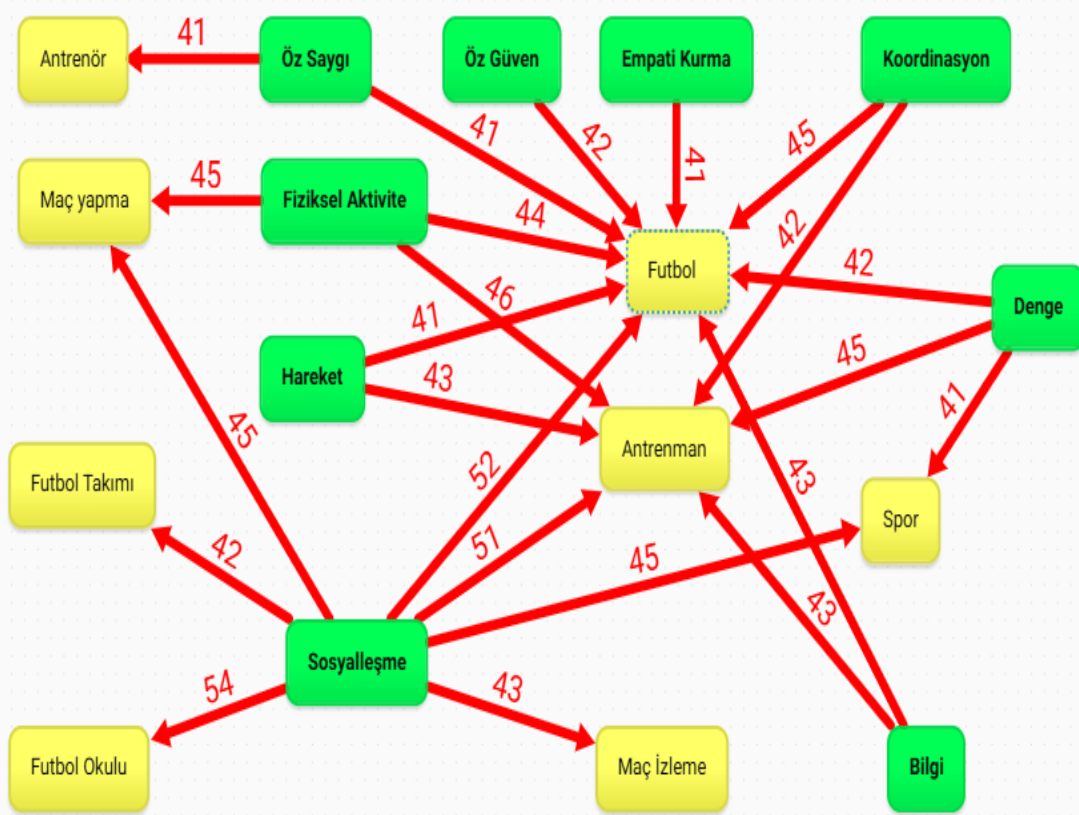
A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin, KİT'ne yönelik ortaya çıkan zihin haritasına bakıldığında, çok fazla anlamlı network oluşmadığı görölmektedir. Çalışmaya katılan öğrenci sayısı fazla olmasına rağmen, üretilen kelime sayısının en düşük olduğu aynı zamanda kelime niteliği ve çeşidi yönünden dikkat çekici ve yetersiz bir durum vardır. Öğrencilerin *Öz Saygı* ile *Öz Güven* anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan ilişkilendirmiş olmaları kayda değer ve olumlu bir durumdur. Öyle ki, 21. yüzyıl ihtiyaçları dikkate alındığında beden okuryazarlığı çerçevesinde A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin yeterli olmayan bir zihin algılarına rastlanılmaktadır. *Bilgi* konusu üzerine spor, pas, hakem, şut, penaltı ya da ofsayta yönelik algılar yerine kitap, okul, fen bilimleri, dört işlem, ders, Türkçe, matematik ve sosyal bilgiler gibi zihin algılarını ifade etmeleri A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları üzerine istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir. *Koordinasyon* konusu üzerine, konum gibi zihin algısını ifade etmeleri A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları konusunda istenilen düzeyde olmadığını gösterirken bu kelimeyi ifade etmelerine ek olarak; uyum ve düzen şeklinde zihinsel algının da var olması kayda değer yönde olduğu söylenebilir. *Öz Saygı* konusuna yönelik A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin; kendine saygı, kabullenmek ve saygı(lı) zihin algıları üzerinde durmaları dünyada spor aracılığıyla düşünce olarak görülebilecek spor, futbol, futbolcu, rakip takım veya antrenör gibi zihin algılarına rastlanılmaması dikkat çekici ve yetersiz bir durum olduğu görülürken; öte yandan *Öz Saygı* ile *Öz Güven* anahtar kavramları ile doğrudan ilişkilendirmiş olmaları kıymetli bir durumdur. Spor aracılığıyla bireylerin kazanacağı niteliklerden biri olarak görülen *Öz Güven* konusuna yönelik A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin zihinsel algıları incelendiğinde; kendine güven, güven ve cesaret üzerinde durmaları; hakem, istek, futbolcu, futbol ve isabetli şut gibi spor aracılığıyla kazanılması olası öz güven kelimelerinden hiç bahsetmemeleri istenilen düzeyde olmadıklarını göstermektedir. Geçmişten günümüze popülerliğini korumaya devam eden *Hareket* konusu üzerine A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin; koşu, yürümek, futbol ve spor gibi zihinsel algıları kayda değer görülürken öte yandan, LGS

sürecinin etkisinin görüldüğü fen bilimleri ve kuvvet gibi kelimelerin var olması beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları üzerine yetersiz zihin algılarının da var olduğunu göstermektedir. Günümüz dünyasında amaca ulaşmak için *Motivasyon* konusunun çok önemli olduğu dönemde; futbol takımı, futbolcu, azim, şampiyonluk ya da kupa gibi zihinsel algılar yerine çalışma, istek ve şarkı şeklinde zihin algılarına ulaşılması dikkat çekici ve yetersiz bir durumdur. Teknoloji çağında, bugün dünya gündemini meşgul eden obezite ile savaştıkları en önemli konulardan biri olan *Fiziksel Aktivite* durumunda, A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin zihin şemasında; basketbol, voleybol, koşu ve yürümek gibi kelimeleri ifade etmelerine ek olarak; spor ve futbol şeklinde zihinsel algılarının da var olması kayda değer yönde olduğunu göstermektedir. *Empati Kurma* konusuna yönelik yenilen takım, kırmızı kart, kaybetmek, sarı kart ya da kazanmak gibi zihin algıları yerine A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin; yerinde olma, anlayış, saygı(lı) ve sevgi şeklinde yetersiz bir zihin algıları göze çarpmaktadır. *Denge* konusu çerçevesinde; eşitlik, adalet, denklemler ve terazi şeklinde zihin algılarına yer vermeleri yetersiz ve aynı zamanda beden okuryazarlığı ile ilişkili olmayan zihin algıları görülürken balans, spor, isabetli şut ve futbolcu gibi algılar günümüzde denge konusu ile sık ilişkilendirilen kelimelerinin hiç akla gelmemesi dikkat çekici bir durumdur. Teknolojinin hızlı ilerlemesi ile birlikte teknolojinin olumsuz yönlerinin sonucu olarak bireylerin önemli sorunlarından biri haline gelmiş *Sosyalleşme* konusu üzerine; spor, futbol, müsabaka, okul takımı, turnuva ya da futbol okulu gibi zihin algıları yerine A Ortaokulu 8. sınıf öğrencilerinin; iletişim, sosyal medya, aktivite, arkadaş ve konuşma şeklinde bu konuyla ilgili yetersiz bir zihin algıları gözlemlenmektedir.

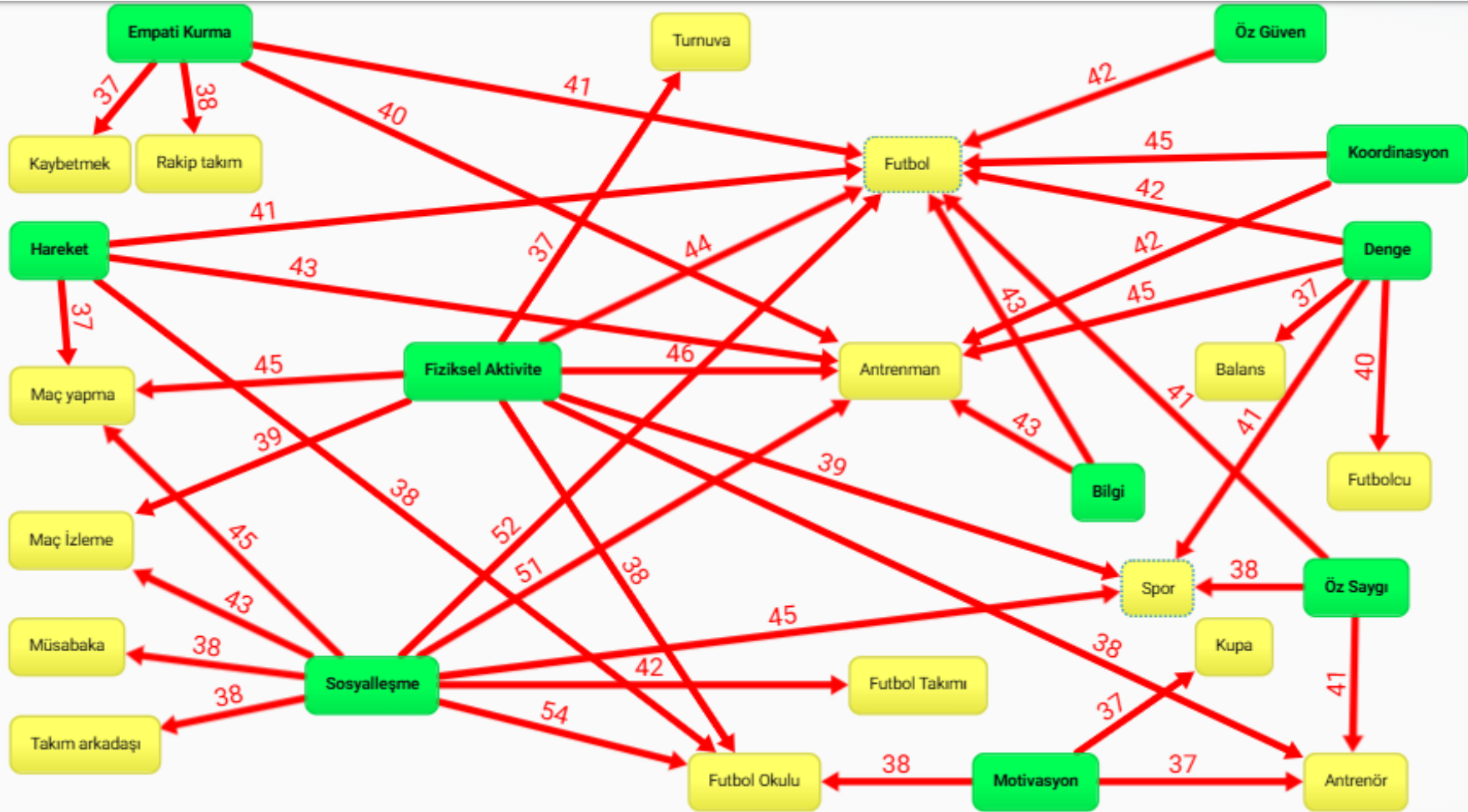
Kesme Noktası 45 ve Yukarısı

Kesme Noktası 44-41 Arası

Kesme Noktası 40-37 Arası

Şekil 8. B Futbol Okulu 5.sınıf zihin haritası

B Futbol Okulu 5.sınıf öğrencilerinin uygulama sonucunda oluşan zihin haritasında görülen şablon, şu şekilde yorumlanabilir:

Kesme Noktası 45 ve Yukarısı için; B Futbol Okulu 5.sınıf öğrencilerinin ilk KN olarak ortaya çıkan bu aralıkta, *Fiziksel Aktivite, Denge, Koordinasyon ve Sosyalleşme* anahtar kavramlarının birbiriyle bağlantılı şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Bu anahtar kavramların yüksek KN’da ortaya çıktığı, bu şablonda anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken, antrenman kelimesinin *Denge, Fiziksel Aktivite ve Sosyalleşme* anahtar kavramlarıyla ilişkilendirilmesiyle *Denge ve Fiziksel Aktivite, Denge ve Sosyalleşme* ve son olarak da *Fiziksel Aktivite ve Sosyalleşme* anahtar kavramları arasında dolaylı yoldan bağlantıları göze çarpmaktadır. Benzer şekilde, futbol kelimesinin *Sosyalleşme ve Koordinasyon* kavramları ilişkilendirilmesiyle bu iki anahtar kavram arasında yine dolaylı yoldan bağlantılar fark edilmektedir. Öte yandan, *Fiziksel Aktivite ve Sosyalleşme* kavramlarının maç yapma kelimesiyle ilişkilendirilmesiyle bu iki anahtar kavram arasında yine dolaylı yoldan bağlantılar ortaya çıkmaktadır. Son olarak, bu şablonda *Sosyalleşme* anahtar kavramının futbol okulu ve spor kelimeleriyle ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır ve ana şablon incelendiğinde ise birbiriyle bağlantılı bir adacık göze çarpmaktadır.

Kesme Noktası 44-41 Arası için; bu aralıkta anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken bir önceki aralığa göre futbol kelimesinin *Denge ve Fiziksel Aktivite*’nin ilişkilendirilmesi, *Denge ve Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları arasında dolaylı yoldan bağlantı göze çarpmaktadır. Yine, spor kelimesinin *Denge ile* ilişkilendirilmesi, *Sosyalleşme ve Denge* anahtar kavramları arasında dolaylı yoldan bağlantı görülmektedir. Benzer şekilde, antrenman kelimesinin *Koordinasyon* anahtar kavramı ile bağlantılandırılmasıyla *Koordinasyon ve Sosyalleşme ile Koordinasyon ve Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları arasında dolaylı yoldan bağlantı fark edilmektedir. *Sosyalleşme* anahtar kavramı maç izleme ve futbol takımı kelimeleri ile ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Buna ek olarak, futbol kelimesinin *Bilgi, Empati Kurma, Öz Güven, Öz Saygı ve Hareket* ile ilişkilendirildiği ve bu anahtar kavramların bu şablonda ilk kez ortaya çıktığı buna bağlı olarak bu şablonda var olan tüm anahtar kavramların dolaylı yoldan bağlantısına ulaşılmaktadır. Antrenman kelimesinin

bu şablonda *Hareket* ve *Bilgi* ile ilişkilendirildiği ve bu anahtar kavramlarla birlikte bir önceki şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Fiziksel Aktivite* ile *Sosyalleşme* kavramları arasında benzer şekilde dolaylı yoldan bağlantılar göze çarpmaktadır. Son olarak bu şablonda, *Öz Saygı* anahtar kavramının antrenör kelimesiyle ilişkilendirildiği görülmektedir. Ana şablona bakıldığında ise birbiriyle bağlantılı bir adacık görülmeye devam etmektedir.

Kesme Noktası 40-37 Arası için; bu aralıkta, bütün anahtar kavramların ortaya çıktığı ve birbiri ile ilişkilendirilen birçok anahtar kavramların (*Denge-Sosyalleşme, Fiziksel Aktivite- Hareket, Koordinasyon- Empati Kurma, Bilgi-Hareket gibi.*) zihinsel yapıları görülmektedir. Bu şablonda anahtar kavramların birbirleriyle doğrudan ilişkilendirilmediği, tüm anahtar kavramların ise dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Bu aralıkta, bir önceki KN'dan farklı olarak *Denge*' nin futbolcu ve balans kelimeleri ile ilişkilendirildiği, *Sosyalleşme* anahtar kavramının takım arkadaşı ve müsabaka kelimeleri ile bağlantısı gözlemlenmektedir. Benzer şekilde, futbol okulu kelimesinin *Hareket, Motivasyon ve Fiziksel Aktivite* ile ilişkilendirilmesiyle *Fiziksel Aktivite- Hareket, Fiziksel Aktivite- Sosyalleşme, Fiziksel Aktivite- Motivasyon, Hareket-Sosyalleşme, Hareket- Motivasyon ve Sosyalleşme- Motivasyon* anahtar kavramları arasında dolaylı yoldan bağlantı fark edilmektedir. Öte yandan, *Fiziksel Aktivite* ve *Öz Saygı*' nin spor kelimesiyle ilişkilendirildiği ve bu spor kelimesi aracılığıyla bu anahtar kavramın diğer anahtar kavramlarla dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı görülmektedir. *Hareket*' in maç yapma kelimesiyle ilişkilendirildiği ve önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Fiziksel Aktivite* ve *Sosyalleşme* ile ilişkilendirilmesiyle bu üç anahtar kavram arasında yine dolaylı yoldan bağlantılar ortaya çıkmaktadır. Aynı şekilde, *Empati Kurma*' nin antrenman kelimesiyle ilişkilendirildiği ve bu kelime aracılığıyla bu anahtar kavramın diğer anahtar kavramlarla dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı görülmektedir. Antrenör kelimesinin *Fiziksel Aktivite* ve *Motivasyon* ile ilişkilendirilmesi, önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı fark edilmektedir. Yine, bu şablonda maç izleme kelimesinin *Fiziksel Aktivite* ile ilişkilendirilmesi ile önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı gözlemlenmektedir. Son olarak, *Fiziksel*

Aktivite’ nin turnuva kelimesiyle, *Empati Kurma*’ nin rakip takım ve kaybetmek kelimeleriyle ve *Motivasyon* anahtar kavramını kupa kelimesiyle ilişkilendirildiği fark edilmektedir. Ana şablon incelendiğinde ise birbiriyle bağlantılı bir adacık olduğu tespit edilmektedir.

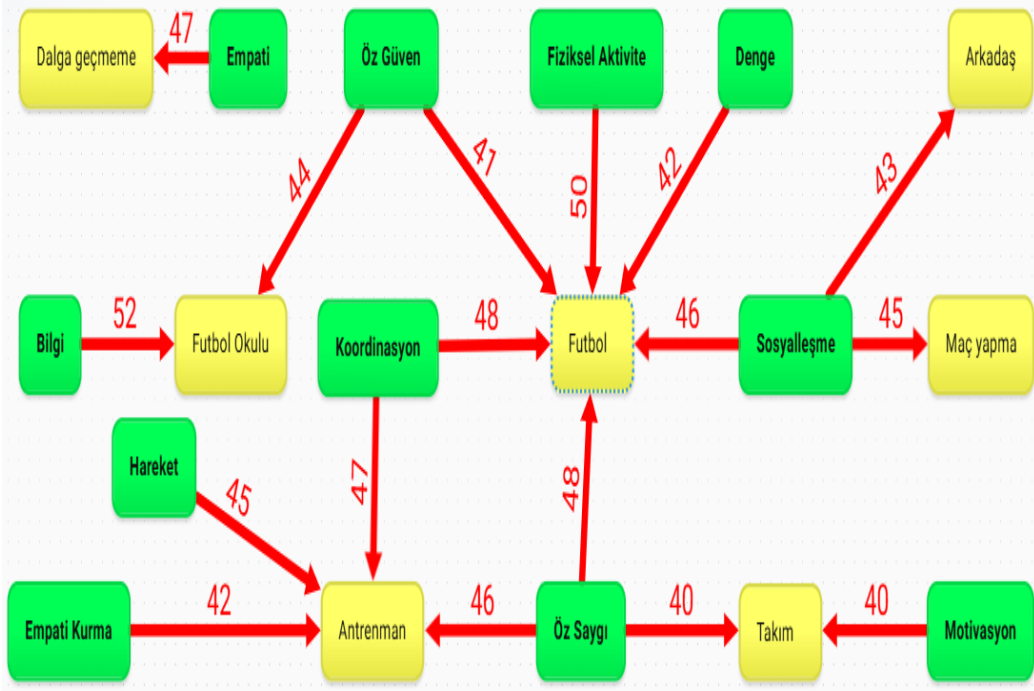
B Futbol Okulu 5.sınıf öğrencilerinin sahip olduğu zihin haritasına bakıldığında, olumlu yönde network oluşturdıkları göze çarpmaktadır. Çalışmaya katılan öğrenci sayısı fazla olması ile doğru orantılı olarak, üretilen kelime niteliği ve çeşidinin kayda değer yönde olduğu, aynı zamanda üretilen kelime sayısının yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin *Öz Güven* ile *Öz Saygı* ya da *Empati Kurma* gibi ana anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan ilişkilendirmemiş olmaları dikkat çekici bir durumdur. Öyle ki, 21. yüzyıl ihtiyaçları göz önünde bulundurulduğunda beden okuryazarlığı çerçevesinde B Futbol Okulu 5.sınıf öğrencilerinin olumlu ve kayda değer zihin algılarına rastlanılmaktadır. *Bilgi* ve *Koordinasyon* konusu üzerine futbol ve antrenman gibi zihin algılarını ifade etmeleri B Futbol Okulu 5.sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları üzerine olumlu ve nitelikli bir durumdur. Benzer şekilde, *Öz Saygı* konusuna yönelik spor, futbol ve antrenör gibi zihin algıları üzerinde durmaları, B Futbol Okulu 5.sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığı çerçevesinde kayda değer görülmektedir. Spor sebebiyle bireylerin kazanacağı niteliklerden biri olarak görülen *Öz Güven* konusuna yönelik B Futbol Okulu 5.sınıf öğrencilerinin zihinsel algıları incelendiğinde, sadece futbol zihin algısı üzerinde durulması ilişkilendirmenin anlamlı fakat sığ kaldığını gösteren önemli bir tespittir. Geçmişten günümüze popülerliğini korumaya devam eden *Hareket* konusu üzerine B Futbol Okulu 5.sınıf öğrencilerinin; maç yapma, futbol okulu, antrenman ve futbol gibi zihin algılarına yönelik ifadeleri beden okuryazarlığı bağlamında kıymetli ve doğru bir durumdur. Günümüzde bireylerin hedeflerine ulaşabilmek için *Motivasyon* konusunun çok mühim olduğu bir dönemde; kupa, antrenör ve futbol okulu gibi zihin algıları kayda değer görülmektedir. Teknoloji çağında, bugün dünya gündemini meşgul eden obezite ile savaştacak en önemli konulardan biri olan *Fiziksel Aktivite* durumunda B Futbol Okulu 5.sınıf öğrencilerinin zihin şemasında; maç yapma, futbol, maç izleme, turnuva, futbol, antrenman spor, antrenör ve futbol okulu gibi kelimeleri ifade etmeleri nitelikli ve olumlu yönde olduğunu göstermektedir. Yine, *Empati*

Kurma konusuna yönelik rakip takım, kaybetmek, antrenman ya da futbol gibi zihin algılarının var olması kayda değer görülmektedir. Denge konusu çerçevesinde balans, spor, futbol, futbolcu ve antrenman gibi beden okuryazarlığı ile ilişkili olan zihin algılarının var olması kıymetli bir durum olarak görülmektedir. Teknolojinin hızlı ilerlemesi ile birlikte teknolojinin olumsuz sonuçları olarak ve bireylerin önemli sorunlarından biri haline gelmiş *Sosyalleşme* konusu üzerine; takım arkadaşı, futbol, müsabaka, maç yapma, maç izleme, antrenman, spor, futbol takımı ya da futbol okulu gibi yeterli zihin algıları gözlemlenmektedir.

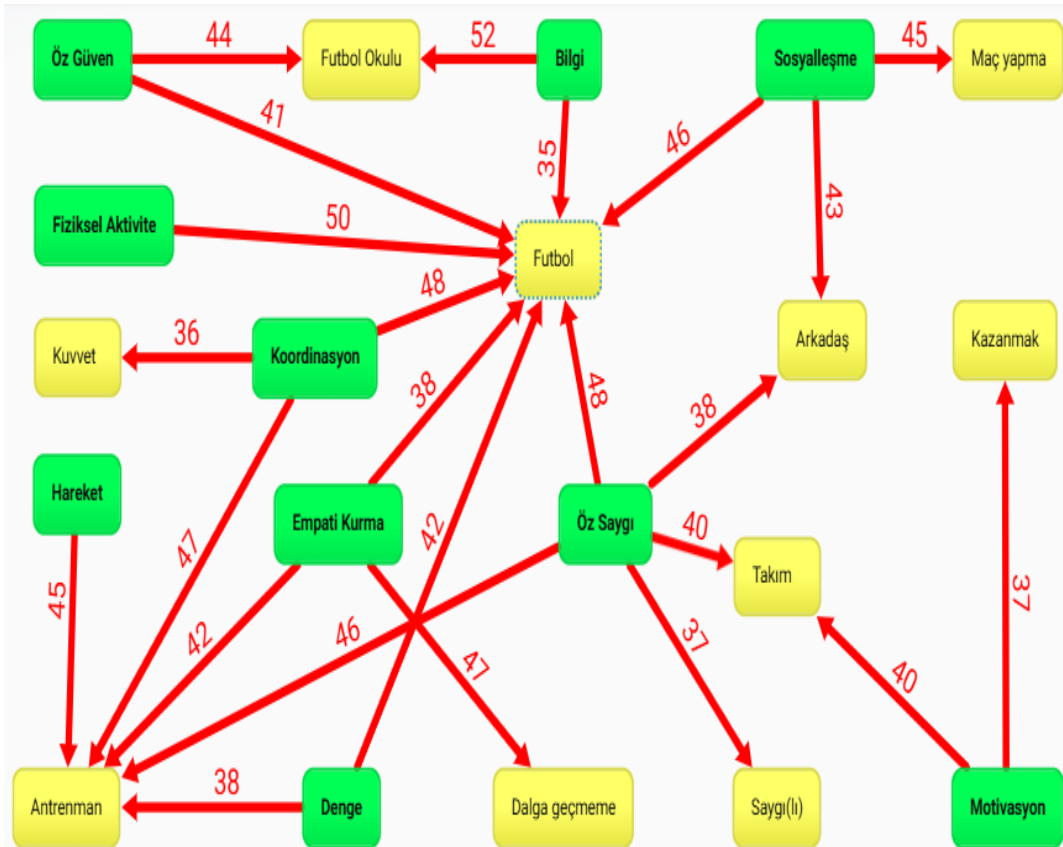
Kesme Noktası 45 ve Yukarısı

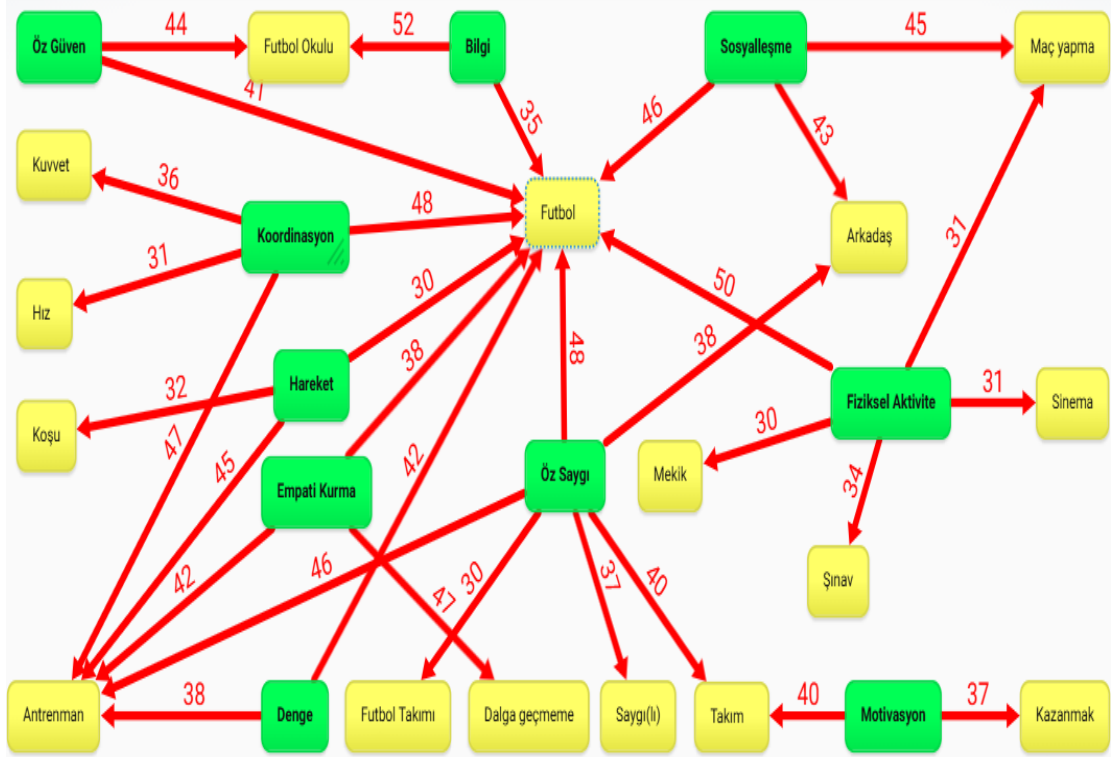
Kesme Noktası 44-40 Arası

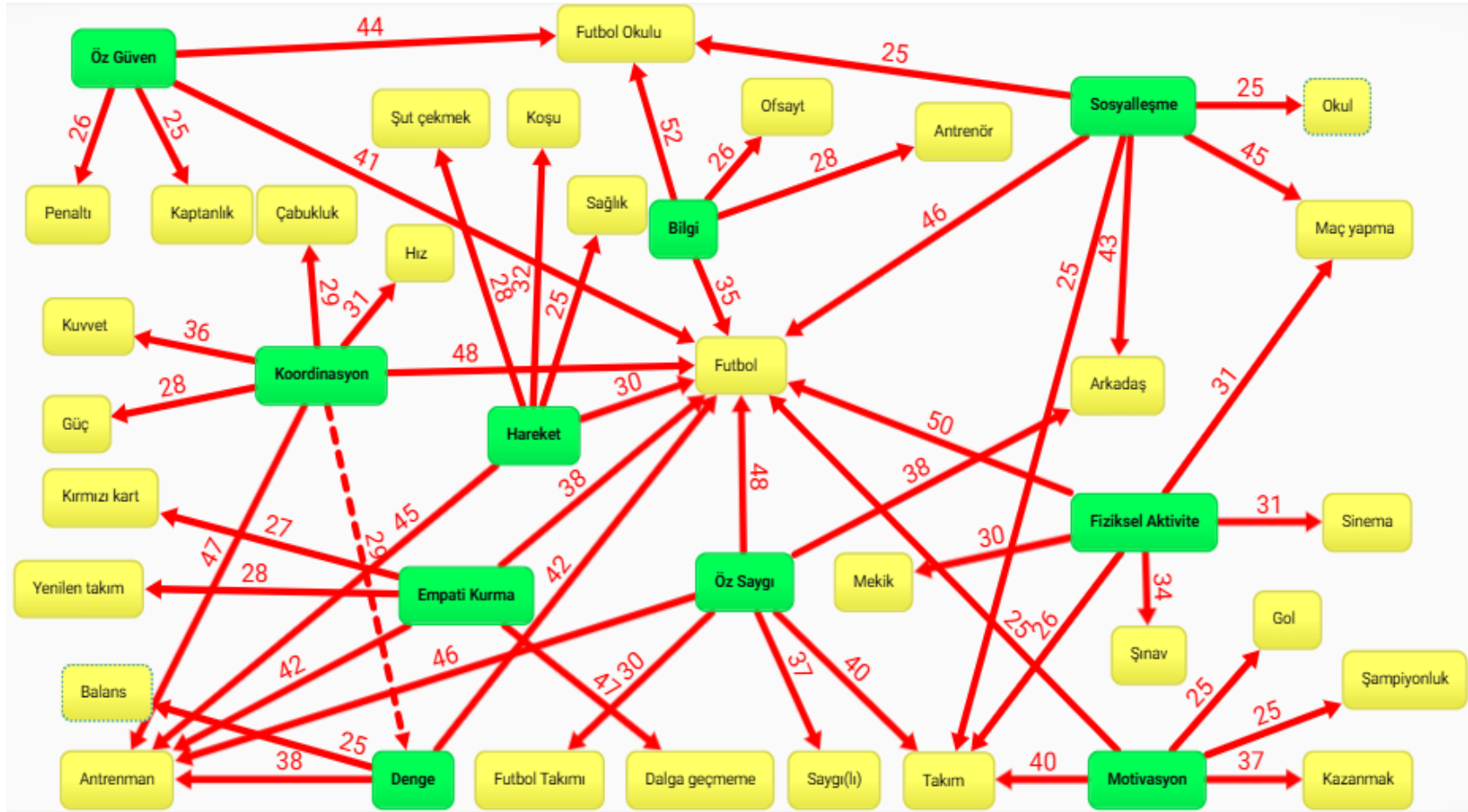
Kesme Noktası 39-35 Arası

Kesme Noktası 34-30 Arası

Kesme Noktası 29-25 Arası

Şekil 9. B Futbol Okulu 6.sınıf zihin haritası

B Futbol Okulu 6.sınıf öğrencilerinin uygulama sonucunda oluşan zihin haritasında görülen şablon, şu şekilde yorumlanabilir:

Kesme Noktası 45 ve Yukarısı için; B Futbol Okulu 6.sınıf öğrencilerinin ilk KN olarak ortaya çıkan bu aralıkta, *Fiziksel Aktivite, Hareket, Öz Saygı, Koordinasyon* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramlarının birbiriyle bağlantılı şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Bu kavramların yüksek KN'da ortaya çıktığı bu şablonda, anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken antrenman kelimesinin *Hareket, Öz Saygı* ve *Koordinasyon* ile ilişkilendirilmesiyle *Hareket* ve *Öz Saygı, Hareket* ve *Koordinasyon* ve son olarak da *Koordinasyon* ve *Öz Saygı* anahtar kavramları arasında dolaylı yoldan bağlantıları göze çarpmaktadır. Benzer şekilde, futbol kelimesinin *Sosyalleşme, Koordinasyon, Öz Saygı* ve *Fiziksel Aktivite* ile ilişkilendirilmesiyle bu anahtar kavramlar arasında yine dolaylı yoldan bağlantılar fark edilmektedir. Öte yandan, *Sosyalleşme*'nin maç yapma kelimesiyle, *Empati Kurma*'nin dalga geçmeme kelimesiyle ve son olarak *Bilgi* anahtar kavramının futbol okulu kelimesiyle ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır ve ana şablon incelendiğinde ise birbiriyle bağlantılı üç adacık göze çarpmaktadır.

Kesme Noktası 44-40 Arası için; bu aralıkta anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken, bir önceki aralığa göre antrenman kelimesinin *Empati Kurma* ile ilişkilendirilmesi, bir önceki şablonda aynı kelime ile bağlantılandırılan *Öz Saygı, Hareket* ve *Koordinasyon* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan ilişki kurduğu fark edilmektedir. *Sosyalleşme*'nin bu şablonda arkadaş kelimesi ile *Öz Saygı* anahtar kavramının takım kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Buna ek olarak, futbol kelimesinin *Denge* ve *Öz Güven* ile ilişkilendirildiği ve bu anahtar kavramların bu şablonda ilk kez ortaya çıktığı buna bağlı olarak futbol kelimesinden dolayı bu şablonda var olan *Sosyalleşme, Öz Saygı, Fiziksel Aktivite* ve *Koordinasyon* ile dolaylı yoldan bağlantısına ulaşılmaktadır. Futbol okulu kelimesinin bu şablonda *Öz Güven* ile ilişkilendirildiği ve bu anahtar kavramla birlikte bir önceki şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Bilgi* anahtar kavramı arasında benzer şekilde dolaylı yoldan bağlantılar göze çarpmaktadır. Son olarak takım kelimesinin bu şablonda *Motivasyon* ile ilişkilendirildiği ve bu anahtar kavramla birlikte yine bu şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı* arasında benzer şekilde dolaylı yoldan

bağlantılar göze çarpmaktadır. Ana şablona bakıldığında ise birbiriyle bağlantılı bir adacık görülmeye devam etmektedir.

Kesme Noktası 39-35 Arası için; bu aralıkta anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken, bir önceki aralığa göre futbol kelimesinin *Empati Kurma* ve *Bilgi* ile ilişkilendirilmesi, bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı*, *Denge*, *Öz Güven*, *Fiziksel Aktivite* ve *Koordinasyon* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı fark edilmektedir. Benzer şekilde, arkadaş kelimesinin *Öz Saygı* ile ilişkilendirilmesiyle bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Yine, antrenman kelimesinin *Denge* anahtar kavramıyla ilişkilendirilmesiyle bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı*, *Hareket*, *Koordinasyon* ve *Empati Kurma* ile dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. *Koordinasyon*' un kuvvet kelimesi ile, *Motivasyon* anahtar kavramının kazanmak kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Ana şablona bakıldığında ise birbiriyle bağlantılı bir adacık görülmeye devam etmektedir.

Kesme Noktası 34-30 Arası için; bu aralıkta anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken bir önceki aralığa göre futbol kelimesinin *Hareket* ile ilişkilendirilmesi, önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı*, *Denge*, *Öz Güven*, *Fiziksel Aktivite*, *Empati Kurma*, *Bilgi* ve *Koordinasyon* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı fark edilmektedir. *Koordinasyon*' un hız kelimesi ile, *Öz Saygı* anahtar kavramının futbol takımı kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Benzer şekilde *Hareket*' in koşu kelimesi ile, *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramının mekik, sınav, sinema ve maç yapma kelimeleri ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Ana şablona incelendiğinde ise birbiriyle bağlantılı bir adacık görülmeye devam etmektedir.

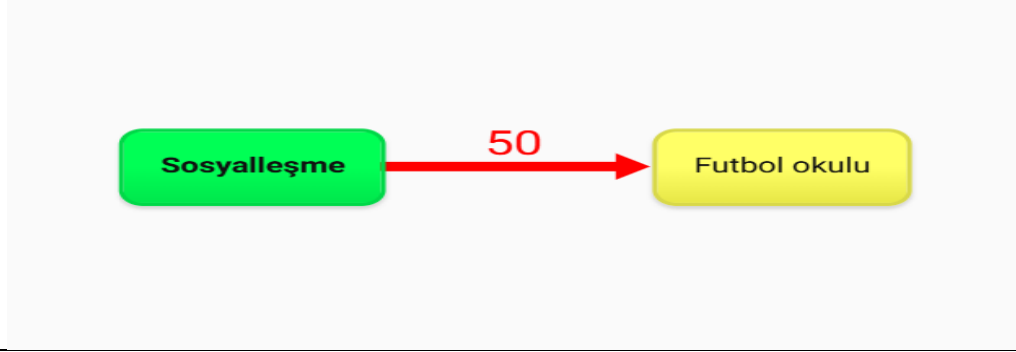
Kesme Noktası 29-25 Arası için; bu aralıkta, bütün anahtar kavramların ortaya çıktığı ve birbiri ile ilişkilendirilen birçok anahtar kavramların (*Denge-Sosyalleşme*, *Fiziksel Aktivite- Hareket*, *Koordinasyon- Empati Kurma*, *Bilgi-Hareket gibi...*) zihinsel yapıları görülmektedir. Bu şablonda, *Koordinasyon* ve *Denge*' nin birbirleriyle doğrudan ilişkilendirildiği, tüm anahtar kavramların ise dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Bir önceki aralığa göre futbol kelimesinin *Motivasyon* ile ilişkilendirilmesiyle, önceki şablonlarda aynı kelime

ile ilişkilendirilen *Hareket*, *Öz Saygı*, *Denge*, *Öz Güven*, *Fiziksel Aktivite*, *Empati Kurma*, *Bilgi* ve *Koordinasyon* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı fark edilmektedir. Benzer şekilde, takım kelimesinin *Sosyalleşme* ile ilişkilendirilmesi bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı* ve *Motivasyon* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Yine, Futbol okulu kelimesinin *Sosyalleşme* ile ilişkilendirilmesiyle bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Güven*, *Bilgi* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı görülmektedir. Bu aralıkta, bir önceki kesme aralığından farklı olarak, *Denge*’nin balans kelimesi ile, *Bilgi*’nin ofsait ve antrenör kelimeleri ile, *Empati Kurma* anahtar kavramının yenilen takım kelimesi ile ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir. Aynı şekilde, *Hareket*’in şut çekmek ve sağlık kelimeleri ile, *Öz Güven*’in penaltı ve kaptanlık kelimeleri ile, *Sosyalleşme* anahtar kavramının okul kelimesi ile ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir. *Motivasyon* anahtar kavramının gol ve şampiyonluk kelimeleri ile ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir. Öte yandan, *Koordinasyon*’un çabukluk ve güç kelimeleriyle ilişkilendirildiği ve buna ek olarak *Denge* anahtar kavramı ile doğrudan bağlantılandırıldığı görülmektedir. Ana şablon göz atıldığında birbiriyle bağlantılı bir adacık olduğu tespit edilmektedir.

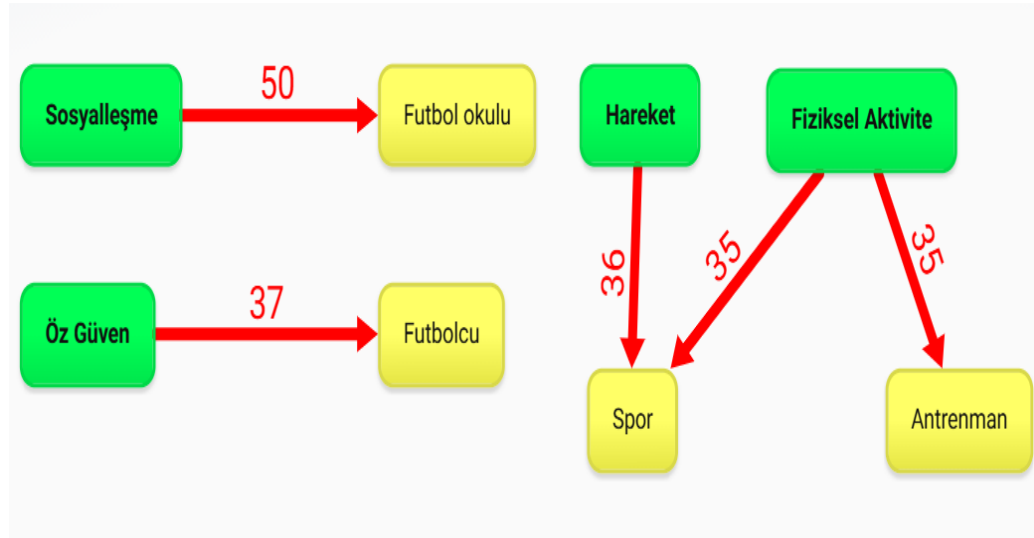
B Futbol Okulu 6.sınıf öğrencilerinin sahip olduğu zihin haritasına bakıldığında, olumlu yönde network oluşturdıkları göze çarpmaktadır. Çalışmaya katılan öğrenci sayısı az olması ile ters orantılı olarak üretilen kelime niteliği ve çeşidinin kayda değer yönde olduğu aynı zamanda üretilen kelime sayısının da yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin *Koordinasyon* ile *Denge* anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan ilişkilendirmiş olmaları kayda değer ve olumlu bir durumdur. Öyle ki, 21. yüzyıl ihtiyaçları dikkate alındığında, beden okuryazarlığı çerçevesinde B Futbol Okulu 6. sınıf öğrencilerinin olumlu ve kayda değer zihin algılarına rastlanılmaktadır. *Bilgi* konusu üzerine; futbol okulu, ofsait, futbol ve antrenör gibi zihin algıları üzerinde durmaları, B Futbol Okulu 6.sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları üzerine olumlu ve nitelikli bir durumdur. Aynı şekilde, *Koordinasyon* konusu üzerine; güç, kuvvet, çabukluk, hız, futbol, antrenman gibi zihin algıları üzerinde durmalarına ek olarak, *Koordinasyon* ile *Denge* anahtar kavramları ile doğrudan

ilişkilendirmiş olmaları kıymetli bir durumdur. Benzer şekilde, *Öz Saygı* konusuna yönelik; futbol, antrenman, takım ve futbol okulu gibi zihin algıları üzerinde durmaları B Futbol Okulu 6.sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığı çerçevesinde kıymetli görülürken, öte yandan saygı(lı) ve arkadaş zihin algıları dikkat çekici bir durumdur. Spor sebebiyle bireylerin kazanacağı niteliklerden biri olarak düşünülen *Öz Güven* konusuna yönelik B Futbol Okulu 6.sınıf öğrencilerinin zihinsel algıları incelendiğinde; futbol, penaltı, kaptanlık ve futbol okulu zihin algıları üzerinde durulması ilişkilendirmenin anlamlı ve nitelikli olduğunu göstermektedir. Geçmişten günümüze popülerliğini korumaya devam eden *Hareket* konusu üzerine B Futbol Okulu 6.sınıf öğrencilerinin; sağlık, koşu, şut çekmek, antrenman ve futbol gibi zihin algılarına yönelik ifadeleri, beden okuryazarlığı bağlamında kıymetli ve doğru bir durumdur. Günümüzde bireylerin hedeflerine ulaşabilmek için *Motivasyon* konusunun çok önemli olduğu bir dönemde; gol, şampiyonluk, kazanmak ve takım gibi zihin algıları kayda değer görülmektedir. Teknoloji çağında, bugün dünya gündemini meşgul eden obezite ile savaştacak en önemli konulardan biri olan *Fiziksel Aktivite* durumunda, B Futbol Okulu 6.sınıf öğrencilerinin zihin şemasında; maç yapma, futbol, mekik ve şınav gibi kelimeleri ifade etmeleri nitelikli ve olumlu yönde olduğu görülürken öte yandan, sinema şeklinde zihin algısına rastlanılması beden okuryazarlığı yönünden dikkat çekici ve yetersiz bir durumdur. Yine, *Empati Kurma* konusuna yönelik dalga geçmeme, kırmızı kart, yenilen takım, antrenman ya da futbol gibi zihin algılarının var olması kayda değer görülmektedir. *Denge* konusu çerçevesinde; balans, futbol ve antrenman gibi beden okuryazarlığı ile ilişkili olan zihin algılarının var olması kıymetli bir durum olarak görülmektedir. Teknolojinin hızlı ilerlemesi ile birlikte teknolojinin olumsuz sonuçları olarak ve bireylerin önemli sorunlarından biri haline gelmiş *Sosyalleşme* konusuna yönelik; futbol okulu, maç yapma ve okul gibi zihin algılarının var olması B Futbol Okulu 6.sınıf öğrencilerinin bu konuyla ilgili yeterli ve kıymetli zihin algıları gözlemlenmektedir.

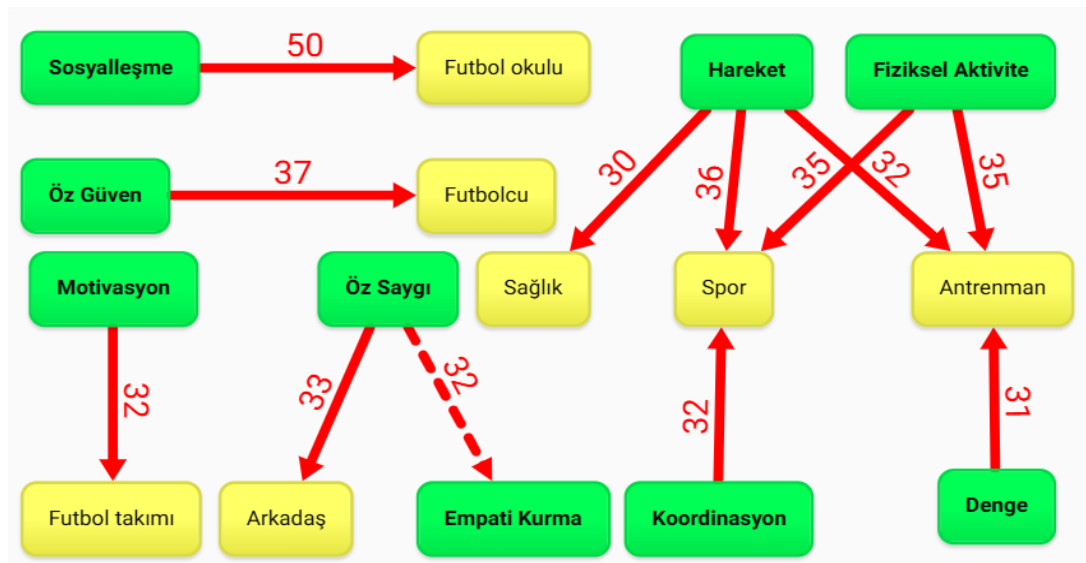
Kesme Noktası 40 ve Yukarısı

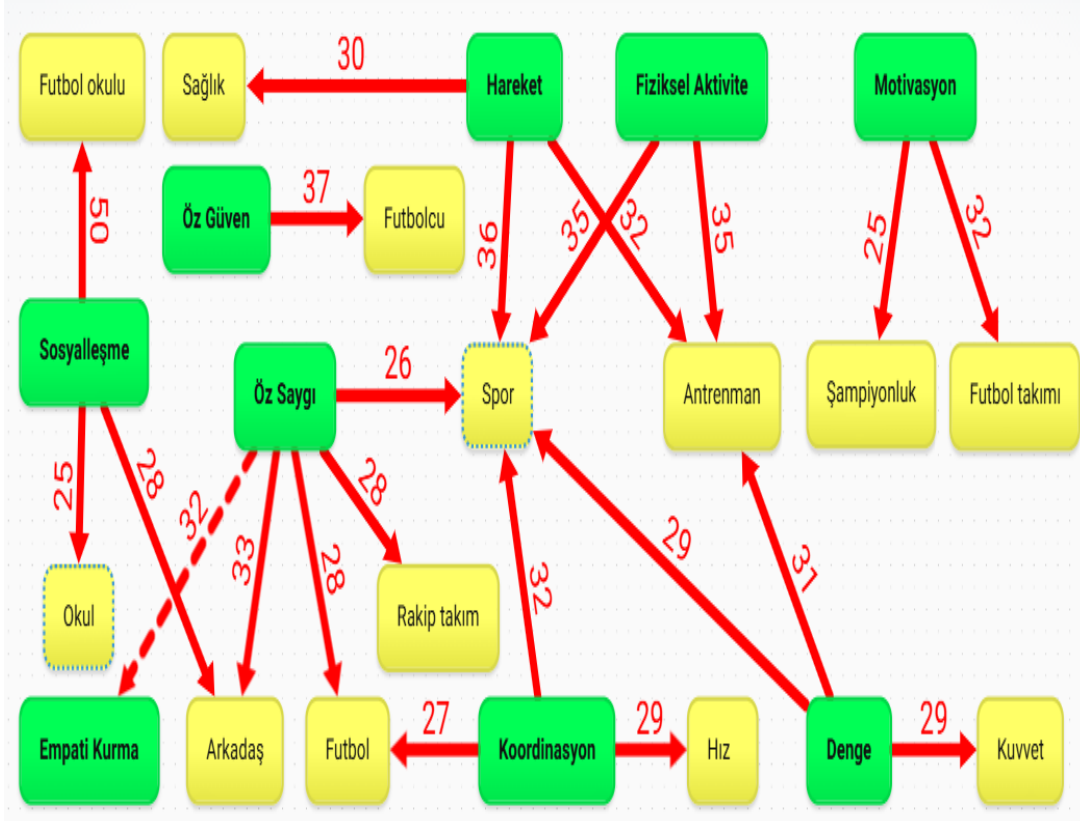
Kesme Noktası 39-35 Arası

Kesme Noktası 34-30 Arası

Kesme Noktası 29-25 Arası

Kesme Noktası 24-20 Arası

Şekil 10.B Futbol Okulu 7.sınıf zihin haritası

B Futbol Okulu 7.sınıf öğrencilerinin uygulama sonucunda oluşan zihin haritasında görülen şablon, şu şekilde yorumlanabilir:

Kesme Noktası 40 ve Yukarısı için; B Futbol Okulu 7.sınıf öğrencilerinin ilk KN olarak ortaya çıkan bu aralıkta, bu anahtar kavramın yüksek kesme noktalarında ortaya çıktığı, sadece bir anahtar kavram olan *Sosyalleşme*, futbol okulu kelimesiyle ilişkilendirilmiş ve bu şablonda bir adacık göze çarpmaktadır.

Kesme Noktası 39-35 Arası için; bu şablonda anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket* anahtar kavramlarının; birbiriyle bağlantılı şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Bu şablonda ilk kez ortaya çıkan *Öz Güven*' in futbolcu kelimesi ile, *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramının antrenman kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Buna ek olarak, spor kelimesinin *Hareket* ve *Fiziksel Aktivite* ile ilişkilendirildiği ve bu kavramların bu şablonda ilk kez ortaya çıktığı buna bağlı olarak spor kelimesinden dolayı bu şablonda var olan *Fiziksel Aktivite* ve *Hareket* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantısına ulaşılmaktadır. Ana şablona bakıldığında üç adacık görülmektedir.

Kesme Noktası 34-30 Arası için; bu aralıkta, *Empati Kurma* ve *Öz Saygı* anahtar kavramlar arası doğrudan ilişki gözlemlenirken, bir önceki aralığa göre antrenman kelimesinin *Hareket* ve *Denge* ile ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı fark edilmektedir. Benzer şekilde, spor kelimesinin *Koordinasyon* ile ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Hareket* ve *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. İlk kez ortaya çıkan *Motivasyon*' un futbol takımı kelimesi ile, bir önceki şablonda ilk kez görülen *Hareket* anahtar kavramının sağlık kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Öte yandan, *Öz Saygı*'nın arkadaş ve kelimesiyle ilişkilendirildiği ve buna ek olarak *Empati Kurma* anahtar kavramı ile doğrudan bağlantılandırıldığı görülmektedir. Ana şablona bakıldığında beş adacık görülmektedir.

Kesme Noktası 29-26 Arası için; bu aralıkta kavramlar arası doğrudan ilişki gözlemlenmezken bir önceki aralığa göre spor kelimesinin *Öz Saygı* ve *Denge* ile ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen

Fiziksel Aktivite, Hareket ve Koordinasyon anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı fark edilmektedir. Benzer şekilde, arkadaş kelimesinin *Sosyalleşme* ile ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Bir önceki şablonda ilk kez görülen *Motivasyon*' un bu şablonda şampiyonluk kelimesi ile, *Denge* anahtar kavramının kuvvet kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Benzer şekilde, *Sosyalleşme*' nin okul kelimesi ile, *Koordinasyon*' un hız kelimesiyle ve *Öz Saygı* anahtar kavramının rakip takım kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Öte yandan, bu şablonda ilk kez ortaya çıkan futbol kelimesinin *Öz Saygı* ve *Koordinasyon* anahtar kavramlarıyla ilişkilendirildiği fark edilmektedir. Ana şablona bakıldığında bağlantıların artması sonucu üç adacık görülmektedir.

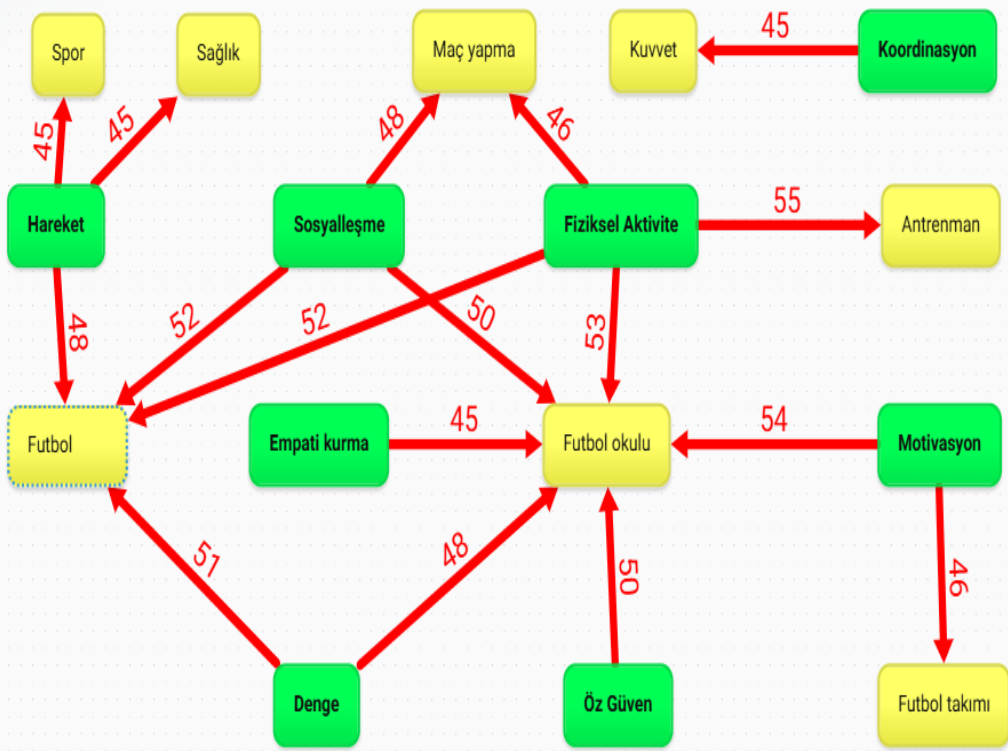
Kesme Noktası 24-20 Arası için; bu aralıkta, bütün anahtar kavramların ortaya çıktığı ve birbiri ile ilişkilendirilen birçok anahtar kavramların (*Denge-Sosyalleşme, Fiziksel Aktivite- Hareket, Koordinasyon- Empati Kurma, Bilgi- Öz Saygı gibi...*) zihinsel yapıları görülmektedir. Bu şablonda, daha önceki şablonlarda ortaya çıkmış *Öz Saygı* ve *Empati Kurma* kavramların birbirleriyle doğrudan ilişkilendirildiği görülmeye devam ederken, tüm anahtar kavramların ise dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Bir önceki aralığa göre, futbol kelimesinin *Bilgi, Fiziksel Aktivite ve Sosyalleşme* ile ilişkilendirilmesiyle, önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı* ve *Koordinasyon* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı fark edilmektedir. Benzer şekilde, futbol takımı kelimesinin *Hareket* ve *Motivasyon* ile ilişkilendirilmesiyle ilk şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Sosyalleşme* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Yine, antrenman kelimesinin *Sosyalleşme, Öz Güven ve Empati Kurma* ile ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Denge, Hareket ve Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Aynı şekilde, spor kelimesinin *Empati Kurma* ile ilişkilendirilmesiyle bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Denge, Hareket, Öz Saygı, Koordinasyon ve Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Kuvvet kelimesinin *Koordinasyon* kavramıyla ilişkilendirilmesiyle, bir önceki

şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Denge* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Rakip takım kelimesinin *Empati Kurma* kavramıyla ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı görülmektedir. Bu aralıkta, bir önceki kesme aralığından farklı olarak *Denge*'nin esneklik ve güç kelimeleri ile, *Bilgi*'nin antrenör kelimesi ile, *Empati Kurma* anahtar kavramının yenilen takım kelimesi ile ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir. Aynı şekilde, *Sosyalleşme*'nin maç yapma ve okul takımı kelimeleri ile, *Koordinasyon*'un mekik ve şınav kelimeleri ile, *Motivasyon* anahtar kavramının kupa ve kazanmak kelimeleri ile ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Yine, *Fiziksel Aktivite*'nin maç yapma ve koşu kelimeleri ile, *Öz Saygı* anahtar kavramının saygı(lı) kelimesi ile ilişkilendirildiği fark edilmektedir. Ana şablona göz atıldığında birbiriyle bağlantılı bir adacık olduğu tespit edilmektedir.

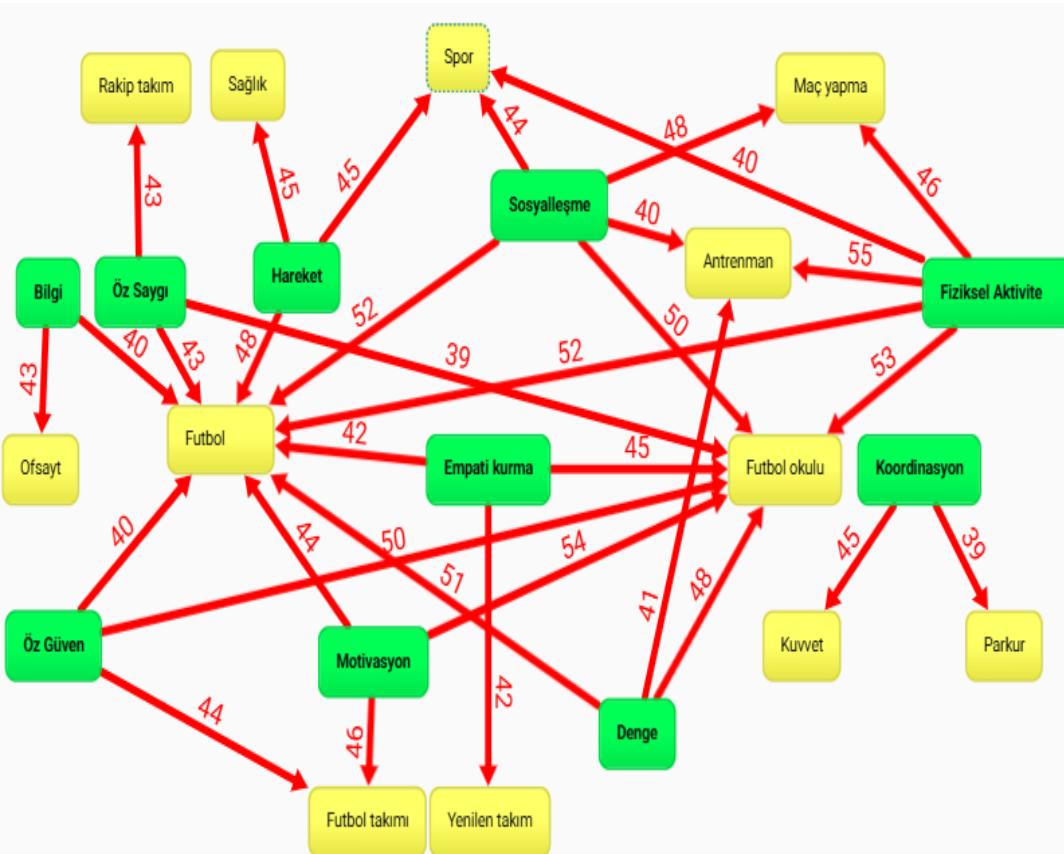
B Futbol Okulu 7.sınıf öğrencilerinin sahip olduğu zihin haritasına bakıldığında, olumlu yönde network oluşturdıkları göze çarpmaktadır. Çalışmaya katılan öğrenci sayısı en az olması ile birlikte, üretilen kelime niteliği ve çeşidinin kayda değer yönde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin *Öz Saygı* ile *Empati Kurma* anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan ilişkilendirmiş olmaları kayda değer ve olumlu bir durumdur. Öyle ki, 21. yüzyıl ihtiyaçları dikkate alındığında, beden okuryazarlığı çerçevesinde B Futbol Okulu 7. sınıf öğrencilerinin olumlu ve kayda değer zihin algılarına rastlanılmaktadır. *Bilgi* konusu üzerine; futbol ve antrenör gibi zihin algıları üzerinde durmaları, B Futbol Okulu 7.sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları üzerine olumlu ve nitelikli bir durumdur. Aynı şekilde, *Koordinasyon* konusu üzerine; mekik, kuvvet, şınav, hız, spor ve futbol gibi zihin algıları üzerinde durmaları kıymetli bir durumdur. Benzer şekilde, *Öz Saygı* konusuna yönelik; futbol, spor ve rakip takım gibi zihin algıları üzerinde durmaları B Futbol Okulu 7.sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığı çerçevesinde değerli görülürken öte yandan, saygı(lı) ve arkadaş zihin algıları dikkat çekici bir durumdur ve aynı zamanda; *Öz Saygı* ile *Empati Kurma* anahtar kavramları ile doğrudan ilişkilendirmiş olmaları kıymetli bir durumdur. Spor sebebiyle bireylerin kazanacağı niteliklerden biri olarak görülen *Öz Güven* konusuna yönelik, B Futbol Okulu 7.sınıf öğrencilerinin

zihinsel algılarına bakıldığında; futbolcu ve antrenman zihin algıları üzerinde durulması ilişkilendirmenin anlamlı ve nitelikli olduğunu göstermektedir. Geçmişten günümüze popülerliğini korumaya devam eden *Hareket* konusu üzerine B Futbol Okulu 7.sınıf öğrencilerinin; sağlık, spor, antrenman ve futbol okulu gibi zihin algılarına yönelik ifadeleri beden okuryazarlığı bağlamında kıymetli ve doğru bir durumdur. Günümüzde bireylerin hedeflerine ulaşabilmek için *Motivasyon* konusunun çok önemli olduğu bir dönemde; kupa, şampiyonluk, kazanmak, futbol okulu ve futbol takımı gibi zihin algıları kayda değer görülmektedir. Teknoloji çağında, bugün dünya gündemini meşgul eden obezite ile savaştıkları en önemli konulardan biri olan *Fiziksel Aktivite* durumunda, B Futbol Okulu 7.sınıf öğrencilerinin zihin şemasında; maç yapma, futbol, koşu, spor, antrenman ve futbol okulu gibi kelimeleri ifade etmeleri nitelikli ve olumlu yönde olduğu görülmektedir. Yine, *Empati Kurma* konusuna yönelik; rakip takım, spor, yenilen takım ve antrenman gibi zihin algılarının var olması kayda değer görülmektedir. *Denge* konusu çerçevesinde; esneklik, güç, kuvvet, spor ve antrenman gibi beden okuryazarlığı ile ilişkili olan zihin algılarının var olması kıymetli bir durum olarak görülmektedir. Teknolojinin hızlı ilerlemesi ile birlikte, teknolojinin olumsuz sonuçları olarak ve bireylerin önemli sorunlarından biri haline gelmiş *Sosyalleşme* konusuna yönelik; futbol okulu, spor, okul takımı, arkadaş, futbol, antrenman, maç yapma ve okul gibi zihin algılarının var olması B Futbol Okulu 7.sınıf öğrencilerinin bu konuyla ilgili yeterli ve kıymetli zihin algıları gözlemlenmektedir.

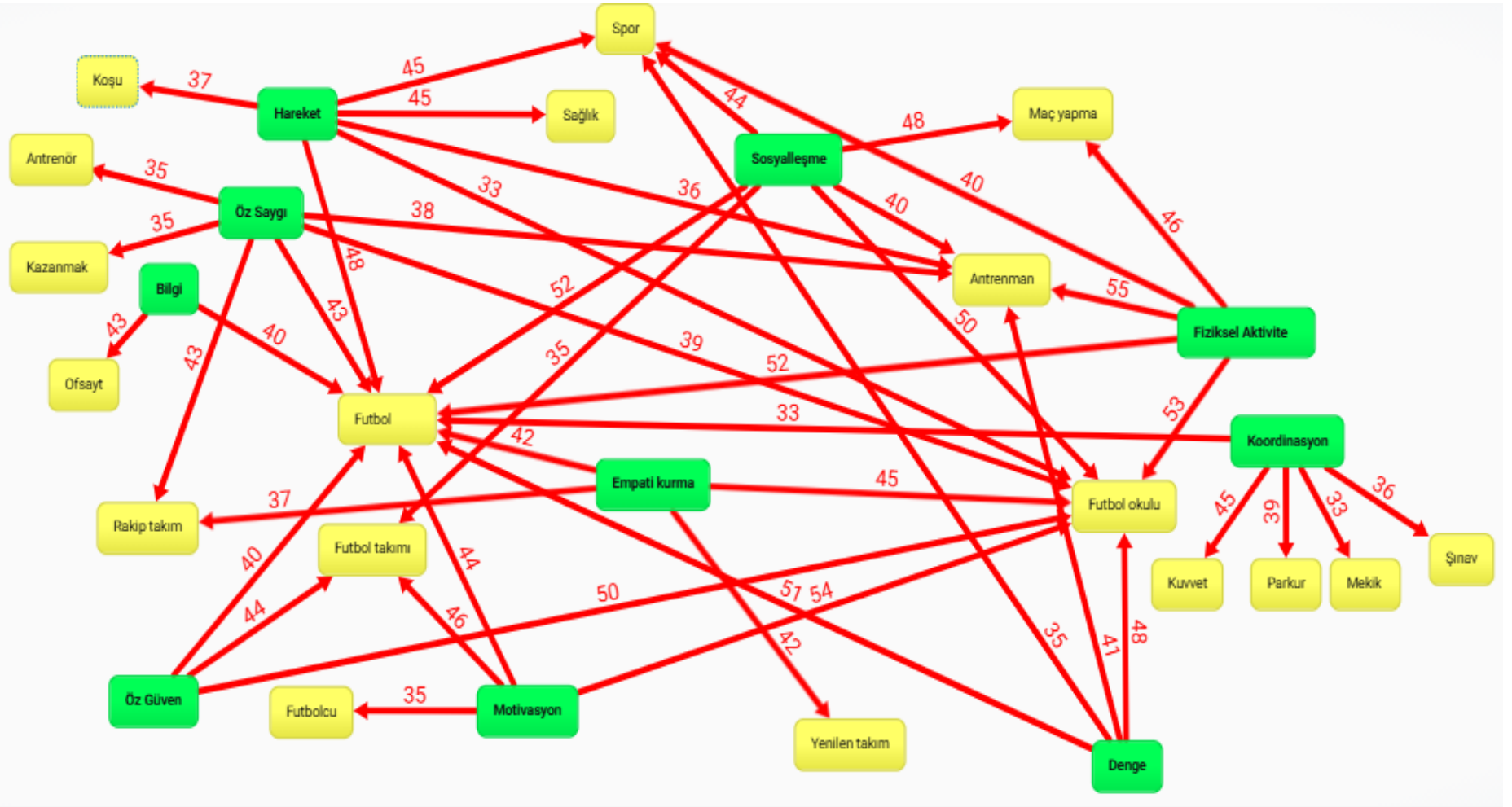
Kesme Noktası 45 ve Yukarısı

Kesme Noktası 44-39 Arası

Kesme Noktası 38-33 Arası

Şekil 11. B Futbol Okulu 8.sınıf zihin haritası

B Futbol Okulu 8.sınıf öğrencilerinin uygulama sonucunda oluşan zihin haritasında görülen şablon, şu şekilde yorumlanabilir:

Kesme Noktası 45 ve Yukarısı için; B Futbol Okulu 8.sınıf öğrencilerinin ilk KN olarak ortaya çıkan bu aralıkta, *Koordinasyon* kavramı hariç, *Denge*, *Fiziksel Aktivite*, *Hareket*, *Öz Güven*, *Motivasyon*, *Empati Kurma* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramlarının; birbiriyle bağlantılı şekilde ortaya çıktığı görülmektedir. Bu anahtar kavramların yüksek KN' sında ortaya çıktığı, bu kavramlar arası doğrudan ilişki görülmezken futbol okulu kelimesinin *Denge*, *Öz Güven*, *Motivasyon*, *Fiziksel Aktivite*, *Empati Kurma* ve *Sosyalleşme* ile ilişkilendirilmesiyle yine bu anahtar kavramlar arasında dolaylı yoldan bağlantılar fark edilmektedir. Benzer şekilde, futbol kelimesinin *Sosyalleşme*, *Hareket*, *Denge* ve *Fiziksel Aktivite* ile ilişkilendirilmesiyle bu anahtar kavramlar arasında yine dolaylı yoldan bağlantılar göze çarpmaktadır. Yine, maç yapma kelimesinin *Sosyalleşme*, *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramlarıyla ilişkilendirilmesiyle bu anahtar kavramlar arasında dolaylı yoldan bağlantılar görülmektedir. Öte yandan, *Fiziksel Aktivite*' nin antrenman kelimesiyle, *Motivasyon*' un futbol takımı kelimesiyle, *Hareket*' in spor ve sağlık kelimeleriyle ve son olarak *Koordinasyon* anahtar kavramının kuvvet kelimesiyle ilişkilendirildiği ve ana şablon incelendiğinde ise iki adacık oluştuğu görülmektedir.

Kesme Noktası 44-39 Arası için; bu aralıkta kavramlar arası doğrudan ilişki gözlemlenmezken, bir önceki aralığa göre futbol kelimesinin *Motivasyon*, *Empati Kurma*, *Öz Güven*, *Öz Saygı* ve *Bilgi* kavramlarıyla ilişkilendirilmesiyle bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Fiziksel Aktivite*, *Denge* ve *Koordinasyon*, *Sosyalleşme* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı fark edilmektedir. Benzer şekilde, antrenman kelimesinin *Sosyalleşme* ve *Denge* kavramlarıyla ilişkilendirilmesiyle bir önceki şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı görülmektedir. Aynı şekilde, spor kelimesinin *Fiziksel Aktivite* ve *Sosyalleşme* kavramlarıyla ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Hareket* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Yine, futbol takımı kelimesinin *Empati Kurma* kavramıyla ilişkilendirilmesiyle bir önceki şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Motivasyon* anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı

göze çarpmaktadır. Buna ek olarak, futbol okulu kelimesinin *Öz Saygı* ile ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Motivasyon, Empati Kurma, Denge, Öz Güven, Sosyalleşme* ve *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Bir önceki şablonda ilk kez görülen *Koordinasyon*' un bu şablonda parkur kelimesi ile, *Empati Kurma* anahtar kavramının yenilen takım kelimesi ile ilişkilendirildiği görülmektedir. Öte yandan, bu şablonda ilk kez ortaya çıkan *Bilgi*' nin ofsayt kelimesi ile, *Öz Saygı* anahtar kavramının rakip takım kelimesi ile ilişkilendirildiği fark edilmektedir. Ana şablona bakıldığında, bağlantıların artması sonucu iki adacık olarak sayısını koruduğu görülmektedir.

Kesme Noktası 38-33 Arası için; bu aralıkta bütün anahtar kavramların ortaya çıktığı ve birbiri ile ilişkilendirilen birçok anahtar kavramların (*Denge- Sosyalleşme, Fiziksel Aktivite- Hareket, Koordinasyon- Empati Kurma, Bilgi- Öz Güven gibi...*) zihinsel yapıları görülmektedir. Bu şablonda anahtar kavramların birbirleriyle doğrudan ilişkilendirilmezken, tüm anahtar kavramların ise dolaylı yoldan ilişkilendirildiği göze çarpmaktadır. Bir önceki aralığa göre, antrenman kelimesinin *Hareket* ve *Öz Saygı* anahtar kavramlarıyla ilişkilendirilmesiyle, önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Fiziksel Aktivite, Denge* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı fark edilmektedir. Benzer şekilde, futbol takımı kelimesinin *Sosyalleşme* anahtar kavramlarıyla ilişkilendirilmesiyle, ilk şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Güven* ve *Motivasyon* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Yine, spor kelimesinin *Denge* anahtar kavramıyla ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Sosyalleşme, Hareket* ve *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı gözlemlenmektedir. Aynı şekilde, rakip takım kelimesinin *Empati Kurma* anahtar kavramıyla ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonlarda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı*, anahtar kavramı ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı göze çarpmaktadır. Buna ek olarak, futbol okulu *Hareket* anahtar kavramıyla ilişkilendirilmesiyle, bir önceki şablonda aynı kelime ile ilişkilendirilen *Öz Saygı, Motivasyon, Empati Kurma, Denge, Öz Güven, Sosyalleşme* ve *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramları ile dolaylı yoldan bağlantılandırıldığı görülmektedir. Bu aralıkta, bir önceki kesme aralığından

farklı olarak *Hareket* anahtar kavramının koşu kelimesi ile, *Koordinasyon* anahtar kavramının şnav ve mekik kelimeleri ile, *Motivasyon* anahtar kavramının futbolcu kelimesi ile ilişkilendirildiği gözlemlenmektedir. Aynı şekilde, *Öz Saygı* anahtar kavramının antrenör ve kazanmak kelimeleri ile, ilişkilendirildiği ve ana şablon göz atıldığında birbiriyle bağlantılı bir adacık olduğu tespit edilmektedir.

B Futbol Okulu 8.sınıf öğrencilerinin sahip olduğu zihin haritasına bakıldığında, olumlu yönde network oluşturdıkları göze çarpmaktadır. Çalışmaya katılan öğrenci sayısı az olması ile birlikte üretilen kelime niteliği ve çeşidinin kayda değer yönde olmakla birlikte kelime sayısı olarak en fazla sınıf olduğu görülmektedir. Öğrencilerin *Öz Güven* ile *Öz Saygı* ya da *Empati Kurma* gibi ana anahtar kavramları birbirleriyle doğrudan ilişkilendirmemiş olmaları dikkat çekici bir durumdur. Öyle ki, 21. yüzyıl ihtiyaçları dikkate alındığında beden okuryazarlığı çerçevesinde B Futbol Okulu 8. sınıf öğrencilerinin olumlu ve kayda değer zihin algılarına rastlanılmaktadır. *Bilgi* konusu üzerine; futbol ve ofsayt gibi zihin algıları üzerinde durmaları, B Futbol Okulu 8.sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığına yönelik farkındalıkları üzerine olumlu ve nitelikli bir durumdur. Aynı şekilde, *Koordinasyon* konusu üzerine; mekik, kuvvet, şnav, parkur ve futbol gibi zihin algıları üzerinde durmaları kıymetli bir durumdur. Benzer şekilde, *Öz Saygı* konusuna yönelik; futbol okulu, antrenör, antrenman ve kazanmak gibi zihin algıları üzerinde durmaları, B Futbol Okulu 8.sınıf öğrencilerinin beden okuryazarlığı çerçevesinde değerli görülmektedir. Spor sebebiyle bireylerin kazanacağı niteliklerden biri olarak görülen *Öz Güven* konusuna yönelik B Futbol Okulu 8.sınıf öğrencilerinin zihinsel algılarına bakıldığında; futbol, futbol okulu ve futbol takımı zihin algıları üzerinde durulması ilişkilendirmenin anlamlı ve nitelikli olduğunu göstermektedir. Geçmişten günümüze popülerliğini korumaya devam eden *Hareket* konusu üzerine, B Futbol Okulu 8.sınıf öğrencilerinin; sağlık, spor, koşu, futbol, antrenman ve futbol okulu gibi zihin algılarına yönelik ifadeleri beden okuryazarlığı bağlamında kıymetli ve doğru bir durumdur. Günümüzde bireylerin hedeflerine ulaşabilmek için *Motivasyon* konusunun çok önemli olduğu bir dönemde; futbolcu, futbol, futbol okulu ve futbol takımı gibi zihin algıları kayda değer görülmektedir. Teknoloji çağında, bugün dünya gündemini meşgul eden obezite ile savaşacak en önemli konulardan biri olan *Fiziksel Aktivite* durumunda,

B Futbol Okulu 8.sınıf öğrencilerinin zihin şemasında; maç yapma, futbol, spor, antrenman ve futbol okulu gibi kelimeleri ifade etmeleri, nitelikli ve olumlu yönde olduğu görülmektedir. Yine, *Empati Kurma* konusuna yönelik; rakip takım, yenilen takım, futbol ve futbol okulu gibi zihin algılarının var olması kayda değer görülmektedir. *Denge* konusu çerçevesinde; futbol, futbol okulu spor ve antrenman gibi beden okuryazarlığı ile ilişkili olan zihin algılarının var olması kıymetli bir durum olarak görülmektedir. Teknolojinin hızlı ilerlemesi ile birlikte, teknolojinin olumsuz sonuçları olarak ve bireylerin önemli sorunlarından biri haline gelmiş *Sosyalleşme* konusuna yönelik; futbol okulu, spor, futbol, antrenman, maç yapma ve futbol takımı gibi zihin algılarının var olması, B Futbol Okulu 8.sınıf öğrencilerinin bu konuyla ilgili yeterli ve kıymetli zihin algıları gözlemlenmektedir.

V.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

A. Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde, KİT'nden yararlanılarak meydana gelen zihin haritalarına ilişkin ulaşılan bulguların sonuçlarına yer verilmiştir. Araştırmanın sonuçları incelenerek, elde edilen çıkarımlar sonrası önerilerde bulunulmuştur.

Bu çalışmada, bir devlet okulu ve bir futbol okulunda öğrenim görmekte olan öğrencilerin; beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapıları, KİT'nde yer alan anahtar kavramların çağrıştırdığı kelimeler ve bu kelimeleri birbiri ile nasıl bağlantılandırıldığı gibi bulgular, veri toplama araçlarından biri olan KİT ile elde edilmiştir. Bu çalışmada, bulgular ve yorumlar bölümünden ulaşılan sonuçlar şöyle özetlenebilir:

- Beden okuryazarlığına yönelik sunulan anahtar kavramların tamamından 25.872 yanıt kelime üretilmiştir.
- Anahtar kavramlara verilen cevap kavram sayılarını incelediğimizde; *Bilgi* anahtar kavramına 3141 kelime ile en yüksek, *Denge* anahtar kavramına 2228 kelime ile en az yanıt elde edilmiştir.
- KİT'nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Bilgi* 'ye toplamda 3141 cevap üretilmiştir. Bu değerle cevaba ulaşmada öğrencilerin *Bilgi* sözcüğünü, günlük yaşamın içinde duymak ile birlikte eğitim hayatlarında da sık sık ilişki içinde olmaları faydalı olmuştur. *Bilgi* 'nin gerek internette gerekse sosyal medyadaki yeri itibarıyla öğrencilerin en bilindik anahtar kavramlardan birisidir. *Bilgi* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: bilmek, ders, öğrenme, bilgisayar, akıl, matematik, türkçe, fen bilimleri, sosyal bilgiler, kitap. Özellikle A ortaokulu 8.sınıf öğrencilerinin bilgi anahtar kavramına yönelik; türkçe, matematik

ve fen bilimleri gibi temel ana dersler şeklinde zihin algılarının ortaya çıkması, LGS hazırlık süreci içinde olmalarından kaynaklı olduğu söylenebilir. Öte yandan, bilgi anahtar kavramına yönelik spor zihin algısının sadece A ortaokulu 6.sınıf öğrencilerinde görülmesi, beden okuryazarlığına yönelik sığ kaldığını gösteren dikkat çekici bir durumdur. Benzer şekilde incelendiğinde, *Bilgi* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: antrenör, antrenman, futbol, futbolcu, ofsait, futbol okulu. A ortaokulu ile B futbol okulu *bilgi* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında ciddi farklılıkların görülmesi ile birlikte B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından daha yüksek zihinsel ilişkilendirmelerin var olması olumlu ve kıymetli bir durumdur. Futbol kelimesi zihin algısı olarak B futbol okulu öğrencilerinin tüm sınıflarında *Bilgi* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunda eğitim süreci içinde aktarılan bilgilerin var olduğu ve bu durumun çocukların beden okuryazarlığına olan faydasını göstermektedir. Ofsait zihinsel yapısının *Bilgi* anahtar kavramı ile bağlantılandırılması ise yalnızca, B futbol okulu 8.sınıf öğrencileri ile B futbol okulu 6.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında ortaya çıkması oldukça ilginçtir. Bu durum, ülkemizde ofsait kelimesinin bilgi boyutunda ne kadar zayıf bilince sahip olduğunun bir göstergesi olabilir. Antrenör zihin algısının *Bilgi* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi ise B futbol okulu 6. ve 7.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında görülmesi, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterirken bu durum antrenörlerin, eğitim sürecinde bilgi aktardığının farkında oldukları söylenebilir. Aynı şekilde, antrenman zihin algısının *Bilgi* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesinin sadece B futbol okulu 5.sınıf öğrencilerinin kavram haritasında gözlenmesi, beden okuryazarlığına yönelik faydalı olduğu ve bu durumun sebebi olarak futbol okulu antrenman sürecinde bilgi içerikli açıklamaları sıkça duymaları da etkilemiş olabilir.

- KİT’nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Koordinasyon*’a toplamda 2512 cevap üretilmiştir. Öğrencilerin *Koordinasyon* sözcüğünü, günlük hayatın içinde çok sık işitmemekle birlikte beden eğitimi dersi ve futbol okulu sürecinde sık sık duymaları faydalı olmuş olabilir. *Koordinasyon*’nun beden eğitimi ve spor içindeki yeri itibarıyla öğrencilerin çok bilmediği anahtar kavramlardan birisidir. *Koordinasyon* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: beraberlik, ekip, saygı, düzen, konum. A ortaokulunda *koordinasyon* anahtar kelimesine yönelik 5.sınıf zihin haritasında spor zihin algısının, benzer şekilde 7.sınıf zihin haritasında ise koşu, takım, futbolcu zihinsel yapılarının ve son olarak 8.sınıf zihin haritasında ise uyum kelimesinin ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterirken beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin, ders sürecinde *Koordinasyon* anahtar kavramına yönelik farkındalık oluşturduğu söylenebilir. Özellikle *Koordinasyon*, davranışı gerçekleştiren ya da engelleyen kasların uyumlu çalışması ile ortaya çıkan kıymetli bir anahtar kavramın, uyum kelimesi ile ilişkilendirilmesi anlamlı bir zihinsel algıya ulaşıldığını göstermektedir. Benzer şekilde incelendiğinde *Koordinasyon* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: hız, çabukluk, antrenman, futbol, spor, denge, güç, mekik, şnav, parkur. A ortaokulu ile B futbol okulu *koordinasyon* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında ciddi farklılıkların görülmesi ile birlikte B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından daha yüksek zihinsel ilişkilendirmelerin var olması olumlu ve kıymetli bir durumdur. Futbol kelimesi, zihin algısı olarak B futbol okulu öğrencilerinin tüm sınıflarında *Koordinasyon* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunda eğitim süreci içinde aktarılan bilgilerin var olduğu ve bu durumun çocukların beden okuryazarlığına olan faydasını göstermektedir. Antrenman zihinsel yapısının *Koordinasyon* anahtar kavramı ile bağlantılandırılması ise

yalnızca B futbol okulu 5.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında ortaya çıkması beden okuryazarlığı açısından dikkat çekici bir durumdur. Bu durum, ülkemizde tüm spor branşlarının antrenmanlarında koordinasyon çalışmaları yapmalarına rağmen, antrenman sürecinde yapılan koordinasyon çalışmalarında *koordinasyon* anahtar kavramını vurgulamada yetersiz olduğunu gösterebilir. Sporcularda var olan koordinasyon düzeyi, ilgili spora yönelik hareketleri hızlı bir şekilde aynı zamanda dikkat ederek etkin bir şekilde göstermesi gibi faktörlere bağlıdır. Bu bağlamda yaklaşıldığında, hız ve çabukluk gibi zihin algılarının *Koordinasyon* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi B futbol okulu 6. ve 7.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında görülmesi, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterirken antrenörlerin eğitim sürecinde koordinasyon çalışmalarında bu kelimelerle farkındalık oluşturdıkları ifade edilebilir. Yine, mekik, şınav gibi performans sürecinde ya da parkur içindeki uygulanan hareketlerde koordinasyon seviyesine bağlı olarak gerçekleşen davranışların, B futbol okulu 7. ve 8.sınıf öğrencilerinde *Koordinasyon* anahtar kavramını çağrıştırıp ilişkilendirmeleri beden okuryazarlığına yönelik kıymetli olduğunu göstermektedir.

- KİT’nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Öz Saygı*’ya toplamda 2536 cevap üretilmiştir. Öğrencilerin *Öz Saygı* sözcüğünü, günlük hayatın içinde çok sık işitmek ile birlikte beden eğitimi dersi ve futbol okulu sürecinde sık sık duymaları da faydalı olmuş olabilir. *Öz Saygı* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: büyüklerimiz, sevgi, saygı, kendine saygı, kendimiz, aile, saygı(lı). Bu bağlamda *Öz Saygı* anahtar kavramının A ortaokulu öğrencilerinde beden okuryazarlığına yönelik değerlendirildiğinde sık kaldığını gösteren dikkat çekici bir durumdur. Benzer şekilde incelendiğinde, *Öz Saygı* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: Futbol,

antrenör, antrenman, rakip takım, arkadaş, saygı(lı), futbol takımı, futbol okulu, kazanmak, spor. A ortaokulu ile B futbol okulu *Öz Saygı* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında, ciddi farklılıkların görülmesi ile birlikte B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından daha yüksek zihinsel ilişkilendirmelerin var olması olumlu ve kıymetli bir durumdur. Özellikle spor branşlarında, hareketi gerçekleştirme sonrası insanda *Öz Saygı* seviyesinin yükselmesine katkı sağladığı bilinerek incelendiğinde, bireyin beden okuryazarlığı açısından olumlu ve kıymetli olarak görülmektedir. Bu bağlamda futbol kelimesi zihin algısı olarak B futbol okulu öğrencilerinin tüm sınıflarında *Öz Saygı* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunun eğitim sürecinde *Öz Saygı* düzeyine olan katkısı ile birlikte çocukların beden okuryazarlığına yönelik faydası olduğu söylenebilir. Antrenman zihinsel yapısının *Öz Saygı* anahtar kavramı ile bağlantılandırılması yalnızca B futbol okulu 6. ve 8.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında ortaya çıkmış olması, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterir. Antrenör zihin algısının B futbol okulu 5.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında görülmesi, beden okuryazarlığı açısından kıymetlidir. Bu iki sonuç incelendiğinde; antrenörlerin, antrenman sürecinde *Öz Saygı* kelimesini çalışmalarında vurgulayarak eğitim vermeleri nedeniyle beden okuryazarlığına yönelik farkındalık oluşturdıkları ifade edilebilir. Benzer şekilde, sadece B futbol okulu 8.sınıf öğrencilerinde rakip takım ve kazanmak gibi zihin algılarının *Öz Saygı* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri, beden okuryazarlığına yönelik kıymetli olduğunu göstermektedir. Futbol okulunda hazırlık maçları sonrası kazanma duygusu ya da rakip takım ile kurulan bağın verdiği duygunun bireylerde, *Öz Saygı* gelişimi yarattığı ve bu bağlamda bireylerin dolaylı olarak beden okuryazarlığına fayda sağladığı söylenebilir. Yine, B futbol okulu 5. ve 7. Sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında; spor zihin algısının *Öz Saygı* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi, beden okuryazarlığı açısından değerli olduğu söylenebilir. Okul dışında futbol okuluna

katılan öğrencilerin, spor aktivitesi yapmaları sonucu çocuklarda *Öz Saygı* gelişimi oluşturduğu ve aynı zamanda dolaylı olarak beden okuryazarlığına da fayda sağladığı söylenebilir.

- KİT’nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Öz Güven*’e toplamda 2372 cevap üretilmiştir. Öğrencilerin *Öz Güven* sözcüğünü, günlük hayatın içinde çok sık işitmek ile birlikte beden eğitimi dersi ve futbol okulu sürecinde sık sık duymaları da faydalı olmuş olabilir. *Öz Güven* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: arkadaş, cesur, cesaret, kendine güven, güvenmek, güvenilir, aile. Bu bağlamda *Öz Güven* anahtar kavramının A ortaokulu öğrencilerinde, beden okuryazarlığına yönelik değerlendirildiğinde sık kaldığını gösteren dikkat çekici bir durumdur. Benzer şekilde incelendiğinde *Öz Güven* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: Futbol, antrenman, penaltı, kaptanlık, futbol takımı, futbol okulu, futbolcu. A ortaokulu ile B futbol okulu *Öz Güven* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında ciddi farklılıkların görülmesi ile birlikte B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından daha yüksek zihinsel ilişkilendirmelerin var olması olumlu ve kıymetli bir durumdur. Özellikle spor branşlarında, hareketi gerçekleştirme sonrası çocuklarda *Öz Güven* seviyesinin yükselmesine katkı sağladığı bilinerek incelendiğinde, bireyin beden okuryazarlığı açısından olumlu ve kıymetli olarak görülmektedir. Bu bağlamda futbol kelimesi zihin algısı olarak B futbol okulu öğrencilerinin 7.sınıf hariç tüm sınıflarında *Öz Güven* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunun eğitim sürecinde öz güven düzeyine olan katkısı ve dolaylı olarak çocukların beden okuryazarlığına yönelik faydası olduğu söylenebilir. Antrenman zihinsel yapısının, *Öz Güven* anahtar kavramı ile bağlantılandırılması ise yalnızca B futbol okulu 7.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında ortaya çıkmış olması beden

okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterir. Futbol okulu ve futbol takımı gibi zihin algılarının, *Öz Güven* anahtar kavramı ile ilişkilendirilme durumu; B futbol okulu 6. ve 8. sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında görülmüş olup beden okuryazarlığı açısından kıymetlidir. Bu iki sonuç incelendiğinde; futbol okulunda antrenörlerin, çocuklara antrenman sürecinde ya da futbol hazırlık maçı esnasında futbol takımlarına öz güven kelimesini çalışmalarında vurgulayarak eğitim vermeleri nedeniyle beden okuryazarlığına yönelik farkındalık oluşturdıkları ifade edilebilir. Benzer şekilde, sadece B futbol okulu 6.sınıf öğrencilerinde kaptanlık ve penaltı gibi zihin algılarının, *Öz Güven* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri beden okuryazarlığına yönelik kıymetli olduğunu göstermektedir. Futbol okulunda hazırlık maçları sonrası penaltı ile gol atma hissi ya da kaptanlık görevi ile kurulan bağın verdiği duygunun, bireylerde *Öz Güven* gelişimi yarattığı ve bu bağlamda bireylerin dolaylı olarak beden okuryazarlığına fayda sağladığı söylenebilir. Yine, B futbol okulu 7. Sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında futbolcu zihin algısının *Öz Güven* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri, beden okuryazarlığı açısından değerli olduğu söylenebilir. Çocukların günlük hayatta sevdikleri futbolcuları örnek alıp futbolcuların kendilerine olan güvenleri dikkatlerini çektiği ve bu durumun çocuklar üzerinde *Öz Güven* gelişimi oluşturabileceği aynı zamanda dolaylı olarak beden okuryazarlığına da fayda sağlayabileceği söylenebilir.

- KİT’nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Hareket*’e toplamda 2955 cevap üretilmiştir. Öğrencilerin *Hareket* sözcüğünü, günlük hayatın içinde çok sık işitmekle birlikte beden eğitimi dersi ve futbol okulu sürecinde sık sık duymaları da faydalı olmuş olabilir. *Hareket* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: yürümek, oyun, spor, fen bilimleri, hız, çalım, koşu, eğlence, futbol, voleybol, basketbol. A ortaokulunda

Hareket anahtar kelimesine yönelik tüm sınıfların zihin haritasında; spor, koşu ve futbol zihin algılarının, benzer şekilde 6.sınıf hariç tüm sınıfların zihin haritasında; yürümek zihin algısının, yine 6.sınıf zihin haritasında; voleybol, basketbol gibi zihin algılarının ve son olarak 7.sınıf zihin haritasında ise; hız, çalım kelimelerinin ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterirken beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ders sürecinde *Hareket* anahtar kavramına yönelik farkındalık oluşturduğu söylenebilir. Benzer şekilde incelendiğinde, *Hareket* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: futbol, maç yapma, antrenman, sağlık, spor, futbol okulu, şut çekmek, koşu. A ortaokulu ile B futbol okulu *Hareket* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında, farklılıkların görülmesi ile birlikte hem A ortaokulu hem de B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından yüksek zihinsel ilişkilendirmelerin var olması olumlu ve kıymetli bir durumdur. Futbol kelimesi zihin algısı olarak B futbol okulu 7.sınıf hariç tüm sınıflarında *Hareket* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunda eğitim sürecinde çok fazla hareket etmelerinden kaynaklandığını ve bu durum, çocukların beden okuryazarlığına olan faydasını gösterebilir. Antrenman zihinsel yapısının *Hareket* anahtar kavramı ile bağlantılandırılmasının, B futbol okulu tüm sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından kayda değerdir. Bu duruma, futbol okulu öğrencilerinin katıldıkları tüm antrenmanlarda *Hareket* çalışmaları yapmalarının etkisi olduğu söylenebilir. Spor zihin algısının, B futbol okulu 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Hareket* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi, beden okuryazarlığı açısından değerlidir. Özellikle *Hareket*, davranışı gerçekleştiren kasların ve kemiklerin uyumlu çalışması ile ortaya çıkan ve spor sürecinde performansın gerçekleşmesini sağladığı için öğrencilerin ifade ettiği söylenebilir. Yine, sağlık zihin algısının B futbol okulu 5.sınıf öğrencileri hariç tüm sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Hareket* anahtar

kavramı ile ilişkilendirilmesi, beden okuryazarlığı açısından kıymetlidir. Özellikle günlük hayatta sağlıklı yaşamak için aynı zamanda 21. yüzyıl beslenme hastalıklarından biri olan obezitenin önüne geçmek adına, hareket etme davranışının çok sık önerilmesi, öğrencilerin sağlık ile ilişkilendirmesine etki etmiş olabilir. Koşu ve şut çekmek gibi zihin algılarının B futbol okulu 6.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında görülmesi ve son olarak futbol okulu zihin algısının, B futbol okulu tüm sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Hareket* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu göstermektedir. Bu durumun futbol okulunda antrenörlerin, eğitim sürecinde *Hareket* çalışmalarında bu kelimeler üzerine farkındalık oluşturdıkları söylenebilir.

- KİT’ nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Motivasyon*’ a toplamda 2646 cevap üretilmiştir. Öğrencilerin *Motivasyon* sözcüğünü, günlük hayatın içinde çok sık işitmek ile birlikte beden eğitimi dersi ve futbol okulu sürecinde sık sık duymaları da faydalı olmuş olabilir. *Motivasyon* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: motive etmek, mutluluk, istek, şarkı, çalışma, odaklanma, spor. A ortaokulunda *Motivasyon* anahtar kelimesine yönelik 6.sınıf zihin haritasında spor zihin algısının ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterirken beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ders sürecinde *Motivasyon* anahtar kavramına yönelik farkındalık oluşturduğu söylenebilir. Benzer şekilde incelendiğinde, *Motivasyon* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: futbol okulu, kupa, antrenör, futbol, takım, kazanmak, gol, şampiyonluk, futbol takımı, futbol okulu, futbolcu. A ortaokulu ile B futbol okulu *Motivasyon* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında, ciddi farklılıkların görülmesi ile birlikte B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından daha yüksek zihinsel

ilişkilendirmelerin var olması, olumlu ve kıymetli bir durumdur. Özellikle spor branşlarında, hareketi gerçekleştirme sonrası çocuklarda *Motivasyon* seviyesinin yükselmesine katkı sağladığı bilinerek incelendiğinde, bireyin beden okuryazarlığı açısından olumlu ve kıymetli olarak görülmektedir. Bu bağlamda, futbol kelimesi zihin algısı olarak B futbol okulu 6. ve 8. sınıf öğrencilerinde *Motivasyon* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması; futbol okulunun idman saatlerinde motivasyon süreçleri yaşadıkları ve dolaylı olarak çocukların beden okuryazarlığına yönelik faydası olduğu söylenebilir. Futbol okulu zihin algısını, B futbol okulu 6.sınıf öğrencileri hariç tüm sınıfların zihin haritalarında *Motivasyon* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterir. Benzer şekilde, futbol takımı zihin algısını B futbol okulu 7.ve 8. sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Motivasyon* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkmış olması, beden okuryazarlığı açısından kıymetlidir. Bu iki sonuç incelendiğinde; futbol okulunda antrenörlerin çocuklara antrenman sürecinde ya da futbol hazırlık maçı esnasında futbol takımlarına *Motivasyon* kelimesini çalışmalarında vurgulayarak ya da motivasyon sağlayan davranışlar göstererek eğitim vermeleri nedeniyle beden okuryazarlığına yönelik farkındalık oluşturdıkları ifade edilebilir. Yine, B futbol okulu 8. Sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında futbolcu zihin algısının *Motivasyon* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi, beden okuryazarlığı açısından değerli olduğu söylenebilir. Çocukların günlük hayatta sevdikleri futbolcuları örnek alıp futbolcuların kendilerine olan güvenleri dikkatlerini çektiği ve bu durumun çocuklar üzerinde *Motivasyon* gelişimi oluşturabileceği aynı zamanda dolaylı olarak beden okuryazarlığına da fayda sağlayabileceği söylenebilir. Benzer şekilde, B futbol okulu 6. ve 7. sınıf öğrencilerinde şampiyonluk ve kazanmak zihin algıları ile futbol okulu 5. ve 7. sınıf öğrencilerinde kupa zihin algısı *Motivasyon* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi, beden okuryazarlığına yönelik kıymetli olduğunu göstermektedir. Futbol

okulunda hazırlık maçları sonucu; kazanma hissi, şampiyon olma bunun sonucunda kupa kazanma duygusunun çocuklarda *Motivasyon* gelişimi yarattığı ve bu bağlamda dolaylı olarak çocukların beden okuryazarlığına fayda sağladığı söylenebilir. Son olarak, B futbol okulu 5. sınıf öğrencilerinde antrenör zihin algısı ile futbol okulu 6. sınıf öğrencilerinde gol zihin algısı *Motivasyon* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri beden okuryazarlığına yönelik kıymetli olduğunu göstermektedir. Futbol okulunda hazırlık maçları sonucu; gol atma isteği ve idman sürecinde antrenörün çocuklar üzerinde *Motivasyon* gelişimi yarattığı, bu bağlamda dolaylı olarak çocukların beden okuryazarlığına fayda sağladığı söylenebilir.

- KİT’nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Fiziksel Aktivite* ’ye toplamda 2979 cevap üretilmiştir. Öğrencilerin *Fiziksel Aktivite* sözcüğünü, günlük hayatın içinde çok sık işitmek ile birlikte beden eğitimi dersi ve futbol okulu sürecinde sık sık duymaları da faydalı olmuş olabilir. *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: voleybol, basketbol, spor, koşu, oyun, futbol, yürümek, tenis ve yüzme. A ortaokulunda *Fiziksel Aktivite* anahtar kelimesine yönelik tüm sınıfların zihin haritasında; futbol, spor, koşu zihin algılarının, aynı şekilde 6.sınıf hariç tüm sınıfların zihin haritasında; voleybol, basketbol gibi zihin algılarının, yine 8.sınıf hariç tüm sınıfların zihin haritasında oyun zihin algısının, benzer şekilde 7.ve 8. sınıfların zihin haritasında yürümek zihin algısının son olarak 6.sınıf zihin haritasında ise tenis, yüzme kelimelerinin ortaya çıkması beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterirken beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ders sürecinde *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramına yönelik farkındalık oluşturduğu söylenebilir. Benzer şekilde incelendiğinde *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: futbol, maç yapma, maç izleme,

antrenör, antrenman, spor, futbol okulu, turnuva, koşu, sınav, mekik. A ortaokulu ile B futbol okulu *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında, farklılıkların görülmesi ile birlikte hem A ortaokulu hem de B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından yüksek zihinsel ilişkilendirmelerin var olması olumlu ve kıymetli bir durumdur. Futbol kelimesi zihin algısı olarak B futbol okulunun tüm sınıflarında *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunda eğitim sürecinde fiziksel aktivitelerin yapılmasından kaynaklandığını ve bu durumun çocukların beden okuryazarlığına olan faydasını gösterebilir. Antrenman, futbol okulu zihin algılarının *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile bağlantılandırılması, B futbol okulu 6.sınıf hariç tüm sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından kayda değerdir. Bu durum futbol okulu öğrencilerinin, katıldıkları çoğu antrenmanda *Fiziksel Aktivite* çalışmaları yapmalarının etkisi olduğu söylenebilir. Spor zihin algısının, B futbol okulu 6.sınıf hariç tüm sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri beden okuryazarlığı açısından değerlidir. Özellikle *Fiziksel Aktivitenin*, davranışı gerçekleştiren kasların ve kemiklerin uyumlu çalışması ile ortaya çıkan ve spor sürecinde performansın gerçekleşmesini sağladığı için öğrencilerin ifade ettiği söylenebilir. Maç yapma kelimesi zihin algısı olarak B futbol okulunun tüm sınıflarında *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunda hazırlık maçı şeklinde fiziksel aktivitelerin yapılmasından kaynaklandığını ve bu durumun çocukların beden okuryazarlığına olan faydasını gösterebilir. Maç izleme ve antrenör gibi zihin algılarının, B futbol okulu 5.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında görülmesi ve son olarak; mekik, sınav gibi zihin algılarının B futbol okulu 6.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Fiziksel Aktivite* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu göstermektedir. Bu durumun futbol okulunda antrenörlerin eğitim

sürecinde mekik, sınav gibi fiziksel aktivite çalışmalarında bu kelimeler üzerine farkındalık oluşturdıkları söylenebilir.

- KİT’nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Empati Kurma*’ ya toplamda 2312 cevap üretilmiştir. Öğrencilerin *Empati Kurma* sözcüğünü, günlük hayatın içinde çok sık işitmek ile birlikte beden eğitimi dersi ve futbol okulu sürecinde sık sık duymaları da faydalı olmuş olabilir. *Empati Kurma* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: konuşma, yerinde olma, arkadaş, sevgi, düşünce, saygı(lı), anlayış. Benzer şekilde incelendiğinde, *Empati Kurma* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: rakip takım, kaybetmek, antrenman, futbol, dalga geçmeme, kırmızı kart, yenilen takım, spor, futbol okulu. A ortaokulu ile B futbol okulu *Empati Kurma* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında, ciddi farklılıkların görülmesi ile birlikte B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından daha yüksek zihinsel ilişkilendirmelerin var olması olumlu ve kıymetli bir durumdur. Özellikle spor branşlarında, antrenman ya da hazırlık maçları sonrası çocuklarda *Empati Kurma* seviyesinin yükselmesine katkı sağladığı bilinerek incelendiğinde, bireyin beden okuryazarlığı açısından olumlu ve kıymetli olarak görülmektedir. Bu bağlamda futbol kelimesi zihin algısı olarak B futbol okulu 7.sınıf hariç tüm sınıf öğrencilerinde *Empati Kurma* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunun idman saatlerinde *Empati Kurma* süreçleri yaşadıkları ve dolaylı olarak çocukların beden okuryazarlığına yönelik faydası olduğu söylenebilir. Futbol okulu zihin algısının, B futbol okulu 8.sınıf öğrencileri zihin haritalarında *Empati Kurma* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterir. Benzer şekilde, antrenman zihin algısını B futbol okulu 8. Sınıf hariç tüm sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Empati Kurma* anahtar kavramı ile

ilişkilendirerek ortaya çıkmış olması, beden okuryazarlığı açısından kıymetlidir. Bu iki sonuç incelendiğinde; futbol okulunda antrenörlerin, çocuklara antrenman sürecinde ya da futbol hazırlık maçı esnasında futbol takımlarına *Empati Kurma* kelimesini çalışmalarında vurgulayarak, empati kurmayı gerektiren davranışlar göstererek eğitim vermeleri nedeniyle beden okuryazarlığına yönelik farkındalık oluşturdıkları ifade edilebilir. Benzer şekilde, B futbol okulu 5.sınıf hariç tüm sınıf öğrencilerinde yenilen takım zihin algısı ile, futbol okulu 6. sınıf hariç tüm sınıf öğrencilerinde rakip takım zihin algısı ve buna ek olarak futbol okulu 5.sınıf öğrencilerinde kaybetme zihin algısını *Empati Kurma* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri, beden okuryazarlığına yönelik kıymetli olduğunu göstermektedir. Futbol okulunda hazırlık maçları sonucu, kaybetme hissi ve yenilen takım olan rakip takımı düşünerek davranabilme; çocuklarda *Empati Kurma* gelişimi yarattığı ve bu bağlamda, dolaylı olarak çocukların beden okuryazarlığına fayda sağladığı söylenebilir. Yine, B futbol okulu 6. Sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında dalga geçmeme ve kırmızı kart zihin algısının *Empati Kurma* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi, beden okuryazarlığı açısından değerli olduğu söylenebilir. Çocukların, futbol okulunda oynanan maç sonunda rakip takımla dalga geçmemeyi ve hazırlık maçı sürecinde kırmızı kart cezası yaşayan bir öğrenciyle duygudaş olup kendini onun yerine koyabildiğini bu durumun çocuklar üzerinde *Empati Kurma* gelişimi oluşturabileceği, aynı zamanda dolaylı olarak beden okuryazarlığına da fayda sağlayabileceği söylenebilir. Son olarak, B futbol okulu 7. Sınıf öğrencilerinde spor zihin algısının *Empati Kurma* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri, beden okuryazarlığına yönelik kıymetli olduğunu göstermektedir. Spor dallarından biri olan futbol okulunda hazırlık maçları sonucu ya da idman sürecinde antrenörün, çocuklar üzerinde *Empati Kurma* gelişimi yarattığı ve bu bağlamda dolaylı olarak çocukların beden okuryazarlığına fayda sağladığı söylenebilir.

- KİT’nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Denge*’ye toplamda 2228 cevap üretilmiştir. Öğrencilerin *Denge* sözcüğünü, günlük hayatın içinde çok sık işitmek ile birlikte beden eğitimi dersi ve futbol okulu sürecinde sık sık duymaları da faydalı olmuş olabilir. *Denge* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: eşitlik, terazi, adalet, denklem, sabit, denge(li), spor. A ortaokulunda *Denge* anahtar kelimesine yönelik 6.sınıf zihin haritasında spor zihin algısının ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterirken beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin ders sürecinde *Denge* anahtar kavramına yönelik farkındalık oluşturduğu söylenebilir. Benzer şekilde incelendiğinde, *Denge* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: spor, futbol okulu, antrenman, futbol, kuvvet, esneklik, balans, futbolcu. A ortaokulu ile B futbol okulu *Denge* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında farklılıkların görülmesi ile birlikte hem A ortaokulu hem de B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından yüksek zihinsel ilişkilendirmelerin var olması, olumlu ve kıymetli bir durumdur. Futbol kelimesi zihin algısı olarak B futbol okulu 7.sınıf hariç tüm sınıflarında *Denge* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunda eğitim sürecinde ve hazırlık maçlarında çoğunlukla denge üzerinde durulup denge kavramının vurgulandığını, bu durumun çocukların beden okuryazarlığına olan faydasını gösterebilir. Antrenman zihin algısının *Denge* anahtar kavramı ile bağlantılandırılması, B futbol okulu tüm sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından kayda değerdir. Futbol okulu zihin yapısının *Denge* anahtar kavramı ile bağlantılandırılması, B futbol okulu 8. sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında ortaya çıkması beden okuryazarlığı açısından kıymetlidir. Bu iki sonuca, futbol okulu öğrencilerinin katıldıkları tüm antrenmanlarda *Denge* çalışmaları yapmalarının etkisi olduğu söylenebilir. Spor zihin algısının, B futbol okulu 6. sınıf hariç tüm

sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Denge* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri, beden okuryazarlığı açısından değerlidir. Özellikle *Denge*, davranışı gerçekleştiren kasların ve kemiklerin uyumlu çalışması ile ortaya çıkan koordinasyon ile ilişkili bir anahtar kavram olup aynı zamanda spor sürecinde denge antrenmanları basitten karmaşığa uygulanırken denge vurgusu yapılarak sürecin devam etmesi sebebiyle öğrencilerin cevaplarda spor şeklinde *dengeyi* ifade ettiği söylenebilir. Yine, futbolcu zihin algısının B futbol okulu 5.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Denge* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri, beden okuryazarlığı açısından kıymetlidir. Çocukların günlük hayatta sevdikleri futbolcuları örnek alıp, futbolcuların gerek antrenmanlarda gerekse maç esnasında denge kabiliyetlerini incelemesi buna bağlı olarak belki de örnek almaları ve çocuklar üzerinde *Denge* gelişimi oluşturabileceği aynı zamanda dolaylı olarak bakıldığında ise beden okuryazarlığına da fayda sağlayabileceği söylenebilir. Benzer şekilde, balans zihin algısının B futbol okulu 5. ve 6.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Denge* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri, beden okuryazarlığı açısından kıymetlidir. *Denge* antrenmanlarında antrenörlerin, balans kelimesini ifade ederek süreci tamamlaması çocuklar üzerinde *Denge* gelişimi oluşturabileceği aynı zamanda dolaylı olarak incelendiğinde ise beden okuryazarlığına da katkı sağlayabileceği söylenebilir. Kuvvet ve esneklik gibi zihin algılarının B futbol okulu 7.sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Denge* anahtar kavramı ile ilişkilendirilmesi, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu göstermektedir. Bu durumun futbol okulunda antrenörlerin, eğitim sürecinde *Denge* antrenmanlarında bu kelimeler üzerine farkındalık oluşturdıkları söylenebilir.

- KİT’nde anahtar kavram olarak sunulan beden okuryazarlığına yönelik sözcüklerden *Sosyalleşme*’ ye toplamda 2629 cevap üretilmiştir. Öğrencilerin *Sosyalleşme* sözcüğünü, günlük hayatın içinde çok sık işitmek ile birlikte beden eğitimi dersi ve futbol

okulu sürecinde sık sık duymaları da faydalı olmuş olabilir. *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile alakalı A ortaokulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şöyle: arkadaş, konuşma, aile, sosyal medya, iletişim, aktivite. Benzer şekilde incelendiğinde, *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile alakalı B futbol okulunda zihin haritalarında ulaşılan yaygın kelimeler ise şu şekilde: futbol okulu, futbol takımı, futbol, spor, antrenman, maç yapma, maç izleme, müsabaka, takım arkadaşı, okul, okul takımı, arkadaş. A ortaokulu ile B futbol okulu *Sosyalleşme* anahtar kavramı açısından zihin algıları kıyaslandığında ciddi farklılıkların görülmesi ile birlikte B futbol okulunda beden okuryazarlığı açısından daha yüksek zihinsel ilişkilendirmelerin var olması olumlu ve kıymetli bir durumdur. Özellikle, spor branşlarında antrenman ya da hazırlık maçları sonrası çocuklarda *Sosyalleşme* seviyesinin yükselmesine katkı sağladığı bilinerek incelendiğinde, bireyin beden okuryazarlığı açısından olumlu ve kıymetli olarak görülmektedir. Bu bağlamda; futbol, maç yapma ve futbol okulu zihin algıları olarak B futbol okulu tüm sınıf öğrencilerinde *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, futbol okulunun idman saatlerinde ya da hazırlık maçı esnasında sosyalleşme süreçleri yaşadıkları dolaylı olarak çocukların beden okuryazarlığına yönelik faydası olduğu söylenebilir. Benzer şekilde, antrenman ve spor zihin algılarını B futbol okulu 6. Sınıf hariç tüm sınıf öğrencilerinin zihin haritalarında *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkmış olması, beden okuryazarlığı açısından kıymetlidir. Futbol takımı zihin algısını, B futbol okulu 5. ve 8.sınıf öğrencileri zihin haritalarında *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile ilişkilendirilerek ortaya çıkması, beden okuryazarlığı açısından önemli olduğunu gösterir. Bu iki sonuç incelendiğinde; futbol okulunda antrenman sonrası ya da hazırlık maçları esnasında futbol takımlarında veya buna ek olarak spor sonrası çocuklar kendilerini daha sosyal hissetmesi sebebiyle sosyalleşme seviyelerine olan katkısı dikkate alınarak beden okuryazarlığına yönelik farkındalık oluşturdıkları ifade edilebilir.

Son olarak, B futbol okulu 5. sınıf öğrencilerinin zihin haritasında; maç izleme, müsabaka, takım arkadaşı ile B futbol okulu 6. sınıf öğrencilerinin zihin haritasında okul takımı zihin algısının *Sosyalleşme* anahtar kavramı ile ilişkilendirmeleri, beden okuryazarlığı açısından değerli olduğu söylenebilir. Çocukların maç izlerken ya da müsabakaya katılma sonrası, yaşadığı duygu ya da belki de okul takımında takım arkadaşları ile sosyalleşmesi, bu durumun çocuklar üzerinde sosyalleşme gelişimi oluşturabileceği ve aynı zamanda dolaylı olarak beden okuryazarlığına da fayda sağlayabileceği söylenebilir.

Erdil vd. (2013)' in, 9-10 yaş aralığında çocuklarla 10 hafta boyunca koordinasyon teması altında beden eğitimi ve spor dersi öğretim programının, öğrencilerin bazı motor kabiliyetlerinin ilerlemesine olan etkilerini tespit etmek için yaptıkları araştırmada; deney ve kontrol grubu içinde toplamda 82 öğrenciye gerek statik denge gerekse çabukluk ve ayak aracılığıyla top kontrol gibi testleri uygulamıştır. Ön ve son test şeklinde ölçüldüğünde, kontrol grubunda bulunan 41 kişinin testinde anlamlı farklılıklar görülmezken deney grubuna uygulanan ön-son testler arası anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu araştırmada, bu bulgulardan yola çıkarak deney grubunda uzun süreç içinde ve programlı uygulanan koordinasyon temalı beden eğitimi ders programının, 9-10 yaş aralığındaki öğrenciler üzerinde motor kabiliyetlerini anlamlı seviyede geliştirdiği görülmüştür (Erdil vd., 2013: 101-102). Benzer şekilde Köksal (2020)'ın, 10-13 yaş aralığında 45 erkek futbolcu ile gerçekleşen koordinasyon uygulamalarının teknik ilerlemelerine etkisini tespit etmek için yaptığı çalışmada, eşit sayıda ve random şekilde oluşturulan kontrol ve deney gruplarına uygulama öncesi kabiliyet seviyelerini belirlemek adına futbol yetenek testi kapsamında top sürme, pas, şut gibi testler uygulanmıştır. Ön test değerleri kayıt altına alınırken 10 haftalık süreçte, kontrol grubunda hiçbir idman yapılmamış olup deney gruplarından birinde futbola ait çalışmaların ve koordinasyon antrenmanları yer alırken diğer deney grubunda ise sadece futbol çalışmaları gerçekleştiği süreç sonunda, tekrar testlere tabi tutulup değerleri kayıt altına alınmıştır. Ulaşılan bulgular incelendiğinde; deney grupları ve kontrol grubu arasında anlamlı farklılıklar görülmüş ve koordinasyon idmanlarının idman programlarına

eklenerek futbolcuların teknik gelişimlerinde kullanılabileceği önerilmiştir (Köksal, 2020: ii). Aynı şekilde Kızılet (2011)'in, genç bayan futbolcularda koordinasyon, pliometrik çalışmaların koşu ekonomisi ve diğer biomotor özellikler üzerine etkisini tespit etmek için yaptığı araştırmada; koordinasyon ve pliometrik egzersizlerin koşu ekonomisi gelişimini olumlu etkilediğini ortaya koymuştur (Kızılet,2011:1). Bu araştırmada da ortaya çıkan sonuçlara bakıldığında; 10-14 yaş aralığındaki B futbol okulu öğrencilerinin, *Koordinasyon* anahtar kelimesine ait çoğunlukla olumlu bir tutuma sahip zihinsel algılara ulaşılması ile bu bulgulara benzerlik gösterir.

Tükel (2021)'in, Konya İlinde görev yapan 163 antrenörün karar vermede öz saygı ve karar verme stillerini gözlemlemek için yaptığı araştırmada; çalışma grubuna melboume karar verme ölçeği kullanılarak elde edilen bulgular çerçevesinde antrenörlerin, karar vermede öz saygı ve dikkatli karar verme stillerinin yüksek olduğu ortaya çıkmıştır (Tükel, 2021: 43). Bununla birlikte Urfa ve Aşçı (2018)'in yaptıkları araştırmada, 2016-2017 senesinde Süper Toto Süper Ligde yerini alan profesyonel bir futbol kulübünün U16 ve U17 erkek futbol takımı oyuncularında; hedef belirleme, içsel konuşma, kendini izleme ve konsantrasyon gibi teknikler kullanılarak 10 hafta boyunca planlanan psiko yetenek idman programları ışığında futbolcuların öz saygı, odaklanma, güdülenme gibi oranlarına olan etkileri incelemek hedeflenmiştir. 15 er kişilik deney ve kontrol grubundaki futbol erkek takımına, çeşitli test ölçekleri ön test ve son test şeklinde uygulanıp ve şut parkuru kullanılarak elde edilen verilere bakıldığında; psikolojik beceri idmanına dahil olan futbolcuların öz saygı ve odaklanma seviyelerinde anlamlı farklılıklara ulaşıldığı, güdülenme, şut isabet puanlarında ise farklılık gözlenmemiştir (Urfa ve Aşçı, 2018:131-132). Yine Açı vd. (2024)'in yaptıkları araştırmada, İstanbul ilinde 510 lise öğrencisinin bedensel okuryazarlık ile benlik saygısı arasındaki bağlantının incelenmesi hedeflenmiştir. Çalışma grubundaki öğrencilere, kişisel bilgi formu, bedensel okuryazarlık ve iki boyutlu benlik saygısı ölçeği kullanılarak elde edilen veriler ışığında; bedensel okuryazarlık ve benlik saygı seviyeleri arasında olumlu yönde doğrusal, bununla birlikte düşük seviyede bir ilişki var olduğu tespit edilmiştir (Açı vd., 2024:15). Bu araştırmada da ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde;10-14 yaş aralığındaki B futbol okulu öğrencilerinin, *Öz Saygı* anahtar kelimesine ait

çoğunlukla olumlu bir tutuma sahip zihinsel algılara ulaşılması ile bu bulgulara benzerlik gösterir.

Polat vd. (2020)'ın, Yozgat ilinde 60 gönüllü okul takımlarına oynayan lise öğrencilerinin; öz güven seviyelerinin, gerek cinsiyet gerekse voleybol veya futbol gibi çeşitli nitelikler yönünden incelenmesi hedeflenmiştir. Çeşitli ölçekler aracılığıyla elde edilen veriler ışığında örneklemdaki öğrencilerin, öz güven seviyeleri çeşitli nitelikleri açısından anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (Polat vd., 2020: 54). Benzer şekilde Adıyaman ve Aksoy (2024)'un yaptıkları çalışmada, 318 spor fakültesi öğrencilerinin; tenis, futbol gibi spor dallarında uzmanlık edinen üniversite öğrencilerinin, öz güven ve öz yeterlilik seviyelerini tespit etmek amaçlanmıştır. Çeşitli ölçek ve bilgi formları aracılığıyla ulaşılan bilgiler varlığında, öz güven seviyeleri açısından anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır (Adıyaman ve Aksoy, 2024: 649). Bu araştırmada da ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde; 10-14 yaş aralığındaki B futbol okulu öğrencilerinin, *Öz Güven* anahtar kelimesine ait çoğunlukla olumlu bir tutuma sahip zihinsel algılara ulaşılması ile bu bulgulara benzerlik gösterir.

Yavuz ve Özyürek (2018)'in yaptıkları araştırmada, 4-6 yaş aralığında 20'şer deney ve kontrol grubuna katılan okul öncesi öğrencilerinin; beden eğitimi ve spor aktiviteleri sayesinde temel hareket yeteneklerine olan etkilerini incelemek hedeflenmiştir. Flamingo denge, çeviklik, koşu, koordinasyon ve 30 m sürat koşusu gibi çeşitli testler aracılığı ile ön testler uygulanıp 14 hafta boyunca uygulanan eğitim sonunda son testler ile elde edilen veriler ışığında; hareket yetenekleri açısından deney grubu öğrencilerinde olumlu yönde ve anlamlı farklılık tespit edilmiştir (Yavuz ve Özyürek, 2018: 42). Aynı şekilde Koç ve Tekin (2011)'in yaptıkları araştırmada, ilköğretim kademesinde beden eğitimi derslerine devamlı katılan ve düzenli katılmayan 138 gönüllü öğrenci üzerinde; beden eğitimi dersinin belirlenmiş motorik özelliklere etkisini tespit etmek hedeflenmiştir. Kol hareket, mekik, şınav ve esneklik gibi çeşitli ölçümler yapıp aynı zamanda student t testi uygulanarak elde edilen veriler sonucunda; hareket yeteneklerinin kazandırılması ve ilerletilmesi, devamlı beden eğitimi dersine katılmaya bağlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Koç ve Tekin,2011:9). Bu araştırmada da ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde; 10-14 yaş aralığındaki B

futbol okulu öğrencilerinin, *Hareket* anahtar kelimesine ait çoğunlukla olumlu bir tutuma sahip zihinsel algılara ulaşılması ile bu bulgulara benzerlik gösterir.

Şahin ve Kaya (2021)'ın yaptıkları araştırmada, Türkiye ve Portekiz ülkelerinde yaşayan amatör, yarı profesyonel ve profesyonel 205 kadın futbolcu üzerinde; hem içsel hem de dışsal motivasyon tutumlarını bazı faktörler çerçevesinde incelemek hedeflenmiştir. Kişisel Bilgi Formu, Sport Motivasyon ve GÜdülenme Ölçekleri gibi ölçekler sayesinde elde edilen verilere bakıldığında; Portekiz kadın futbolcuların, güdülenme seviyeleri ülkemizdeki kadın sporculara oranla anlamlı seviyede yüksek olduğu tespit edilmiştir. İçsel güdülenme açısından profesyonel futbol oynayan kadınların, amatör olarak futbol oynayanlara oranla daha yüksek olup anlamlı farklılıklar görülmüştür (Şahin ve Kaya, 2021: 145). Oğuzhan ve Doğan (2020)'ın yaptıkları çalışmada, süper ligdeki bir futbol kulübünde oynayan 52 genç takım futbolcu üzerinde; içsel motivasyon ve algıladıkları personel güçlendirme arasındaki bağlantıyı tespit etmek hedeflenmiştir. Değişkenler arası bağlantılar için korelasyon analizi kullanılarak elde edilen veriler ışığında; içsel motivasyon ile personel güçlendirme puanları arasında olumlu yönde ve anlamlı ilişki bulunmuştur (Oğuzhan ve Doğan, 2020: 392). Bu araştırmada da ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde; 10-14 yaş aralığındaki B futbol okulu öğrencilerinin, *Motivasyon* anahtar kelimesine ait çoğunlukla olumlu bir tutuma sahip zihinsel algılara ulaşılması ile bu bulgulara benzerlik gösterir.

Al- Zandde ve Ünlü (2019)'nün yaptıkları araştırmada, ortaokulda öğrenim gören 608 kız ve 582 erkek öğrencilerin üzerinde; fiziksel aktivite egzersiz değişim edimleri ile birlikte beden eğitimi dersine ilişkin yatkınlıklarını tespit etmek hedeflenmiştir. Kişisel bilgi formu ve çeşitli ölçekler kullanılarak elde edilen veriler incelendiğinde; çocukların fiziksel aktivite egzersiz değişim davranışlarının üst düzeyde yer aldığı ve bununla birlikte fiziksel aktivite seviyelerinin de yüksek olduğu son olarak beden eğitimi dersine olan yatkınlıklarının ise orta seviyede olduğu tespit edilmiştir (Al- Zandde ve Ünlü, 2019:100). Makar (2016)'ın yaptığı çalışmada, Bartın Üniversitesi beden eğitimi ve spor yüksekokulunda 167'si kadın, 286'sı erkek olmak üzere toplamda 453 öğrencinin; sosyal yetenek, bedensel benlik algısı ve fiziksel aktivite seviyeleri arasındaki ilişkiyi incelemek hedeflenmiştir. Sosyal yetenek ve

bedensel benlik algısı için sosyal yetenek skalası ile bedensel benlik skalası kullanılırken fiziksel aktivite seviyesi belirlemek amaçlı ise fiziksel aktivite anketi uygulanarak elde edilen veriler incelendiğinde; bedensel benlik algısı ile fiziksel aktivite arasında olumlu yönde bir ilişki tespit edilmiştir (Makar,2016: v). Bu araştırmada da ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde; 10-14 yaş aralığındaki B futbol okulu öğrencilerinin, *Fiziksel Aktivite* anahtar kelimesine ait çoğunlukla olumlu bir tutuma sahip zihinsel algılara ulaşılması ile bu bulgulara benzerlik gösterir.

Aksak (2020)'ın yaptığı çalışmada, İzmir ilinde 189 amatör futbol takım kaptanları ile 497 futbol antrenörlerinin; empatik aynı zamanda eleştirel düşünme becerileri ve takım liderliğinin türlü değişkenler çerçevesinde incelenmesi hedeflenmiştir. Kişisel bilgi formu ile birlikte empatik ve eleştirel düşünme beceri ölçekleri kullanılarak elde edilen bulgulara bakıldığında; futbol antrenörleri ile takım kaptanlarının empatik, eleştirel düşünme takım liderliği seviyesi arasındaki bağlantının olumlu yönlü ve anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir (Aksak,2020: v). Yine Dorak ve Vurgun (2006)'un yaptıkları araştırmada, 15-43 yaşları arasında futbol, voleybol gibi farklı spor branşlarından 405 kişinin katıldığı takım sporu yapan sporcuların; takım birlikteliği ve empati kurma becerileri arasındaki ilişkiye ek olarak, çeşitli değişkenler üzerinde takım birlikteliği, empati seviyelerini tespit etmek amaçlanmıştır. Bu amaçla çeşitli testler uygulanarak elde edilen veriler ışığında; takım birlikteliği ve empati kurma arasında %30 bandında doğru orantı bir ilişkiye ulaşılmıştır (Dorak ve Vurgun, 2006: 73). Bu araştırmada da ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde; 10-14 yaş aralığındaki B futbol okulu öğrencilerinin, *Empati Kurma* anahtar kelimesine ait çoğunlukla olumlu bir tutuma sahip zihinsel algılara ulaşılması ile bu bulgulara benzerlik gösterir.

Akyüz (2017)'ün yaptığı araştırmada, 15 yaş grubu erkek futbolcular (n=24) üzerinde; 8 hafta boyunca top sürme ve şut atma gibi teknik idmanlarla birlikte denge idmanlarının futbolcuların denge ve teknik yeteneklerine olan etkilerini gözlemlemek hedeflenmiştir. Çeşitli ölçümler ve testler aracılığıyla elde edilen bulgular doğrultusunda; futbolcuların şut atma ile sağ ve sol tek ayak denge becerilerinde, kontrol grubuna göre anlamlı farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir (Akyüz, 2017:1). Benzer şekilde Yavuz vd. (2023)'nin yaptıkları çalışmada,

Muğla ili yerel amatör lig içinde eğitim alan yaş ortalaması 13 olan genç futbolcuların; sürat, denge ve çeviklik arasındaki ilişkiyi incelemek amaçlanmıştır. Çeşitli ölçümler ile elde edilen veriler ışığında; 30 m sürat ile dikey sıçrama ve çeviklik arasında olumlu yönde anlamlı ilişkiye ulaşılmıştır (Yavuz vd., 2023: 141). Bu araştırmada da ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde; 10-14 yaş aralığındaki B futbol okulu öğrencilerinin, *Denge* anahtar kelimesine ait çoğunlukla olumlu bir tutuma sahip zihinsel algılara ulaşılması ile bu bulgulara benzerlik gösterir.

Söğüt (2019)'ün yaptığı araştırmada, Kayseri ili üç devlet okulunda öğrenim gören 840 ortaokul öğrencilerinin; beden eğitimi derslerine ilişkin tutumları ile sosyalleşmeleri arasındaki bağlantıyı bazı değişkenler üzerinden incelemek amaçlanmıştır. Kişisel bilgi formu ve çeşitli ölçekler kullanılarak elde edilen veriler sonucunda; spor ve sosyalleşme açısından cinsiyet, yaş ve sınıf düzeyi değişkenleri arasında anlamlı farklılıklara ulaşılmış olup olumlu yönde yüksek bir ilişki tespit edilmiştir (Söğüt, 2019: v1). Aynı şekilde Öztürk Karataş vd. (2021)'in yaptıkları araştırmada, beden eğitimi, spor ve oyunun öğrencilerinin; sosyalleşmeleri üzerine katkısını tespit etmek hedeflenmiştir. Bu doğrultuda yapılan uygulamalar sonrası elde edilen veriler ışığında; beden eğitimi, spor ve oyunun kişilerin edimleri üzerinde pozitif yönde değişim göstermesine etkili olduğu ve aynı zamanda sosyalleşme aracı görevi olduğu ortaya çıkmıştır (Öztürk Karataş vd., 2021:1). Bu araştırmada da ortaya çıkan sonuçlar incelendiğinde; 10-14 yaş aralığındaki B futbol okulu öğrencilerinin, *Sosyalleşme* anahtar kelimesine ait çoğunlukla olumlu bir tutuma sahip zihinsel algılara ulaşılması ile bu bulgulara benzerlik gösterir.

Bu araştırmada, bir devlet okulu ve bir futbol okulunda öğrenim görmekte olan öğrencilerin; beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapıları, KİT'nde yer alan anahtar kavramların çağrıştırdığı kelimeler ve bu kelimeleri birbiri ile nasıl ilişkilendirdikleri gibi bulgular ile elde edilmiştir. Bulgular ve yorumlar ışığında ulaşılan sonuçları, alan yazında yapılan çalışmalar ile değerlendirildiğinde; çoğunlukla paralel sonuçlar elde edildiği söylenebilir. Bu bağlamda, bu çalışma alan yazında beden okuryazarlık açısından araştırmanın kıymetli olduğunu aynı zamanda önemini bir kez daha göstermekte olup diğer araştırmalara ışık tutması yönünden de değerli ve mühimdir.

Bu araştırma, 10-14 yaş aralığındaki öğrencilerin beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapılarını analiz etmek amacıyla gerçekleştirilmiş; beden eğitimi dersleri ile okul dışı sportif faaliyetlerin, öğrencilerin bu kavrama ilişkin bilişsel temsilleri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma kapsamında uygulanan KİT sonuçları, öğrencilerin beden okuryazarlığına yönelik kavramsal farkındalık düzeylerinin katıldıkları öğrenme ortamlarına göre farklılaştığını ortaya koymuştur. Futbol okuluna devam eden öğrencilerin, “bilgi”, “hareket”, “koordinasyon”, “öz güven” gibi kavramlara ilişkin daha çeşitli, anlamlı ve bağlamsal çağrışımlar ürettikleri görülmüştür. Bu öğrencilerin oluşturduğu zihin haritalarında kavramsal dallanmanın belirgin olduğu, beden okuryazarlığına yönelik zihinsel temsillerinin daha yapılandırılmış ve içeriği zengin yapılar sergilediği belirlenmiştir. Buna karşılık, yalnızca devlet okulunda beden eğitimi dersine katılan öğrencilerin zihin haritalarında kavramsal bağlantıların sınırlı olduğu ve zihinsel yapılarının daha yüzeysel bir düzeyde kaldığı gözlemlenmiştir. Bu bulgular, beden eğitimi derslerinin yalnızca haftalık müfredat kapsamında değil, okul dışı sportif etkinliklerle desteklenmesi gerektiğini; bireyin yaşam boyu fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmasında beden okuryazarlığına temel bir rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca, öğrencilerin kavramlara yükledikleri anlamların bilişsel gelişim düzeylerine ve öğrenme ortamlarının niteliğine bağlı olarak farklılaştığı da tespit edilmiştir. Genel olarak çalışma, yapılandırılmış fiziksel etkinliklerin çocukların fiziksel farkındalık, öz yeterlik, sosyal bütünleşme ve sağlıklı yaşam davranışları edinme süreçlerinde önemli bir bileşen olduğunu ortaya koymakta; beden okuryazarlığı kavramının eğitim politikaları ve uygulamaları açısından dikkate alınması gereken bir gelişim alanı olduğunu vurgulamaktadır.

B. Öneriler

A ortaokulu ile B futbol okulu öğrencilerinin, KİT ile beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapılarını ölçüp değerlendiren çalışma sonuçları ile ulaşılan bulgular dikkate alınarak öneriler şu şekilde sıralanabilir:

- Bu araştırma, A ortaokulu ile B futbol okulunda öğrenim görmekte olan 10-14 yaş aralığındaki öğrencilere uygulanmıştır. Okuryazarlık türlerinden biri olan beden okuryazarlığı dalında daha fazla ortaokul ve futbol

okulunda veya farklı kademelerdeki öğrencilere de bu şekilde bir araştırma uygulanabilir.

- Bu araştırmada, A ortaokulu ile B futbol okulunda öğrenim görmekte olan 10-14 yaş aralığındaki öğrencilerinin, KİT ile beden okuryazarlığına yönelik zihinsel yapılarını ölçüp değerlendiren çalışma sonuçları meydana getirmesi ile birlikte bu çalışmaya ek olarak; zihin haritalarında öğrencilerin bağlantılandıkları anahtar kavramları destekleyen veya desteklemeyen konuları örneklem üzerinde odak grup görüşmesi gerçekleştirerek daha kapsamlı bir araştırma yapılabilir.
- Yapılan bu araştırma kapsamında; A ortaokulu öğrenim görmekte olan 10-14 yaş aralığındaki öğrencilerinin, beden okuryazarlığına yönelik *Öz Saygı, Öz Güven, Empati Kurma* ve *Sosyalleşme* şeklinde anahtar kavramlar üzerinde sık bir ilişkilendirmelere yöneldikleri görülmüştür. Beden eğitimi ve spor öğretim programının bu nokta üzerinde daha günlük hayatın içinde olan etkinlikler kapsamında yaparak yaşayarak uygulanabilir aktiviteler şeklinde daha fazla üzerinde durabilir. Beden Eğitimi ve Spor dersinde öğretmenlerin ders sürecinde *Öz Saygı, Öz Güven, Empati Kurma* ve *Sosyalleşme* anahtar kavramlarına yönelik daha fazla bilgiler sunabilir ve hatta öğrencilerin ilişkili hususların kapsamında olduğu seminer, sempozyum ve kongrelere yönlendirerek var olan bu yetersizliklerin giderilmesi sağlanabilir.
- 21. Yüzyılın çocuklarına, ilkokul ve ortaokul öğrenim hayatları sürecinde Beden Okuryazarlığı dersi şeklinde öğretimini içeren dersler verilebilir.

VI. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ ÇAKMAK, E., AKGÜN, Ö., E., KARADENİZ, Ş., DEMİREL, F. (2010). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**, Ankara, Pegem Akademi, 7.Baskı.

NARTGÜN, Z. (2006). **Fen ve Teknoloji Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme. M. Bahar (Ed), Fen ve Teknoloji Öğretimi**, Ankara, Pegem Yayıncılık, 1.Baskı.

MAKALELER

AKÇAK, M., KARADEMİR, T., ALTUN, M. (2024). “Lise Öğrencilerinin Algılanan Beden Okuryazarlığı ile Benlik Saygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, **İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 11, sayı 2, ss.15-44.

ADİYAMAN, C., AKSOY, Y. (2024). “Tenis, Yüzme ve Futbol Branşlarında Uzmanlık Alan Öğrencilerin Öz Güven ve Öz Yeterlilik Düzeylerinin İncelenmesi”, **International Journal of Education Technology & Scientific Researches**, cilt 9, sayı 29, ss. 649-666.

ASLAN, H., H., ÜNLÜ, H. (2023). “Fiziksel Okuryazarlık: Anlamı ve Kapsamı”, **Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 17, sayı 1, ss.65-78.

AŞICI, M. (2009). “Kişisel ve Sosyal Bir Değer Olarak Okuryazarlık”, **Değerler Eğitimi Dergisi**, cilt 7, sayı 17, ss. 9-26.

AL-ZANDEE, S., S., A., ÜNLÜ, H. (2019). “Ortaokul Öğrencilerinin Fiziksel Aktivite Egzersiz Değişim Davranışları ve Beden Eğitimi Dersine Yatkınlıklarının İncelenmesi”, **Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 17, sayı 3, ss. 100-118.

- BAHAR, M., ÖZATLI, S. (2003). “Kelime İletişim Test Yöntemi ile Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Canlıların Temel Bileşenleri Konusundaki Bilişsel Yapılarının Araştırılması”, **Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi**, cilt 5, sayı 2, ss. 75-85.
- BAHAR, M., ÖZATLI, N., S. (2010). “Öğrencilerin Boşaltım Sistemi Konusundaki Bilişsel Yapılarının Yeni Teknikler ile Ortaya Konması”, **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi**, Cilt 10, Sayı 2, ss.9-26.
- BAŞTÜRK, Z., YILMAZ, S., SAÇIKARA, A., ÇAM, M., ATÇEKEN, D., H. (2024). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Adaylarının Kuvvet Kavramı ile İlgili Bilişsel Yapıları: Kelime İlişkilendirme Testi”, **Necmettin Erbakan Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dergisi**, cilt 2, sayı 6, ss.493-508.
- CİHAN, B.B., TEKÇE, H. K. (2022). “Okul Öncesi Öğrenim Gören Öğrenci Velilerinin Beden Eğitimi ve Oyun Dersine Yönelik Düşüncelerini Keşfetmek”, **Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 5, sayı 1, ss.132-150.
- DORAK, F., VURGUN, N. (2006). “Takım Sporları Açısından Empati ve Takım Birlikteliği İlişkisi”, **Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 4, sayı 2, ss. 73-77.
- EKİCİ, G., BİLİCİ, H. I. (2017). “İlkokul Öğrencilerinin Yuva Kavramına İlişkin Bilişsel Yapıları: Hayat Bilgisi Dersinde Nitel Bir Analiz Örneği”, **Journal of Computer and Education Research**, cilt 5, sayı 9, ss.1-30.
- ERDİL, G., ALTINKÖK, M., ÖLÇÜCÜ, B. (2013). “Koordinasyon ile Beden Eğitimi Öğretim Yönteminin 9 – 10 Yaş Grubu Çocukların Motor Becerilerinin Gelişimine Etkisi”, **Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi**, sayı 26, ss. 101-112.
- GÜL, G. (2007). “Okuryazarlık Sürecinde Aile Katılımının Rolü”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi**, cilt 8, sayı 1, ss. 17-30.
- GÜVEN, Ö., ÖNCÜ, E. (2006). “Beden Eğitimi ve Spor Katılımında Aile Faktörü”, **Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi**, cilt 3, sayı 10, ss.81-90.

- KOÇ, H., TEKİN, A. (2011). “Beden Eğitimi Derslerinin Çocuklarda Seçilmiş Motorik Özellikler Üzerine Etkisi”, **Van Yüzüncü Yıl Ünivertesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, özel sayı, ss. 9-17.
- KURUDAYIOĞLU, M., TÜZEL, S. (2010). “21.Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi”, **Türklük Bilimi Araştırma Dergisi**, sayı 28, ss. 283-298.
- MUNUSTURLAR, S., YILDIZER, G. (2020). “Beden Eğitimi Öğretmenleri İçin Algılanan Beden Okuryazarlığı Ölçeği’nin Faktör Yapısının Türkiye Örneklemine Yönelik Sınanması”, **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, cilt 35, sayı 1 , ss. 200-209.
- OĞUZHAN, Y., S., DOĞAN, S. (2020). “Süper Ligdeki Bir Futbol Kulübünün Alt Takımları Örneğinde Futbolcuların Algıladıkları Personel Güçlendirme ve İçsel Motivasyon Arasındaki İlişki”, **Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 14, sayı 3, ss.391-405.
- ÖNAL, İ. (2010). “Tarihsel Değişim Sürecinde Yaşam Boyu Öğrenme ve Okuryazarlık: Türkiye Deneyimi”, **Bilgi Dünyası Dergisi**, cilt 11, sayı 1, ss. 101-121.
- ÖZGÜL, F., SEMİZ, K., KANGALGİL, M. (2023). “Ortaokul Öğrencileri İçin Bedensel Okuryazarlık Tutum Ölçeği’nin Geliştirilmesi”, **Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 6, sayı 1, ss. 1-12.
- ÖZTÜRK KARATAŞ, E., SAVAŞ, B., Ç., KARATAŞ, Ö. (2021). “Beden Eğitimi, Spor ve Oyunun Sosyalleşme Üzerine Etkisi”, **Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 1, sayı 1, ss.1-16.
- POLAT, B., ERDİL, C., KOÇAK, İ. (2020). “Okul Takımlarında Oynayan Lise Öğrencilerin Özgüven Düzeylerinin İncelenmesi”, **Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 1, sayı 2, ss. 54-61.
- POLAT, G. (2013). “9. Sınıf Öğrencilerinin Çevreye İlişkin Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Test Tekniği ile Tespiti”, **Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitim Dergisi**, cilt 7, sayı 1, ss. 97-120.

- SUNAY, H. (1998). “Spor Eğitim Alt Yapısında Beden Eğitimi Öğretmeni ve Antrenörün Önemi”, **Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 3, sayı 2, ss. 43-50.
- SUR, E. (2022). “Okuryazarlık Kavramı ve Türkiye’deki Okuryazarlık Araştırmaları Üzerine Bir İnceleme”, **Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi**, cilt 4, sayı 2, ss. 445-467.
- ŞAHİN, Y., KAYA, E. (2021). “Türkiye ve Portekiz Kadın Futbol Liglerinde Mücadele Eden Sporcuların İçsel ve Dışsal Motivasyon Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”, **Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 4, sayı 1, ss.145-154.
- TAŞ, H., HÜMERİÇ ALTUNSÖZ, I. (2021). “Bedensel Okuryazarlık Kavramı ve Önemi”, **Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 32, sayı 3, ss.109-122.
- TAŞMEKTEPLİGİL, Y., YILMAZ Ç., İMAMOĞLU, O., KILCIGİL, E. (2006). “İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi”, **Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 4, sayı 4, ss.139-147.
- TUNA, Y., E. (2018). “Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Atatürk İlkelerine İlişkin Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi Aracılığı ile Belirlenmesi”, **Turkish History Education Journal**, cilt 7, sayı1, ss.43-68.
- TÜKEL, Y. (2021). “Antrenörlerin Karar Vermede Öz-Saygı ve Karar Verme Stilleri”, **Sportive Dergisi**, cilt 4, sayı 1, ss. 43-56.
- URFA, O., AŞÇI, F., H. (2018). “On Haftalık Psikolojik Beceri Antrenman Programının Genç Futbolcuların Kaygı, Özsaygı, Güdülenme, Dikkat ve Şut İsabet Oranı Üzerine Etkisi”, **Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 29, sayı 3, ss.131-146.
- YAVUZ, M., IŞIKDEMİR, E., METİN, S., C. (2023). “Futbolda Temel Eğitim Alan Çocuklarda Sürat, Çeviklik, Denge ve Dikey Sıçrama Performansı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, **Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 4, sayı 1, ss.141-149.

- YAVUZ, N, F, ÖZYÜREK, A. (2018). “Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Hareket Becerileri Üzerine Etkisi”, **Karaelmas Journal of Educational Sciences**, cilt 6, sayı 1, ss. 40-50.
- YILDIRIM, M., KIZILTAN, G., AKÇİL OK, M. (2021). “Beslenme Okuryazarlığı Nedir?”, **Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi**, cilt 6, Beslenme Özel Sayı, ss. 01-13.
- YILMAZ, A., ZORLU, Y., ASLANTÜRK, O. (2023). “Beden Okuryazarlığı, Fiziksel Aktivite Davranışı ve Ders Dışı Sportif Etkinlikler Arasındaki İlişki”, **Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi**, cilt 28, sayı 3, ss. 231-242.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

TDK (2025). Türkçe Sözlük. Ankara: Türk Dil Kurumu.

TEZLER

- AKSAK, M., C. (2020). “Futbol Antrenörlerinin ve Takım Kaptanlarının Empatik, Eleştirel Düşünme Yetenekleri ile Takım Liderliğinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi.
- AKYÜZ, C. (2017). “Futbolda Top Sürme, Top Saydırma ve Şut Atma Teknikleriyle Birleştirilmiş Denge Antrenmanlarının Futbolcuların Teknik ve Denge Düzeylerine Etkisi”, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi.
- ATAKAN, A. (2019). “Üniversite Öğrencilerinin Çizgili Kas Konusunda Bilişsel Yapılarının ve Bu Bilişsel Yapılara İlişkin Alternatif Kavramların Kelime İlişkilendirme Testi ile Belirlenmesi”, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi.
- ATEŞ, R. (2024). “Bedensel Okuryazarlık Programının Beden Eğitimi Öğretmen Adayları Üzerine Etkisi”, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi.

- BALANLI, O., F. (2023). “Beden Eğitimi Dersinde Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Düzeylerini Artırmaya Yönelik Stratejiler: Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Fiziksel Aktivite ve Algılanan Fiziksel Okuryazarlık Düzeylerinin Etkisi”, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray Üniversitesi.
- BURGUCU, O. (2023). “İlköğretim 1. Kademedeki Beden Eğitimi ve Oyun Dersi Müfredat ve Kazanımlarının Beden Eğitimi ve Spor Açısından İncelenmesi”, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi.
- ÇELEBİ, M. (2014). “Ortaöğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Örgütsel Sağlık ve Örgütsel Bağlılık Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zirve Üniversitesi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi.
- ÇELİK, E. (2023). “Beden Eğitimi, Beden Eğitimi Öğretmeni, Spor Eğitimi Kavramlarına Yönelik: Bir Meta-Sentez Betimleme”, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yozgat Bozok Üniversitesi.
- DURBİN, M. (2024). “Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi ile Okula Karşı Tutumunda Beden Eğitimi Öğretmeninin Rolünün İncelenmesi”, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- DURU, T. (2023). “7.Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanında Zihin, Bilgi ve Kavram haritası Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi”, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu Üniversitesi.
- ERDEM, H., B. (2024). “Beden Eğitimi Öğretmenleri ve Beden Eğitimi Öğrencileri Arasındaki Fiziksel Okuryazarlığa Dair Farklılıklar”, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul Gedik Üniversitesi.
- GENÇOĞLU, S. E. (2019). “6.Sınıf Öğrencilerinin Doğal Afetlere Yönelik Bilişsel Yapılarının Kelime İlişkilendirme Testi (KİT) Yoluyla İncelenmesi”, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Niğde Üniversitesi.
- KARAKAYA, M., H. (2024). “Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Kazanımlarına Yönelik Bilişsel Algılarının Kelime İlişkilendirme Testi

ile İncelenmesi”, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi.

KAYA, E. (2022). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Değer Algısı ve Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Kazandırdığı Değerlere Yönelik Görüşleri”, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Necmettin Erbakan Üniversitesi.

KIZILET, T. (2011). “Genç Bayan Futbolcularda Koordinasyon ve Pliometrik Çalışmaların Koşu Ekonomisi ve Diğer Biomotor Özellikler Üzerine Etkisi”, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi.

KÖKSAL, M. (2020). “Futbol Koordinasyon Antrenmanlarının 10-13 Yaş Grubu Çocukların Teknik Gelişimlerine Etkisi”, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli Üniversitesi.

MAKAR, E. (2016). “Spor Eğitimi Gören Öğrencilerin, Sosyal Beceri, Fiziksel Benlik Algısı ve Fiziksel Aktivite Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın Üniversitesi.

NERGİS, A. (2008). “İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Ön Okuryazarlık Davranışları ile Annelerinin Okuryazarlığa Olan İlgisi Arasındaki İlişki”, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi.

ÖĞRETİR, M. (2024). “Ortaokul Öğrencilerinin Bedensel Okuryazarlık Algıları İle Fiziksel Aktivite Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Manisa Celal Bayar Üniversitesi.

ÖZYILMAZ, M. (2023). “Hayat Bilgisi Dersinde Otantik Öğrenme Uygulamalarının Öğrencilerin Zihinsel Yapılarındaki Kavramsal Değişimine ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi”, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir Anadolu Üniversitesi.

SİVRİ, M. (2021). “Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları Pedagojik Bilgi ve Becerileri ile Beden Okuryazarlıkları Arasındaki İlişki”, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Trabzon Üniversitesi.

SÖĞÜT, B. (2019). “Ortaokulda Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Sosyalleşme Üzerine Etkisinin İncelenmesi”, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi.

ŞİRİN, İ. (2023). “Lise Öğrencilerinin Beden Eğitiminde Temel Psikolojik İhtiyaçlarının ve Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi”, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Hitit Üniversitesi.

EKLER

Ek.1. Kelime İlişkilendirme Testi

Ek. 2. Etik Kurul Onay Belgesi

Ek. 3. İzin Belgeleri

Ek.1. Kelime İlişkilendirme Testi

Adı Soyadı: Bölüm:	Adı Soyadı: Bölüm:	Adı Soyadı: Bölüm:	Adı Soyadı: Bölüm:	Adı Soyadı: Bölüm:
Bilgi.....	Koordinasyon.....	Öz Saygı.....	Öz Güven.....	Hareket.....
Bilgi.....	Koordinasyon	Öz Saygı.....	Öz Güven	Hareket.....
Bilgi.....	Koordinasyon	Öz Saygı.....	Öz Güven	Hareket.....
Bilgi.....	Koordinasyon	Öz Saygı.....	Öz Güven	Hareket.....
Bilgi.....	Koordinasyon	Öz Saygı.....	Öz Güven	Hareket.....
Bilgi.....	Koordinasyon	Öz Saygı.....	Öz Güven.....	Hareket.....
Bilgi.....	Koordinasyon	Öz Saygı.....	Öz Güven.....	Hareket.....
Bilgi.....	Koordinasyon	Öz Saygı.....	Öz Güven.....	Hareket.....
Bilgi.....	Koordinasyon	Öz Saygı.....	Öz Güven	Hareket.....
Bilgi.....	Koordinasyon	Öz Saygı.....	Öz Güven.....	Hareket.....
Adı Soyadı: Bölüm:	Adı Soyadı: Bölüm:	Adı Soyadı: Bölüm:	Adı Soyadı: Bölüm:	Adı Soyadı: Bölüm:
Motivasyon.....	Fiziksel Aktivite.....	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....
Motivasyon.....	Fiziksel Aktivite.....	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....
Motivasyon	Fiziksel Aktivite	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....
Motivasyon	Fiziksel Aktivite	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....
Motivasyon	Fiziksel Aktivite	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....
Motivasyon	Fiziksel Aktivite	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....
Motivasyon	Fiziksel Aktivite	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....
Motivasyon	Fiziksel Aktivite	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....
Motivasyon	Fiziksel Aktivite	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....
Motivasyon	Fiziksel Aktivite	Empati Kurma.....	Denge.....	Sosyalleşme.....

Ek. 2. Etik Kurul Onay Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 22.05.2024-120159

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-120159
Konu : Etik Onay Hk.

22.05.2024

Sayın Veysel KOÇ

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurul Komisyonu'nun 16.05.2024 tarihli ve 2024/05 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur.
Bilgilerinize rica ederim.

Dr. Öğr. Üyesi Nuri Gökmen KARAKIRAZ
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSN4VVTHVC Pin Kodu : 81103 Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys/>
Adres : Beşirî Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Kültüpekmesce / İSTANBUL
Tefafon : 444 1 428 Bilgi için : Tuğba SÜNNETÇİ
Web : <http://www.aydin.edu.tr/> Uzman : Yazar İşleri Uzmanı
Kep Adresi : iaa.yazisleri@iaa.hatit3.kep.tr Tel No : 31002

Ek. 3. İzin Belgeleri

TRABZON SAMANDIRA FUTBOL OKULUKULÜBÜNE

01/03/2024

Konu: Etik Kurul Yazılı İzin Belgesi

İstanbul ili Sancaktepe ilçesi İbni Sina Ortaokulunda Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni olarak görev yapmaktayım. İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Tezli Yüksek Lisans bölümünde öğrenim görmekteyim. Beden eğitimi ve spor alanında tamamlayacağım "10-14 Yaş Aralığındaki Öğrencilerin Beden Okuryazarlığına Yönelik Zihinsel Yapılarının Tanımlayıcı Bir Şekilde İncelenmesi" isimli tez çalışmamın uygulaması için Trabzon Samandıra Futbol Okulunda eğitim süreci ile birlikte 18-29 Mart 2024 tarihlerinde veri toplama sürecime izin istiyorum.

Bu hususta; gereğinin yapılmasını arz ederim.

Adı Soyadı

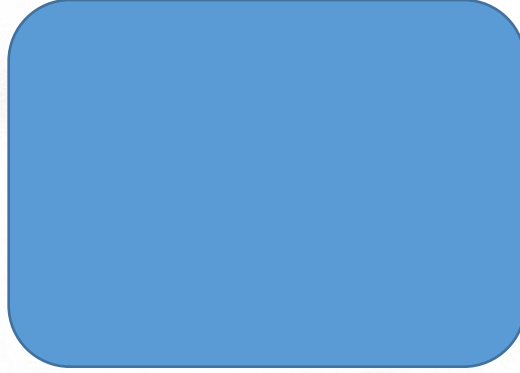
İmza

05/03/2024

Konu: Etik Kurul İçin Yazılı Trabzon Samandıra Futbol Okulu Kulüp Belgesi

Veysel Koç tarafından yrtlen “10-14 Yaş Aralığındaki Öğrencilerin Beden Okuryazarlığına Yönelik Zihinsel Yapılarının Tanımlayıcı Bir Şekilde İncelenmesi” isimli çalışma için Trabzon Samandıra Futbol Okulu Kulübü olarak eğitim verilmesine ve veri toplanmasında bir sakınca yoktur.

İBNİ SİNA ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

01/03/2024

Konu: Etik Kurul Yazılı İzin Belgesi

İstanbul ili Sancaktepe ilçesi İbni Sina Ortaokulunda Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni olarak görev yapmaktayım. İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Tezli Yüksek Lisans bölümünde öğrenim görmekteyim. Beden eğitimi ve spor alanında tamamlayacağım “10-14 Yaş Aralığındaki Öğrencilerin Beden Okuryazarlığına Yönelik Zihinsel Yapılarının Tanımlayıcı Bir Şekilde İncelenmesi” isimli tez çalışmamın uygulaması için İbni Sina Ortaokulunda 18-29 Mart 2024 tarihlerinde veri toplanma sürecime izin istiyorum.

Bu hususta; gereğinin yapılmasını arz ederim.

Adı Soyadı : Veyssel KOÇ

İmza

05/03/2024

Konu: Etik Kurul İçin Yazılı Okul Yönetim Belgesi

VeyselKo tarafından yürütölen “10-14 Yaş Aralığındaki Öğrencilerin Beden Okuryazarlığına Yönelik Zihinsel Yapılarının Tanımlayıcı Bir Şekilde İncelenmesi” isimli çalışma için İbni Sina Ortaokulunun müdürü olarak veri toplanmasında bir sakınca yoktur.

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Veysel KOÇ

ÖĞRENİM DURUMU:

Lisans : 2012, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor
Yüksekokulu, Antrenörlük Eğitimi.

MESLEKİ DENEYİM VE ÖDÜLLER:

-3. Kademe Yüzme Antrenörü.

DİĞER YAYINLAR, SUNUMLAR VE PATENTLER

Orhan, B., E., Koç, V., Karaçam A., Astuti, Y. 2024. Attitudes and Self-Efficacy
in Physical Activities among 9-12-Year-Old Students, International
Journal of Human Movement and Sports Sciences 12(5): 823-832.

